



Assistencia infantil: l'obra realitzada i l'obra realitzar

<https://hdl.handle.net/1874/278378>

ASSISTENCIA INFANTIL

249.0015-
L'OBRA REALITZADA
I L'OBRA A REALITZAR



INSTITUT D'ACCIO SOCIAL UNIVERSITARIA,
I ESCOLAR DE CATALUNYA

299

A 2

15

TOTS A FUI PER AL
NEN, I EL NEN SERA
DEMA PER A TOTS

SEAMOS HOY TODOS PARA
EL NIÑO, Y EL NIÑO SERA
MAÑANA PARA TODOS

TOTS JUNTOS SERA TOTS
I EN LA MAÑANA DE MAÑANA
ESTARAN JUNTOS TODOS

LET ALL ASK FOR THE CHILD
TODAY AND THE CHILD
WILL BE DRAINED FOR THEM

WILL BE DRAINED FOR THEM

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT



1417 3987

299.A.15²

TOTS AVUI PER AL
NEN, I EL NEN SERA
DEMA PER A TOTS

SEAMOS HOY TODOS PARA
EL NIÑO, Y EL NIÑO SERA
MAÑANA PARA TODOS

TOUS AUJOURD'HUI POUR
L'ENFANT ET DEMAIN
L'ENFANT SERA POUR TOUS

LET ALL BE FOR THE CHILD
TO-DAY AND THE CHILD
WILL BE FOR ALL TO MORROW

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
NEW YORK

RECEIVED
JAN 10 1891
NEW YORK

MOTIU I OFRENA

Aquesta publicació veu la llum com a resposta a la demanda «En què podem ésser útils?» que constantment formulen a Espanya els pobles liberals del món, desitjosos d'ajudar-la en la tragèdia que està vivint.

Hi ha una tasca immensa realitzada en relació al nen des del començament de la guerra per tal d'evitar-li els horrors i les penúries de les regions convertides en fronts de batalla, però hi ha encara la tasca enorme d'agrupar en les comarques més segures els milers i milers de nens que continuen vivint en llocs de perill mancats dels aliments més indispensables.

Aquesta publicació pot dividir-se, doncs, en dues parts: la primera mostra la ruta seguida amb l'esforç de milers d'espanyols per a apoiar l'obra social del Govern; la segona l'obra que ha d'ésser continuada ara, en plena guerra, i després quan, finalida, Espanya realitzi l'esforç suprem de crear una vida nova sobre un munt de runes.

ASSISTÈNCIA INFANTIL, doncs, ofrena aquest opuscle a les institucions i als individus que, malgrat viure més enllà de les nostres fronteres, participen del nostre dolor col·lectiu i ens ofereixen els seus braços forts i fermes per ajudar-nos en les hores difícils que vivim i viurem encara. Els l'ofrenem i els presentem una possibilitat de col·laboració, en un treball comú: L'INFANT. Voldríem alliberar-lo del present duríssim que les circumstàncies ens imposen; voldríem educar-lo en un ambient de plenitud on no manqués res que podés desvetllar-li el desig de creació d'un avenir més perfecte. Voldríem... però sols no podem.

Heus ací, doncs, la resposta a la vostra pregunta: «En què podem ésser útils?» Protegint l'infant.

Esta publicación ve la luz como respuesta a la pregunta «¿En qué podemos ser útiles?» que constantemente formulan a España los pueblos liberales del mundo, deseosos de ayudarla en la tragedia que vive.

Hay una obra inmensa realizada en relación al niño desde los comienzos de la guerra para evitarle los horrores y las penurias de las regiones convertidas en frentes de batalla; pero queda todavía la labor enorme de reunir en las regiones más seguras los miles y miles de niños que aún viven en lugares de peligro faltos de los alimentos más indispensables.

Esta publicación, por lo tanto, puede dividirse en dos partes: en la primera mostramos la ruta seguida con el esfuerzo de millares de españoles para apoyar la obra social del Gobierno; en la segunda la labor que ha de continuarse en este momento, en plena guerra y proseguirse después, cuando terminada la lucha, España realice el supremo esfuerzo de crear una vida nueva sobre un montón de ruinas.

ASSISTÈNCIA INFANTIL, pues, dedica este opúsculo a las instituciones y a los individuos que, a pesar de vivir más allá de nuestras fronteras, participan de nuestro dolor colectivo y nos tienden sus brazos fuertes y seguros para ayudarnos en las horas difíciles que vivimos y viviremos aún. Se lo dedicamos, y les presentamos la posibilidad de colaboración en un trabajo común: EL NIÑO. Quisiéramos libertarle del presente durísimo que las circunstancias nos imponen; quisiéramos educarle en un ambiente de plenitud en el que nada falte de lo que pueda despertarle el anhelo de creación de un porvenir más perfecto. Quisiéramos... pero solos no podemos realizarlo.

He aquí, pues, la respuesta a vuestra pregunta: «¿En qué podemos ser útiles?» Protegiendo al niño.

MOTIVO Y OFRENDA

DÉDICACE

A tous ceux qui sentent l'ardent désir d'aider l'Espagne au milieu des circonstances tragiques qu'elle vit et nous adressent constamment de tous les points du monde libéral la même question «en quoi pouvons nous être utiles?» nous dédions cette publication comme réponse à leur demande.

Depuis le début de la guerre il a été réalisé déjà un effort immense pour éviter à l'enfance des régions comprises dans les fronts de guerre les horreurs et les privations, mais il reste encore énormément à faire pour grouper dans des régions plus sûres les milliers et milliers d'enfants qui vivent aujourd'hui encore exposés aux périls de la guerre, manquant en même temps des aliments les plus indispensables.

Cette publication peut donc se diviser en deux parties: la première marque le chemin déjà parcouru dans ce sens grâce à l'effort d'innombrables citoyens pour seconder l'oeuvre sociale entreprise par le Gouvernement; la seconde signale la tâche à réaliser maintenant, en pleine guerre et même plus tard quand, la lutte finie, l'Espagne devra réaliser un effort suprême pour créer une vie nouvelle sur un monceau de ruines.

ASSISTENCIA INFANTIL dédie par conséquent cette publication aux institutions et aux individus qui, bien que résidant au delà de nos frontières, vivent compénétrés de notre douleur et offrent leurs bras robustes et résistants pour nous aider dans les heures difficiles que nous vivons et qui se prolongeront encore quelque temps. Nous venons ici leur offrir la possibilité d'une collaboration appliquée à un bût commun: L'ENFANT. Nous voudrions le tenir à l'écart de cette vie actuelle, si âpre, que les circonstances nous imposent, nous voudrions l'élever dans un ambient de plénitude où rien ne manque pour éveiller dans son âme le désir de créer un avenir plus parfait. Nous voudrions... mais réduits à nos seuls moyens nous ne pouvons pas le faire.

Voilà donc, bien simplement la réponse à votre demande: «en quoi pouvons nous vous être utiles?» Protéger l'enfant.

PURPOSE AND DEDICATION

This booklet is issued in answer to the query «how can we help you?» which is constantly asked by the liberal-minded peoples of the world who are anxious to help Spain in her tragedy.

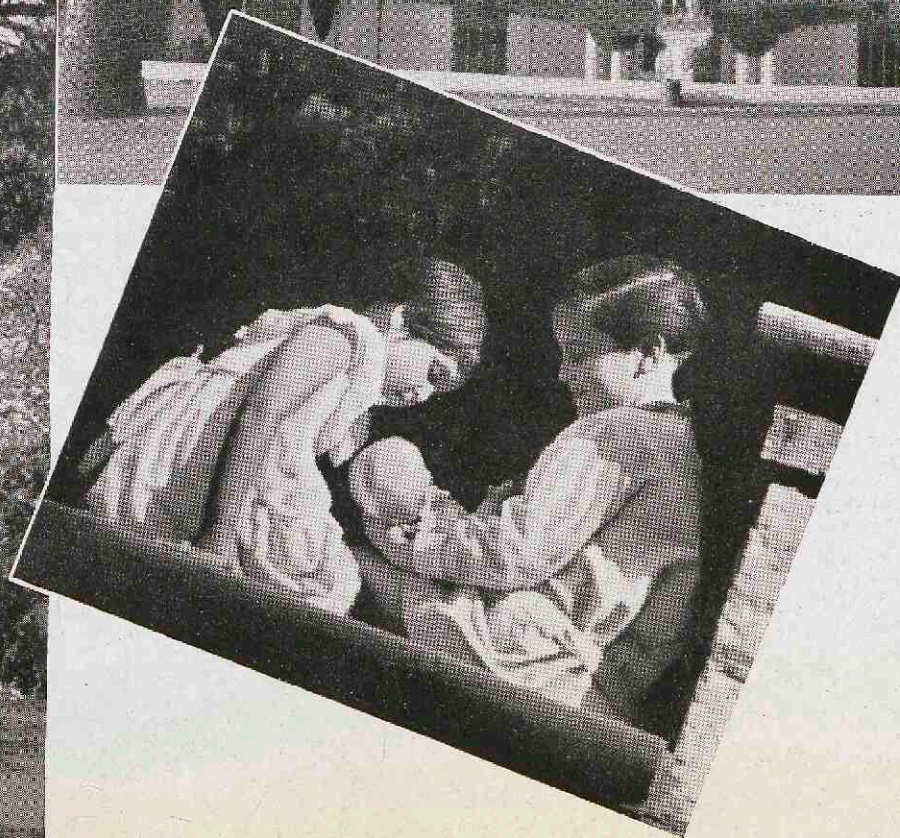
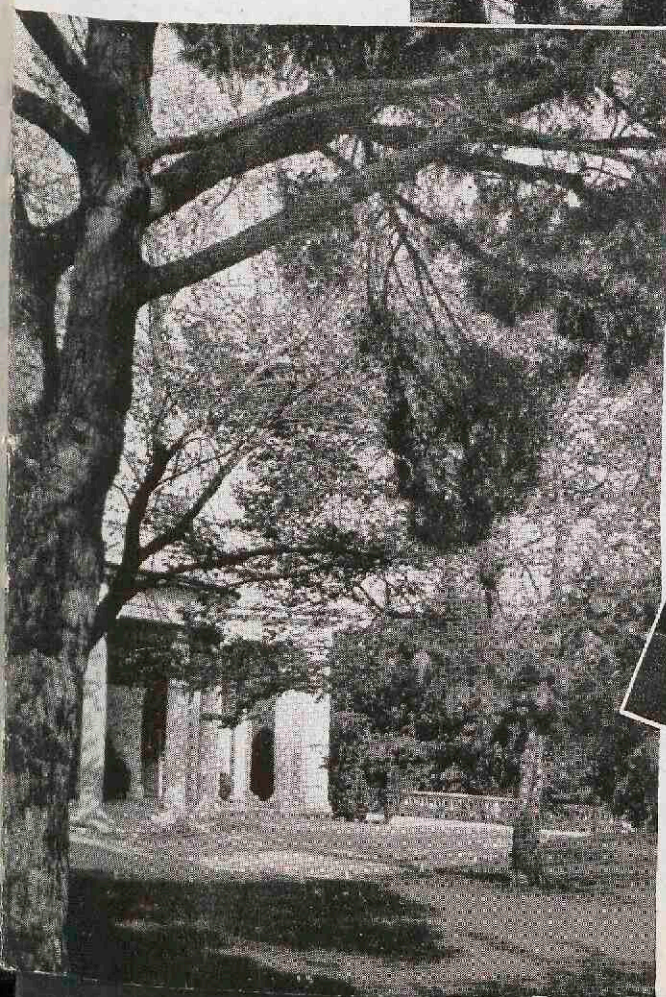
An immense work has already been done since the beginning of the war, in an endeavour to save the children from the horrors and hardships of the regions converted into battlefields. But there remains still a huge work to be done in order to gather into the safer districts the thousands and thousands of children who are still living in places of danger without the foods most necessary to life.

The purpose of this booklet is twofold: the first part will show the work done up to the present with the efforts of thousands of Spaniards to support the social work of the Government; while the second will show the task to be carried on both now during the war, and later when, after the war is over, Spain must make a supreme effort to build up a new life from a heap of ruins.

ASSISTENCIA INFANTIL, therefore, presents, this booklet as an offering to those institutions and individuals who, although they live beyond our frontiers, share our sufferings and are eager to lend their strong and firm hands to help us through the difficult times that we are living and still have to live. We offer this booklet to them and with it the opportunity to co-operate in a common task: THE CHILD. We would like to free him from the terribly hard present that life has brought upon us; we would like to educate him in an atmosphere of fullness where everything may awake in him the desire to create a more perfect future. We would like... but we cannot achieve that alone.

Here, then, lies our answer to your query: «how can we help you?» You can help us by saving the children.

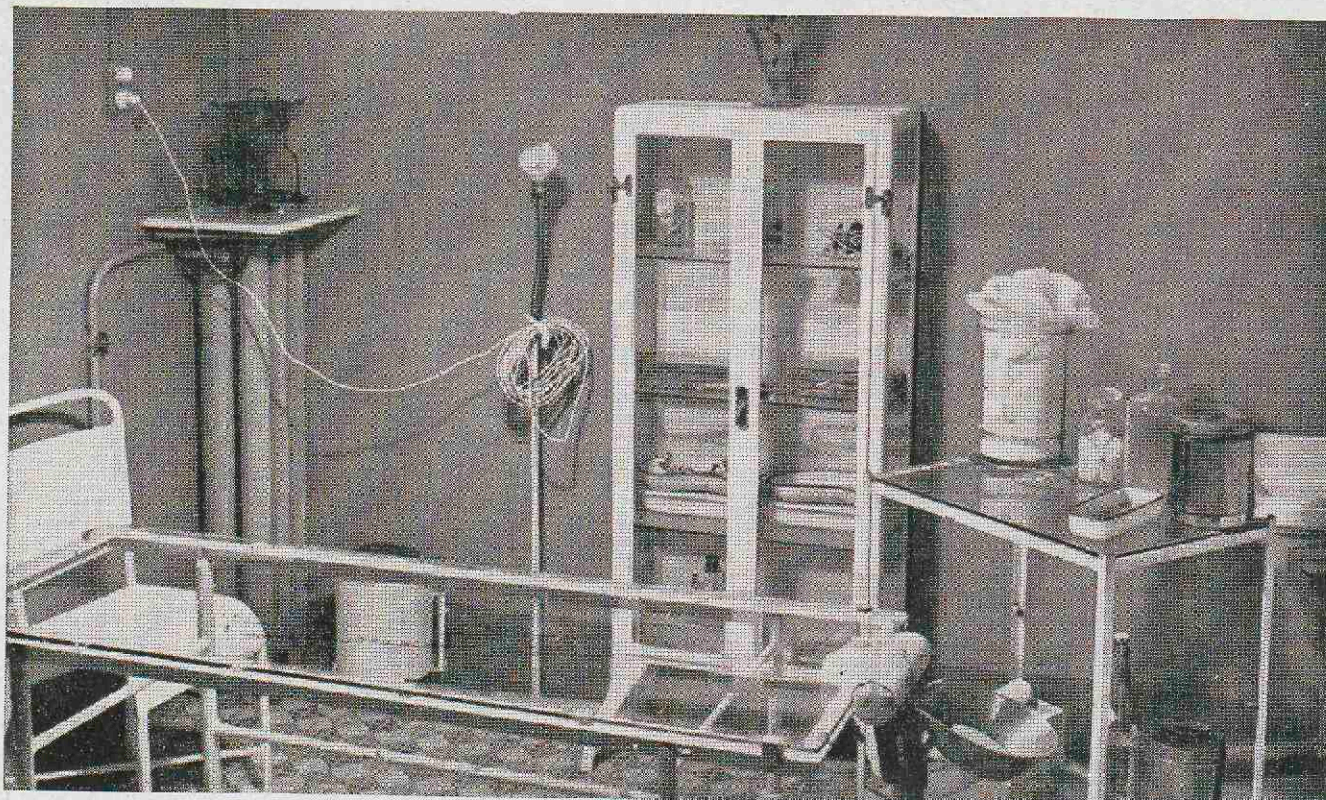
ASSISTÈNCIA IN-
FANTIL va néixer
a la Residència In-
ternacional d'Es-
tudiantes, instal-
lada al Palau de
Pedralbes.



ASSISTENCIA INFANTIL nació en la Resi-
dencia Internacional de Estudiantes,
instalada en el Palacio de Pedralbes.

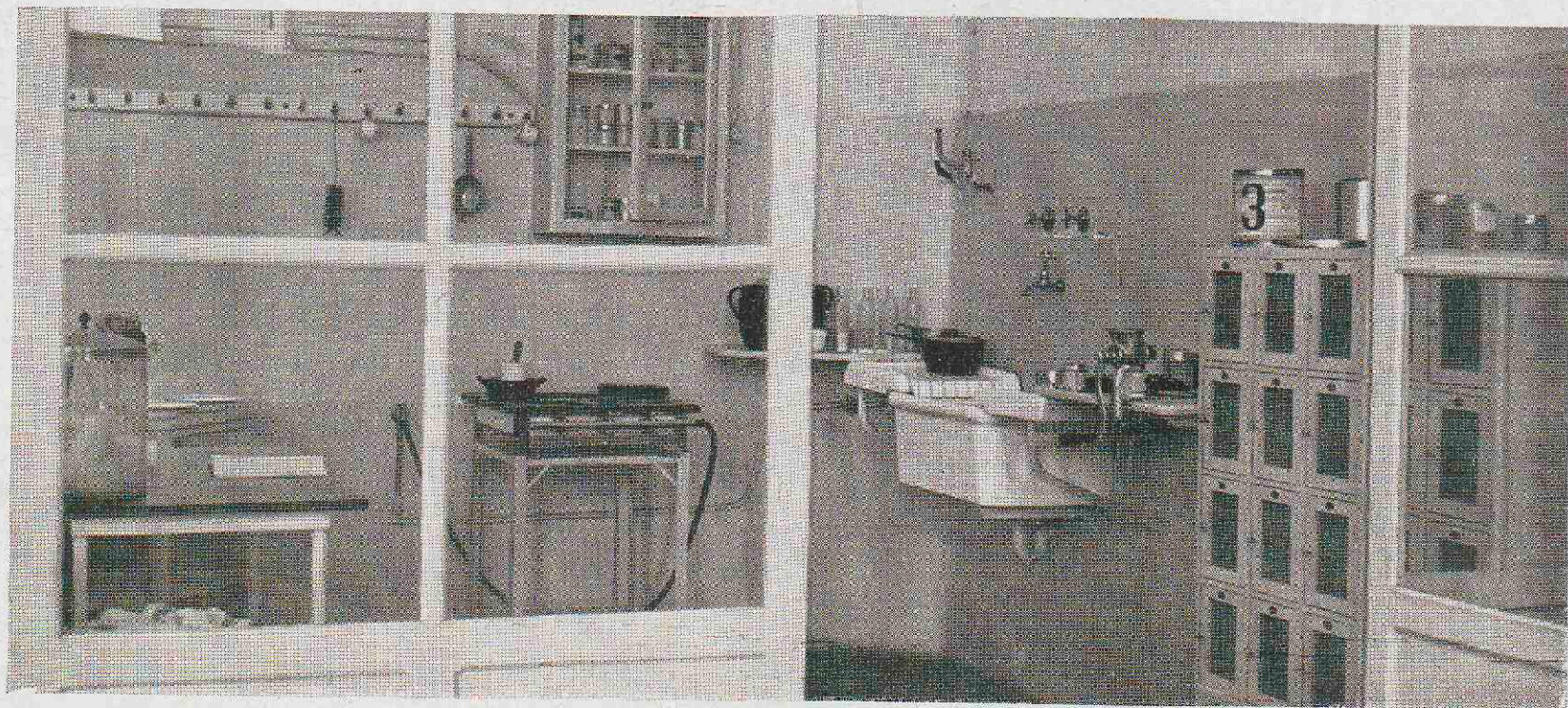
ASSISTENCIA INFANTIL est née dans la
Résidence Internationale d'Étudiantes,
installée dans le Palais de Pédralbes.

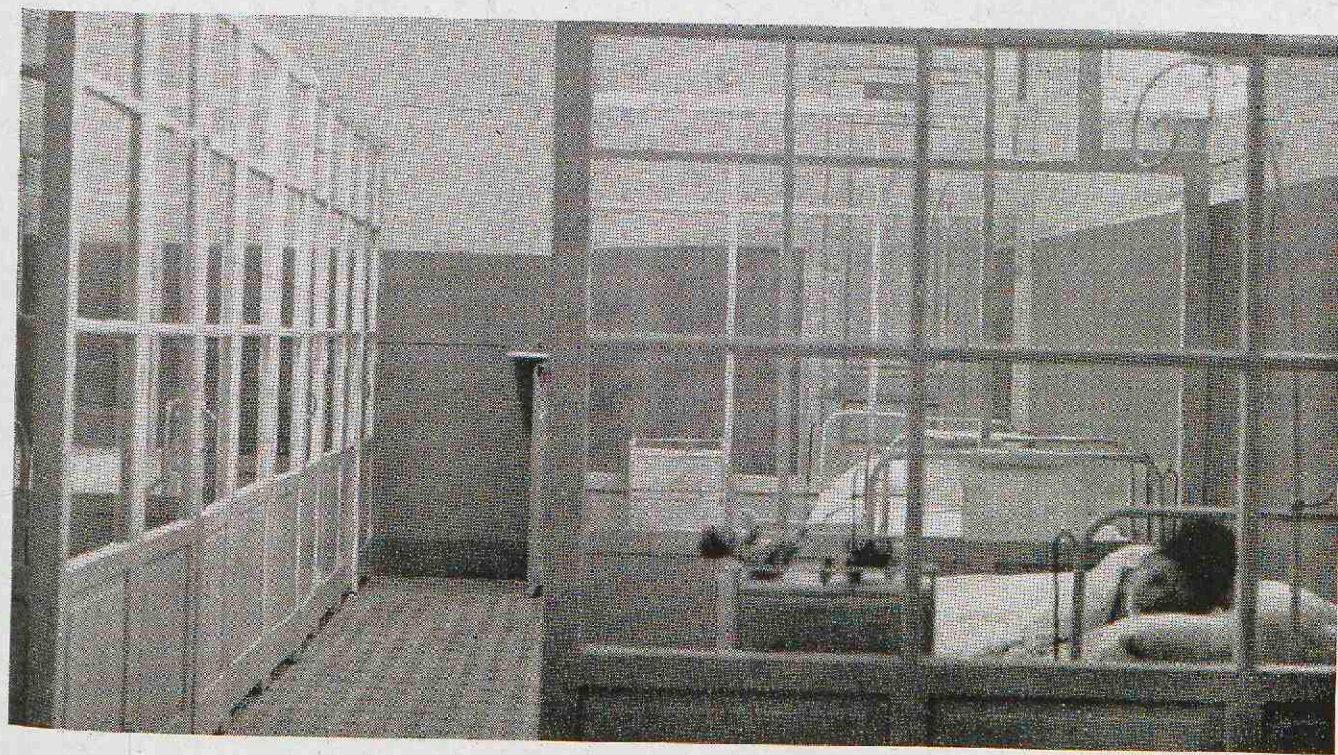
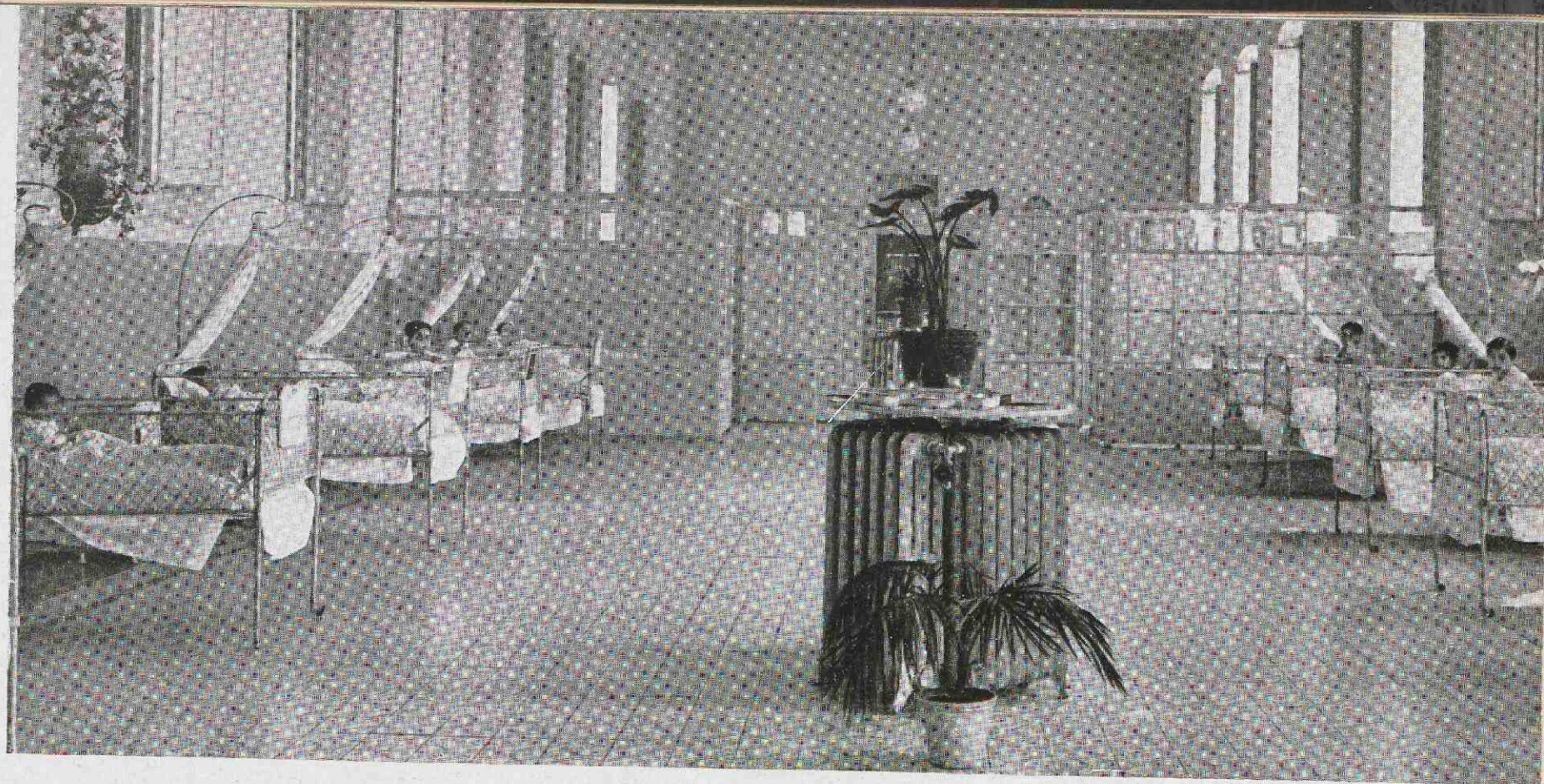
ASSISTENCIA INFANTIL was born in
the International Hostel for Girl Stu-
dents in Pedralbes Palace, Barcelona.



ASSISTÈNCIA INFANTIL va començar la seva obra amb la reforma de les dependències destinades als nens malalts de l'Hospital Clínic de Barcelona.

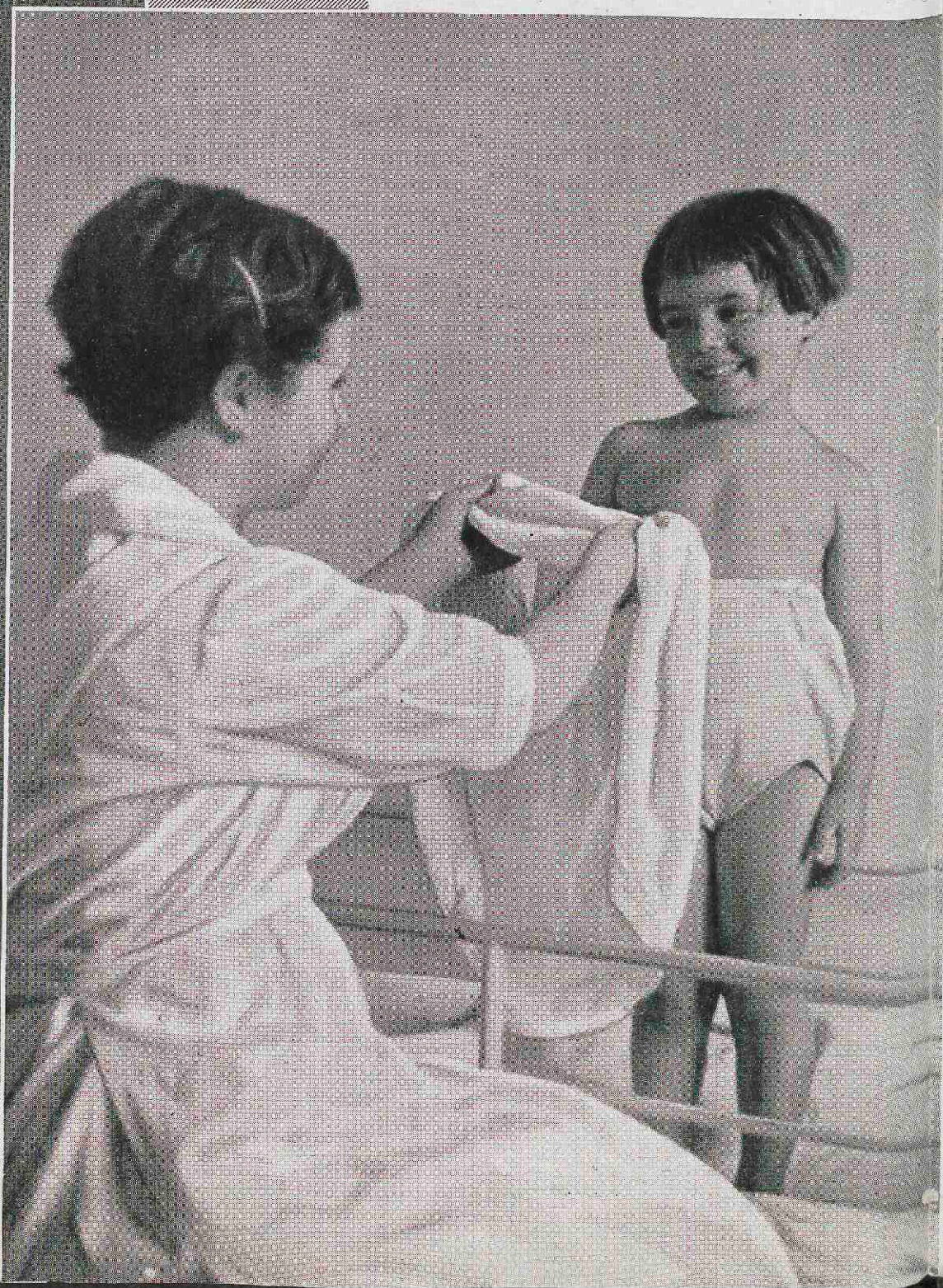
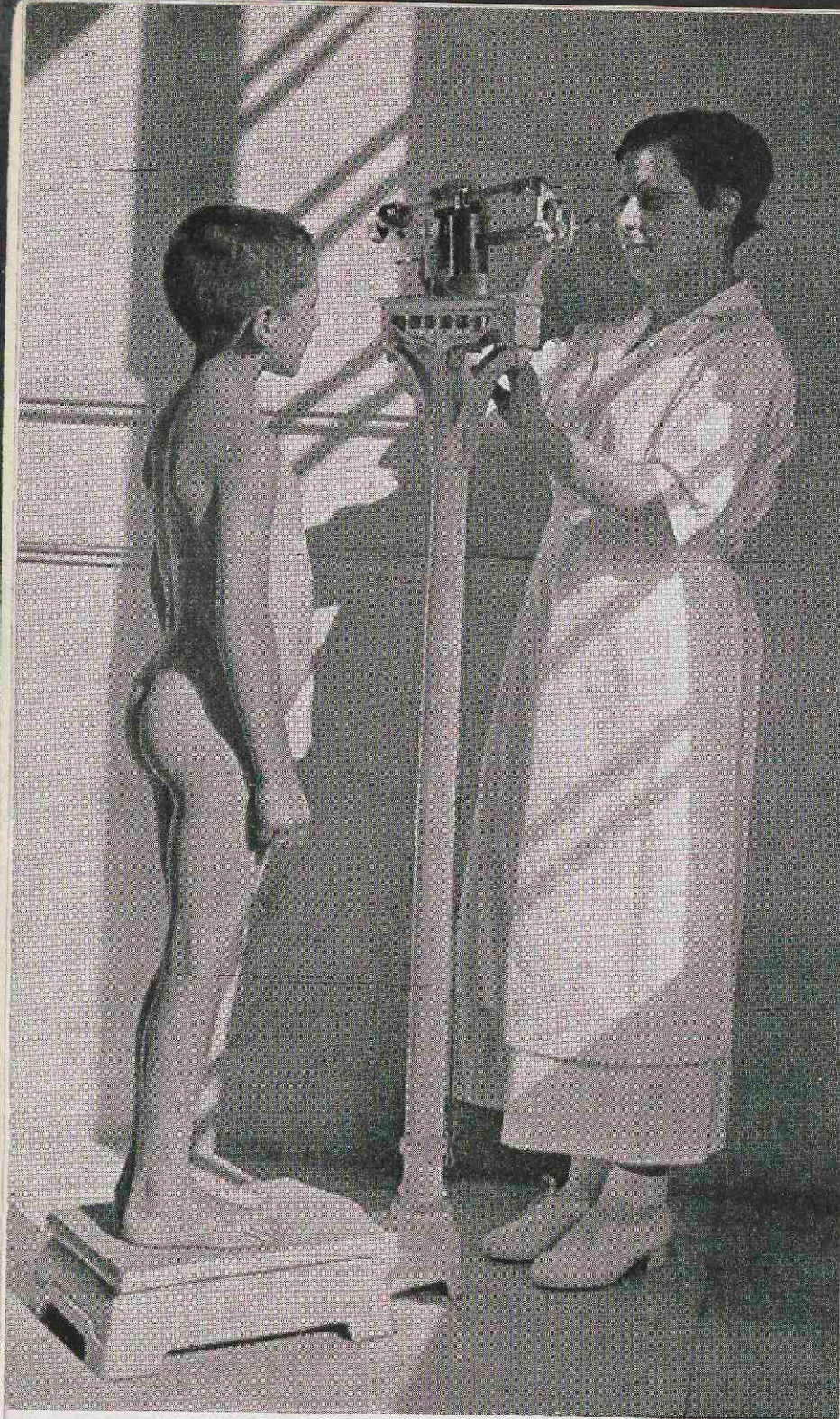
ASSISTÈNCIA INFANTIL inició su labor con la reforma de las dependencias destinadas a los niños en el Hospital Clínico de Barcelona.

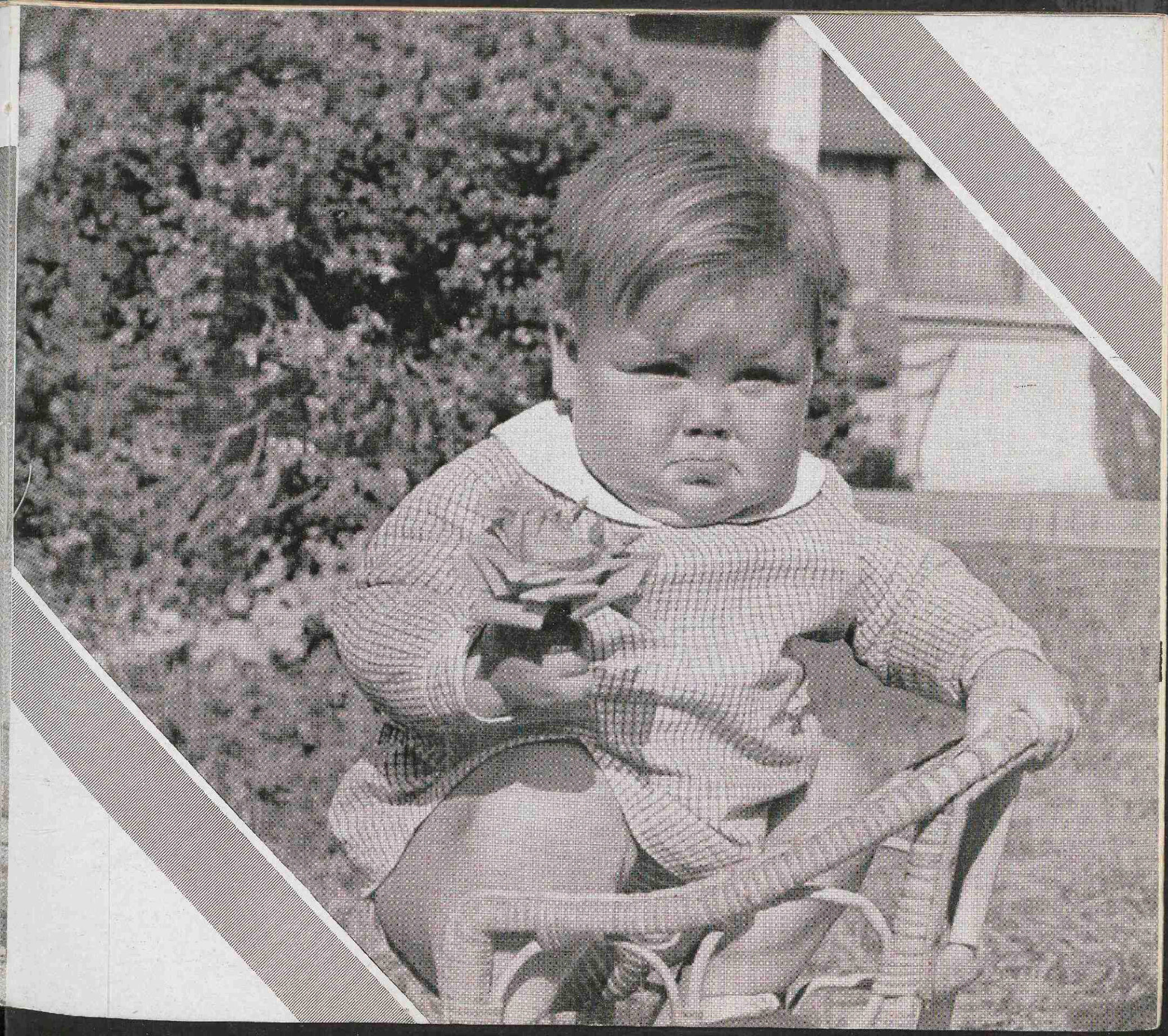


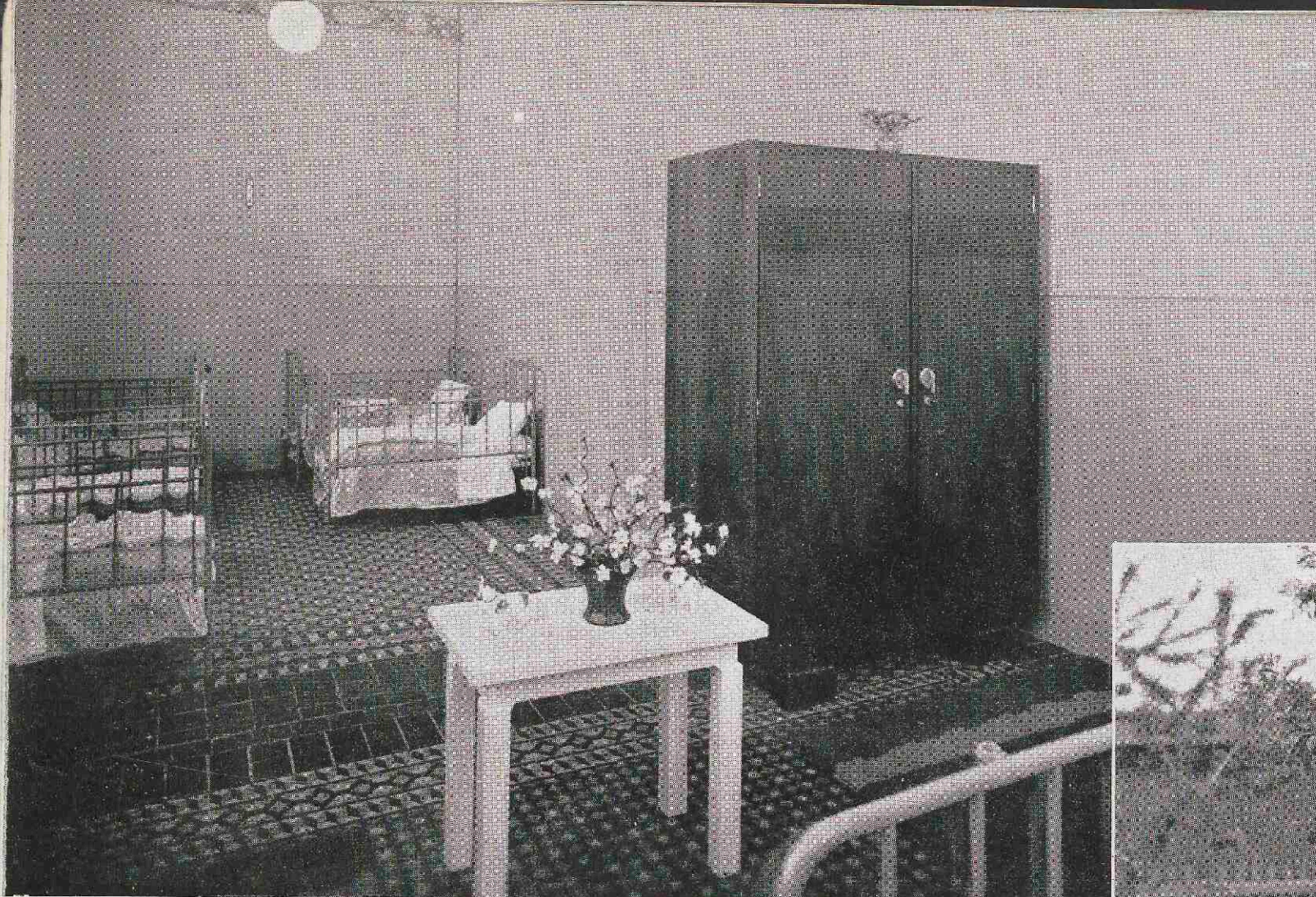


L'oeuvre d'ASSISTÈNCIA INFANTIL à com-
mencé avec la réforme des salles d'enfants
à l'Hôpital Clinique de Barcelone.

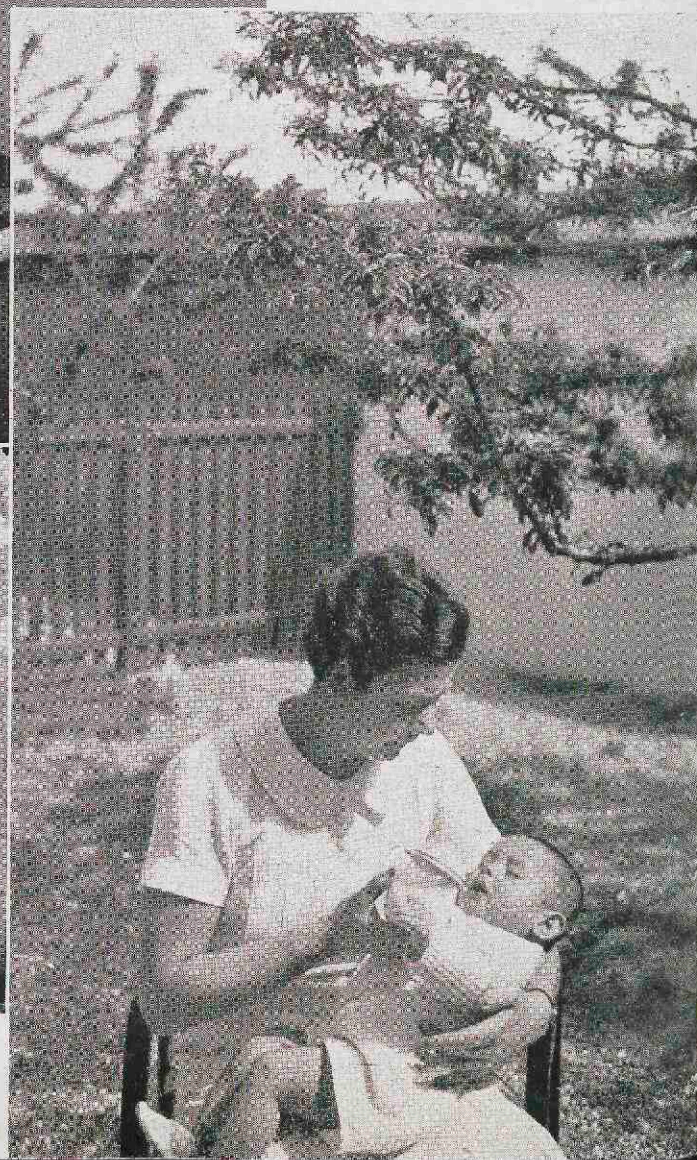
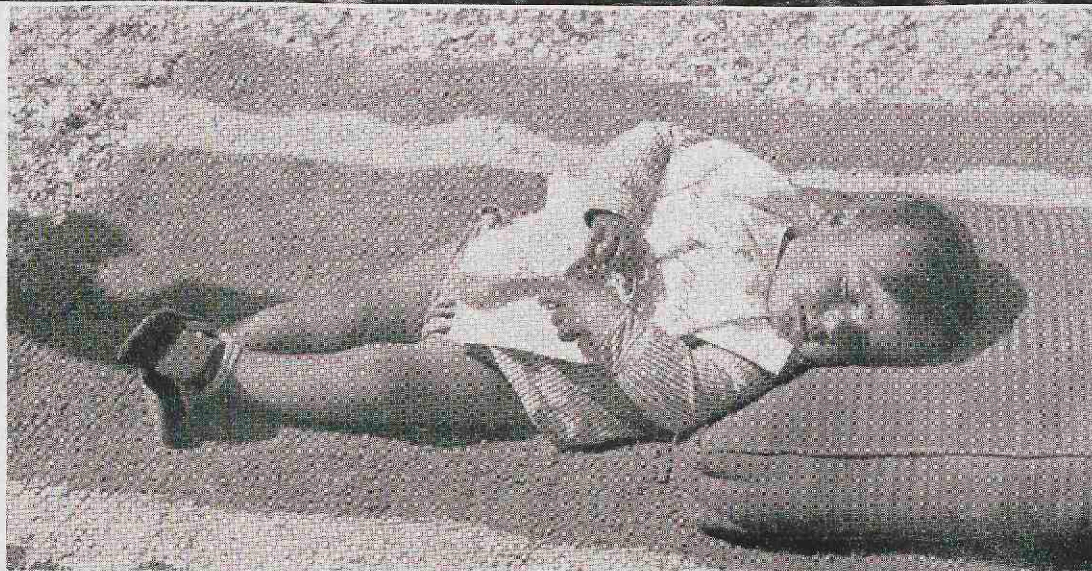
ASSISTÈNCIA INFANTIL started its work
with the reform of the Children's Depart-
ment in the «Hospital Clínico» of Barcelona.







Heus ací una guarderia
anexe a la Fàbrica de Filats
TECLA SALA, d'Hospitalet
de Llobregat. Abans, les
obreres mares havien d'a-
lletar els fills al portal de la
fàbrica. Avui, per a elles i
per als petits, s'ha construït
una llar que ofereix tots
els encisos.

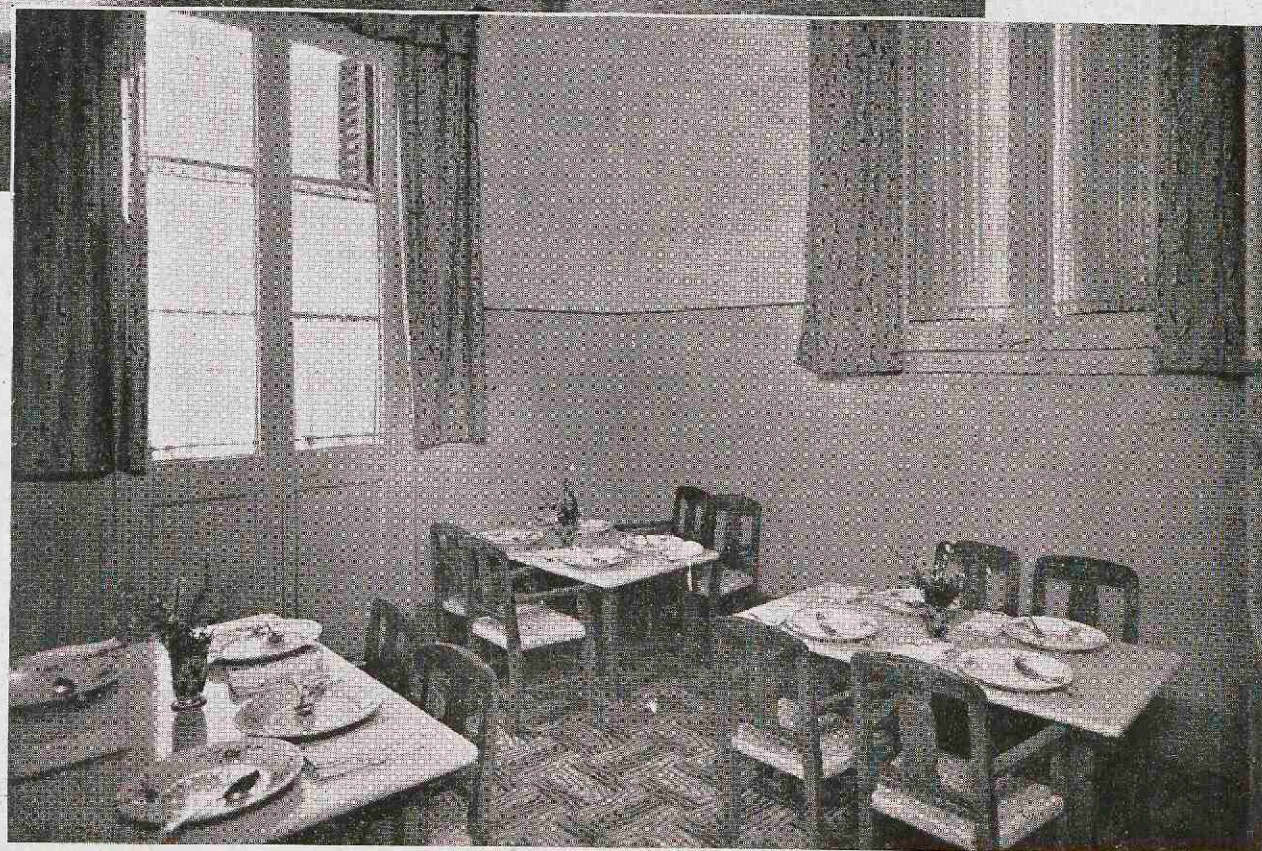




He aquí una guardería aneja a la Fábrica de Hilados TECLA SALA, de Hospitalet de Llobregat. Antes, las obreras madres tenían que amamantar a sus pequeños en el portal de la fábrica. Hoy, para ellas y sus hijos, se ha construido un hogar que ofrece todos los encantos.

Voici une crèche annexe à la Filature TECLA SALA de Hospitalet de Llobregat. Au paravant, les ouvrières mères devaient allaiter leurs enfants à la porte de la fabrique; aujourd'hui, l'on a bâti pour elles et leurs enfants une crèche qui a tous les attraits.

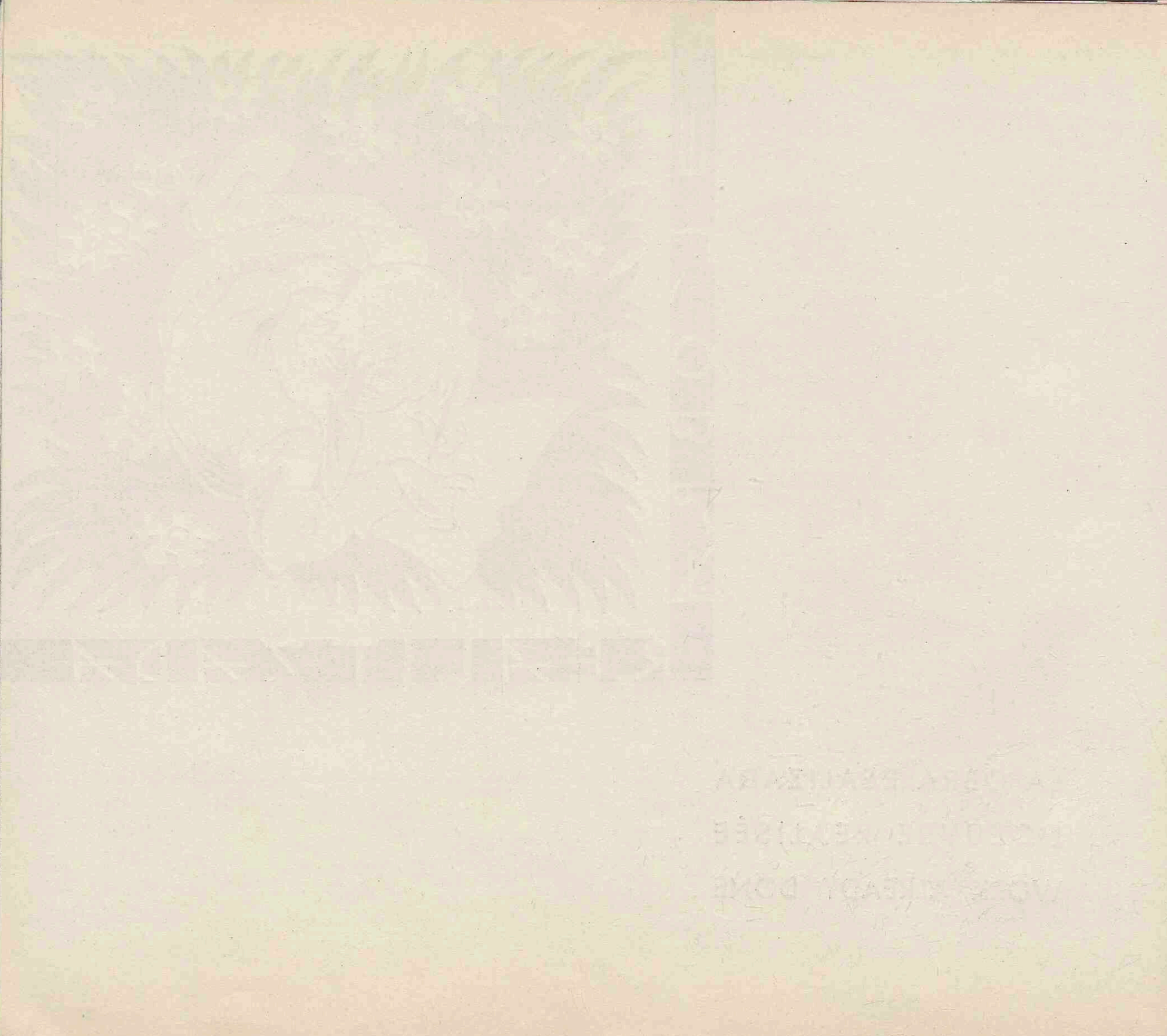
A nursery attached to the TECLA SALA Spinning Mills of Hospitalet de Llobregat. Formerly the women workers had to breast-feed their babies at the mill door. Now, a delightful nursery has been built for their use.







LA OBRA REALIZADA
L'OEUVRE REALISÉE
WORK ALREADY DONE



ALL RIGHTS RESERVED
COPYRIGHT 1900
BY THE AUTHOR

EN TEMPS DE PAU

ASSISTENCIA INFANTIL, nasqué a la Residència Internacional d'Estudiantes (Institut d'Acció Social Universitària i Escolar de Catalunya) a darreries de l'any 1934, com l'activitat social de les residents i esdevingué tot seguit una obra eminentment popular. Esdevingué popular perquè ningú com el poble per a sentir intensament la necessitat i la urgència d'omplir un buit immens que, malgrat els esforços dels organismes oficials, existia al nostre país en relació a l'assistència social del nen. Segurament que no tots els països han resolt aquest problema com fóra de desitjar: han d'ésser potser viscuts moments d'intensa tragèdia per a trasbalsar un ordre consagrat per la tradició i establir una nova jerarquia de valors: valors essencials, el nen, promesa d'una vida nova; valors secundaris, tot allò que s'oposà a atorgar a aquesta vida la màxima categoria. Però Espanya tenia el problema viu en forma massa intensa per a no desvetllar la sensibilitat ciutadana al primer toc d'atenció.

No podent, no obstant, enfocar l'assumpte amb la integritat que convenia, ASSISTENCIA INFANTIL va proposar-se des del moment de la seva fundació protegir el nen malalt de casa humil. A aquest objecte es posà en relació amb l'Hospital Clínic de Barcelona que tenia quatre sales d'infants, però que topava amb grans dificultats per a sostenir-les a causa de la seva crítica situació econòmica. Començà, doncs, per facilitar productes alimentaris i la roba necessària, augmentar el personal, adquirir abundós instrumental modern, i prendre al seu càrrec els serveis de sanitat i higiene de totes les

sales. Continuà després amb llur reforma i decoració adient; amb la construcció de boxes a totes les sales—no n'hi havia ni a les dues destinades a malalties infeccioses—; amb la instal·lació de cuina dietètica, bany, lavabos, safareigs; saleta d'intubació i traqueotomia per a la sala de diftèria—abans els nens eren operats en llurs propis llits, davant dels altres companys malalts, etc., etc.

Com a complement d'aquesta tasca, ASSISTENCIA INFANTIL llançà la idea de fundació d'una casa de convalescència per als petits malalts de l'Hospital Clínic en observar que, tornats a llurs famílies febles encara, la majoria requieïen i fins morien per manca d'atencions i aliments. Tan bon punt ASSISTENCIA INFANTIL feu públic el seu projecte rebé el magnífic obsequi d'una propietat situada a una de les millors platges de Catalunya i anava a introduir-hi les reformes indispensables per a convertir-la en sanatori, quan nasqué per a la història d'Espanya la revolta militar més sagnant que hagi pogut registrar-se. Era el 19 de juliol del 1936.

En els primers moments l'obra d'ASSISTENCIA INFANTIL tornà a tancar-se al marc de l'Hospital Clínic, però la guerra continuava i la intensitat de la lluita obligà, transcorreguts dos mesos, a evaquer dones i infants de les poblacions situades en llocs de perill. ASSISTENCIA INFANTIL oferí immediatament els seus serveis en pro dels infants i des del Comitè Central d'Ajut als Refugiats de la Generalitat de Catalunya començà, sense negligir la seva obra inicial, la nova tasca de fundació de colònies per a nens refugiats.

EN TEMPS DE GUERRA

Malgrat que la difícilíssima situació creada a diverses poblacions espanyoles a causa dels bombardeigs o de la proximitat de l'enemic, havia obligat al Govern a ordenar l'evacuació en massa de dones, vells i criatures, la resistència que oposaven les famílies per tal d'evitar l'abandonament de tot el que constituïa llur patrimoni, per humil que fos, féu néixer la idea de formar grans expedicions exclusivament integrades per nens amb el personal indispensable. Al principi cada una d'aquestes expedicions era un enorme grup homogeni: fills d'obrers d'un mateix sindicat, alumnes d'un mateix grup escolar, nens d'una mateixa barriada, interns d'un mateix asil, però després ja no hi hagué possibilitat de control i les expedicions eren formades per la Junta d'Evacuació de Madrid, recollint els nens als mateixos metres on vivien en substitució de la casa pròpia.

A Catalunya, el Comitè Central d'Ajut als Refugiats de la Generalitat de Catalunya s'encarregà de rebre els refugiats i acceptà la col·laboració de les entitats protectores del nen, ASSISTENCIA INFANTIL entre elles, per a l'establiment de les colònies que fossin indispensables. A aquest objecte s'habilitaren ràpidament els millors edificis. Un d'ells, potser el primer, fou el de la RESIDENCIA INTERNACIONAL D'ESTUDIANTES on havia nascut i tenia el seu estatge ASSISTENCIA INFANTIL. En suspens la vida universitària a causa de la mobilització de la nostra joventut: la masculina al front, la femenina en treballs de reraguarda, no podia donar-se millor destinació al local espaiós de la RESIDENCIA i als

seus magnífics jardins que oferir-los com a llar i llocs d'esplai als primers infants refugiats que arribaven a Barcelona.

Arreu de Catalunya fou necessari fundar colònies de nens, però... amb quin criteri? Podíem limitar-nos a resoldre un problema d'ordre material o havíem d'aprofitar la tràgica oportunitat del moment per a aprendre'n una lliçó definitiva? Els nens que venien, llevat de comptadíssimes excepcions, es trobaven en miserable estat, miserable no tan sols per les privacions de la guerra, sinó per unes altres privacions materials i morals que dataven de llur naixença, d'abans segurament, i que havien deixat una empremta profunda en llur organisme i en llur caràcter.

L'obra social a realitzar prop del nen refugiat no podia, doncs, limitar-se, a judici d'ASSISTENCIA INFANTIL, a una actuació superficial; havia de tenir prou profunditat per a contrarrestar la doble naturalesa que, com a conseqüència de l'ambient aspre i difícil que havia viscut, va formar entorn seu el propi nen, sobretot el de 10 a 15 anys.

Amb aquesta trajectòria, dins d'aquesta orientació, ASSISTENCIA INFANTIL va decidir de fundar les seves colònies. En capítols apart serà tractada la vida de llar i la vida d'escola, no perquè hagin de considerar-se dues coses independents, sinó per a donar una millor idea de com hem organitzat la primera i de com funciona la segona tenint en compte la nostra finalitat.

LA LLAR

Una de les característiques de les llars creades per ASSISTENCIA INFANTIL és la bellesa, l'ordre i la pulcritud. Prop dels infants que no han estat rodejats de cap cosa bella, que no han pogut gaudir de l'ordre a causa de la vida enguniosa de llurs pares, que ben poc saben de la pulcritud individual, l'UNIC MITJA per a esmenar la falla dels homes i desvetllar en els petits la sensibilitat que no va poder nèixer en el moment oportú, és l'ambient. Les fotografies que acompanyen aquest text donen una petita idea de com hem concebut i realitzat la llar de l'infant refugiat. Intima i bonica dins la màxima simplicitat no hi ha cap detall negligit dins la casa ni en allò que pugui relacionar-se amb el món afectiu del nen per tal que, de manera natural, es trobi en una vida nova, aquella vida a què tenia dret per a poder oferir a la societat, algun dia, el millor de si mateix.

Les fotografies no poden, però, registrar el que és més interessant: el valor espiritual d'aquestes llars, llur influència per a la formació dels infants que, en temps de pau, no tenien altre educador que el carrer, el tuguri o l'asil innoble. Ignora ASSISTENCIA INFANTIL si serà llarga o curta l'estada d'aquests nens a les seves colònies, expressament creades per a ells. Sap, però, que llarga o curta, serà definitiva i profunda la impressió que en resti en l'ànima dels infants. I és això el que li interessa.

La vida de la llar està organitzada com la vida d'una família nombrosa i patriarcal. Gira entorn de la persona que fa funcions de mare, i tots els elements—ningú no és assalariat—col·laboren a la bona marxa de la colònia des

del lloc que els pertoca segons les aptituds que posseeixen. Dins d'aquests elements són comptats els nens i les nenes refugiats que, per llur edat i sentit de responsabilitat, poden prendre part activa en els treballs de la casa. La finalitat és acostumar-los a ésser útils, a que col·laborin en forma efectiva i, per tant, educadora, en algun dels serveis de la petita societat que integren. Això permet, a més a més, entrenar les nenes en els quefers domèstics, iniciar-les en la creació d'una llar bella i digna, aquella llar que els servirà segurament de model i estímul quan arribi per a elles el moment de fundar la pròpia.

No creiem necessari entrar en detalls respecte al funcionament de la casa: allargaríem aquest capítol inútilment. Amb el que precedeix creiem que resta ben aclarit que ASSISTENCIA INFANTIL no ha pretès oferir als nens refugiats solament la solució del problema de llur subsistència: ha volgut afrontar també el problema—perquè ho ha considerat importantíssim—de llur desenvolupament espiritual. Això ha estat i és encara molt difícil de resoldre com voldríem, perquè l'infant ve malejat per un medi ambient que sempre li ha estat hostil. Els resultats obtinguts ens esperonen, però, a perseverar ara i després en la nostra trajectòria, primer, perquè creiem que l'infant perteneixerà finalment a aquell que l'hagi captivat pel seu afecte, la seva simpatia, la seva confiança absoluta en les possibilitats que posseeix; segonament perquè creiem que l'avenir serà d'aquell que en el present hagi fet seu l'infant.

L' ESCOLA

La idea que suggereix la paraula "escola" és diferent del que hem creat a les nostres colònies. Però no sabríem quin altre nom donar-li. Els nens no van a escola pròpiament parlant, perquè la nostra finalitat no és instruir els infants, sinó educar-los. Això no vol pas dir que hàgim negligit la part intel·lectual: més viva i més suggestiva que dins el recinte d'una aula i amb un horari establert, per bé que menys ordenada i constant, és cultivada per mitjà de converses de cara al mar o sota els pins. Es el vol de l'aeroplà el que dóna el tema, o el vaixell que es perd en l'horitzó, o la planta que comença a florir, o la pedra arrencada de la roca, o la visita a la fàbrica o al taller en mostrar el fruit del treball i de la intel·ligència.

Ens recolzem completament en els temes infinits que suggereix la vida perquè volem desvetllar en el nen la passió del coneixement, l'esperit d'observació, la contemplació serena i tranquil·la de les meravelles que l'envolten, aquestes meravelles que no havia VIST abans malgrat que estaven sempre davant els seus ulls.

L'aspecte intel·lectual va íntimament lligat, millor diríem que està supeditat a l'aspecte educatiu, amb l'afany de crear uns infants lliures, sans de cos i d'esperit, conscients, feliços, capaços de pensar i de sentir. La gramàtica, l'aritmètica, les lliçons de llenguatge, de geografia, d'història, resten dissoltes en alguna cosa que els sedueixi, tot i reconeixent que, a causa d'això, hagi de restar ben poca cosa de la dada concreta que tant preocupa els adults. Creiem que ja tindrà temps de retenir-la quan s'hagi saturat de la vida joiosa i bella que no havia co-

negut i, sobretot, quan aquella doble naturalesa formada com a reacció natural a un medi ambient hostil i d'incomprensió, sigui completament substituïda per la naturalesa pròpia de l'infant, confiada i noble.

El primer pas dels petits refugiats a les colònies d'ASSISTENCIA INFANTIL és sentir les delícies del joc, l'encís del deport estimulante, disciplinat i a plena llum: fútbol, natació, rem, excursió, segons les colònies, esports que han de fer oblidar les picaresques dolenteries del carrer i el desig de les coses prohibides. De moment això permet, a més, vigoritzar l'organisme anèmic i fer-li sentir el desvetllament de possibilitats abans inconegudes.

Installats ja els nens a les colònies, heus-ací en general el ritme de llur vida: gimnàsia i bany de sol a primera hora; conversa, finida la qual, per torns, es dediquen els mitjans i grandets al cultiu de la terra; segueix el partit de fútbol o natació o rem o passeig i a continuació el dinar. Hem tingut especial interès en que cada colònia de nens superiors a 12 anys tingués un camp propi per a conrear. Generalment han estat els municipis els qui han posat a disposició d'ASSISTENCIA INFANTIL extensions magnífiques de terreny, i ha estat sorprenent l'activitat desplegada pels nens per a transformarlos en hortes d'intensa producció. Aquesta activitat ha pogut constatar-se en tot el que representés desenvolupament d'energies físiques. En una colònia, per exemple, han convertit un llac d'aigua infecta en un estany que és una veritable piscina. El llot que hi havia de 25 centímetres ha estat destinat a l'abonament d'un camp de

tennis emplaçat a la mateixa finca: solcat, regat i cultivat pels mateixos nens, el mes de juny ja donava la segona collita.

Hi ha nens que en lloc de l'horta prefereixen la jardineria o treballs manuals com fusteria, ceràmica, electricitat, etc.; si bé tot això forma part de la cultura general posada a l'abast del nen refugiat, deixem, naturalment, que cadascú segueixi en major o menor intensitat llurs pròpies aficions per tal que, en un sentit o en un altre, trobin el mitjà de creació d'alguna cosa i, dins d'aquesta creació, la plenitud que els estimuli a perseverar en un treball que és alhora de formació pròpia perquè els fa aptes per a l'avenir, i de donació a la collectivitat.

Després del repós de primera hora de la tarda segueix una altra conversa, un temps d'esplai i la tasca individual de cada u, els petits dibuixant mickeys i popeyes, els mitjans i més grans escrivint en llurs quaderns o llegint a la biblioteca adjunt a cada colònia. (Veure el capítol: "BIBLIOTECA CIRCULANT INFANTIL".) Després de la tasca individual sopar i abans de dormir un

canvi d'impressions, un conte, un xic de música, alguna cosa que cultivi la imaginació i els alliberi dels neguits del dia.

Aquí podem considerar finida la vida organitzada dels petits refugiats en l'aspecte "escola"; dins d'aquesta vida hem d'introduir-hi aquelles activitats que, per bé que no siguin diàries, són d'un valor immens per llur caràcter espiritual: els concerts que, en forma d'educació musical, són donats als petits quasi cada setmana, les classes de gimnàsia rítmica en dies alterns, les sessions artístiques—representacions teatrals, dances—aproximadament cada mes. Tot això facilita la realització de la finalitat d'ASSISTENCIA INFANTIL exposada al principi: aprofitar les tràgiques circumstàncies presents per a resoldre alhora que el problema material del nen refugiat el problema moral profunde que existeix en relació a la majoria d'ells, a causa de l'abandó en què han hagut de viure. Si aconseguim aquesta finalitat, si aquests infants, per l'obra d'un nou ambient, esdevenen poc a poc homes i dones conscients d'una responsabilitat social, seran els veritables forjadors d'un nou avenir i el dolor de la guerra civil espanyola no haurà estat estèril.

EN TIEMPO DE PAZ

ASSISTENCIA INFANTIL nació en la Residencia Internacional de Estudiantes (Instituto de Acción Social Universitaria y Escolar de Cataluña) a fines de 1934 como actividad social de las residentes, y rápidamente se convirtió en una obra eminentemente popular. Fué popular porque nadie como el pueblo para sentir intensamente la necesidad y la urgencia de llenar el inmenso vacío que existía en nuestro país a pesar de los esfuerzos de los organismos oficiales en relación con la asistencia social del niño. Seguramente que no todos los países han resuelto plenamente este problema: han de vivirse, quizá, momentos de intensa tragedia para alterar un orden afirmado por la tradición y establecer una nueva jerarquía de valores: valores esenciales, el niño, promesa de una vida nueva; valores secundarios, todo lo que se opone a otorgar a esta vida la máxima categoría. Pero España tenía el problema en forma demasiado intensa para no despertar la sensibilidad ciudadana al primer toque de atención.

No pudiendo, sin embargo, enfocar el asunto con la integridad que convenía, ASSISTENCIA INFANTIL se propuso desde el momento de su fundación proteger al niño enfermo de casa humilde. A este objeto se relacionó con el Hospital Clínico de Barcelona que tenía cuatro salas de niños, pero que, a causa de su crítica situación económica, trapezaba con graves dificultades para sostenerlas. Empezó, pues, por facilitar alimentos y la ropa necesaria, aumentar el personal, adquirir abundante instrumental moderno y tomar a su cargo los servicios de sanidad e higiene de las cuatro salas. Empezó des-

pués su reforma y decoración adecuada, la construcción de boxes en todas las salas—no había ni en las dos destinadas a enfermedades infecciosas—la instalación de cocina dietética, baños, lavabos, lavaderos, salita de intubación y traqueotomía para la sala de difteria, pues antes se operaba a los niños en sus propias camas delante de sus compañeros enfermos.

Como complemento a esta labor ASSISTENCIA INFANTIL lanzó la idea de fundación de una casa de convalecencia para los enfermitos del Hospital Clínico al observar que, reintegrados a sus familias débiles aún, la mayoría recaían y hasta morían por falta de atenciones y alimentos. Tan pronto como ASSISTENCIA INFANTIL hizo público su proyecto recibió el magnífico donativo de una propiedad situada en una de las mejores playas de Cataluña y estaba a punto de introducir en ella las reformas indispensables para convertirla en sanatorio, cuando surgió en la historia de España la revuelta militar más sangrienta de que haya recordación.

Era el 19 de julio de 1936.

En los primeros momentos, la obra de ASSISTENCIA INFANTIL volvió a recluirse en el marco del Hospital Clínico. Pero la guerra continuaba y la intensidad de la lucha obligó al cabo de dos meses a evacuar mujeres y niños de las poblaciones situadas en zonas de peligro.

ASSISTENCIA INFANTIL ofreció inmediatamente sus servicios en pro de los niños y desde el Comité Central de Ayuda a los Refugiados de la Generalidad de Cataluña comenzó, sin descuidar la obra inicial, su nueva misión de fundar colonias para niños refugiados.

EN TIEMPO DE GUERRA

A pesar de que la difícilísima situación derivada en algunas poblaciones españolas del bombardeo o de la proximidad del enemigo, había obligado al Gobierno a ordenar la evacuación en masa de mujeres, viejos y niños, la resistencia que oponían las familias al abandono de cuanto constituía su patrimonio, por humilde que fuese, sugirió la idea de formar numerosas expediciones exclusivamente integradas por niños con el personal indispensable. Al principio cada una de estas expediciones era un enorme grupo homogéneo: hijos de obreros de un mismo sindicato, alumnos de un mismo grupo escolar, niños de una misma barriada, internos de un mismo asilo; pero después no hubo ya posibilidad de control y se formaban las expediciones por la Junta de Evacuación de Madrid recogiendo los niños de los "metros" donde se guarecían a falta del propio hogar.

En Cataluña, el Comité Central de Ayuda a los Refugiados de la Generalidad, se encargó de recibir a los refugiados y aceptó la colaboración de las organizaciones protectoras del niño, ASSISTENCIA INFANTIL entre ellas, para el establecimiento de las colonias que fuesen indispensables. A este objeto se habilitaron inmediatamente los mejores edificios. Uno de ellos, quizá el primero, fué el de la RESIDENCIA INTERNACIONAL DE ESTUDIAS donde había nacido y tenía su domicilio social ASSISTENCIA INFANTIL. En suspenso la vida universitaria a causa de la movilización de nuestra juventud: la masculina en el frente, la femenina en trabajos de retaguardia, no podía darse mejor destino al

local espacioso de la RESIDENCIA y a sus espléndidos jardines, que ofrecerlos como hogar y parque de asueto a los primeros niños refugiados que llegaban a Barcelona.

En todo Cataluña fué necesario fundar colonias, pero... ¿con qué criterio? ¿Podíamos limitarnos a resolver un problema de orden material o teníamos que aprovechar la trágica oportunidad del momento para aprender una lección definitiva? Los niños que llegaban, salvo contadísimas excepciones, se encontraban en lamentable estado, no tan sólo por las privaciones de la guerra, sino por otras privaciones materiales y morales que databan de su nacimiento, de antes con seguridad, y que habían dejado honda huella en su organismo y carácter.

La obra social a realizar cerca del niño refugiado no podía, pues, limitarse, a juicio de ASSISTENCIA INFANTIL, a una actuación superficial: necesitaba por el contrario suficiente profundidad para contrarrestar la doble naturaleza que, a consecuencia del áspero y penoso ambiente en que había vivido, había formado el propio niño en torno suyo, sobre todo el ya entrado en la pubertad.

Con esta trayectoria, dentro de esta orientación, ASSISTENCIA INFANTIL decidió fundar sus colonias. En capítulos aparte trataremos de la vida de hogar y la vida de escuela, no porque hayan de considerarse independientes, sino para dar más acabada idea de cómo hemos organizado la primera y de cómo funciona la segunda, teniendo en cuenta nuestra finalidad.

EL HOGAR

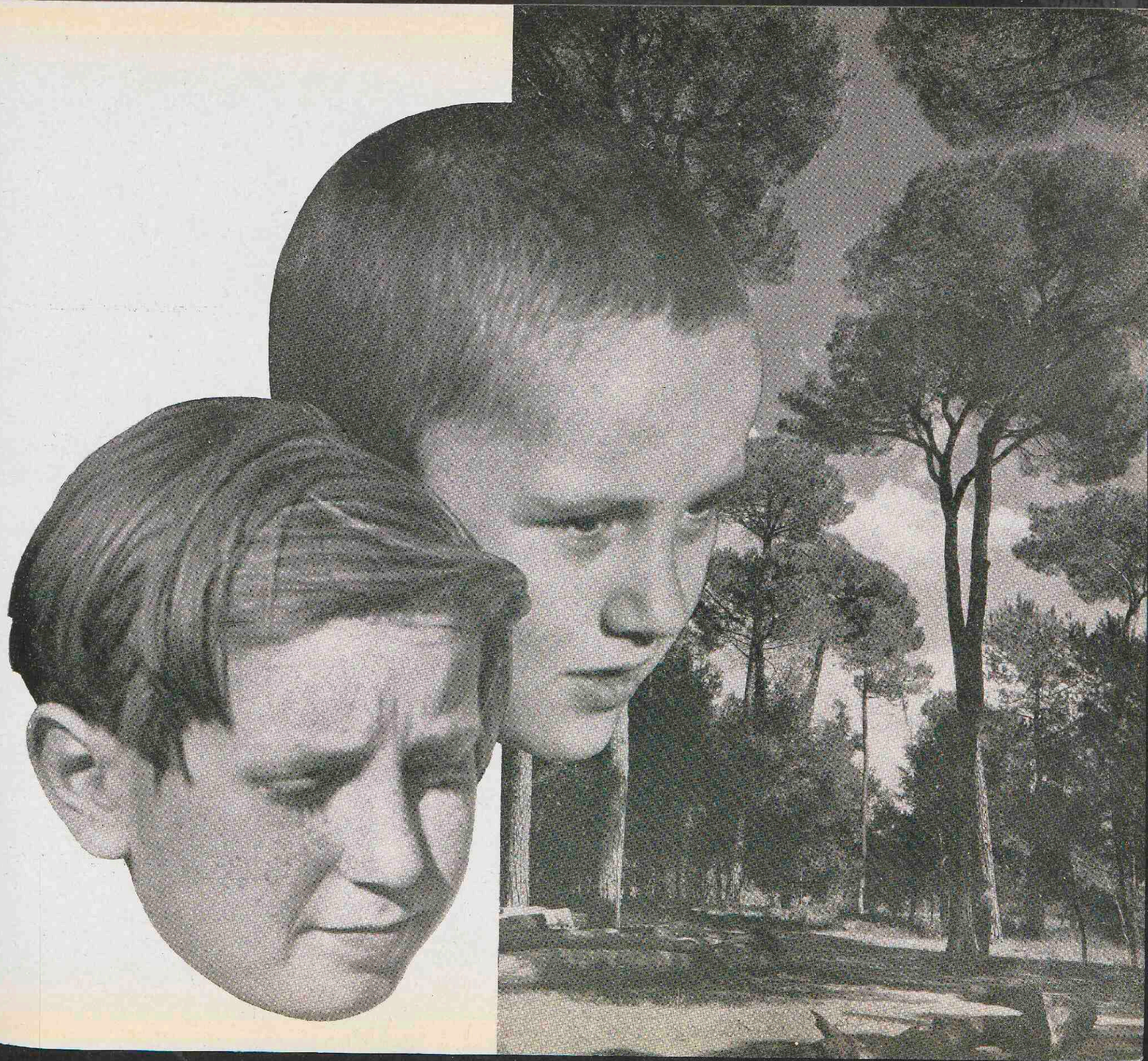
Características del hogar creado por ASISTENCIA INFANTIL son la belleza, el orden y la pulcritud. Para los niños que no se vieron rodeados de cosas bellas, que no pudieron tener el sentido del orden a causa de la vida azarosa y a veces arrastrada de sus padres, que poco saben de la pulcritud individual, el UNICO MEDIO de enmendar el error de los hombres y estimular en los pequeños la sensibilidad que no se desarrolló en el momento oportuno, es el ambiente. Las fotografías que acompañan este texto dan ligera idea de cómo hemos concebido y realizado el hogar del niño refugiado. Intima y agradable dentro de su simplicidad no descuidamos el menor detalle, sea de la casa o de aquello que se relacione con el mundo afectivo del niño para que, de manera natural, renazca a una vida nueva, aquella vida a que tenía derecho para algún día ofrecer a la sociedad lo mejor de sí mismo.

Las fotografías no pueden, sin embargo, registrar lo que es más interesante: el valor espiritual de estos hogares, su influencia en la formación de unos niños que, en tiempo de paz, no tenían otro educador que la calle, el tugurio o el asilo carcelario. Ignora ASISTENCIA INFANTIL si será larga o corta la estancia de estos niños en sus colonias, exclusivamente fundadas para ellos. Pero sabe que, larga o corta, será definitiva y profunda la impresión que han de ejercer en el alma del niño. Y esto es lo único que le interesa.

La vida del hogar está organizada como la vida de una familia numerosa y patriarcal. Gira en torno de la persona que sirve de madre, y todos los elementos—nin-

guno de ellos asalariado—colaboran en la buena marcha de la colonia desde el lugar que les corresponde según sus personales aptitudes. Dentro de estos elementos contamos a los niños y niñas refugiados que, por su edad y sentido de responsabilidad, pueden tomar parte activa en los trabajos de la casa. La finalidad es acostumbrarles a ser útiles, a que colaboren en forma efectiva y, por tanto, educadora, en alguno de los servicios de la pequeña sociedad que integran. Esto permite, además, entrenar a las niñas en los quehaceres domésticos, iniciarlas en la instalación de un hogar bello y digno, aquel hogar que les ha de servir de modelo y estímulo cuando llegue para ellas el momento de fundar el propio.

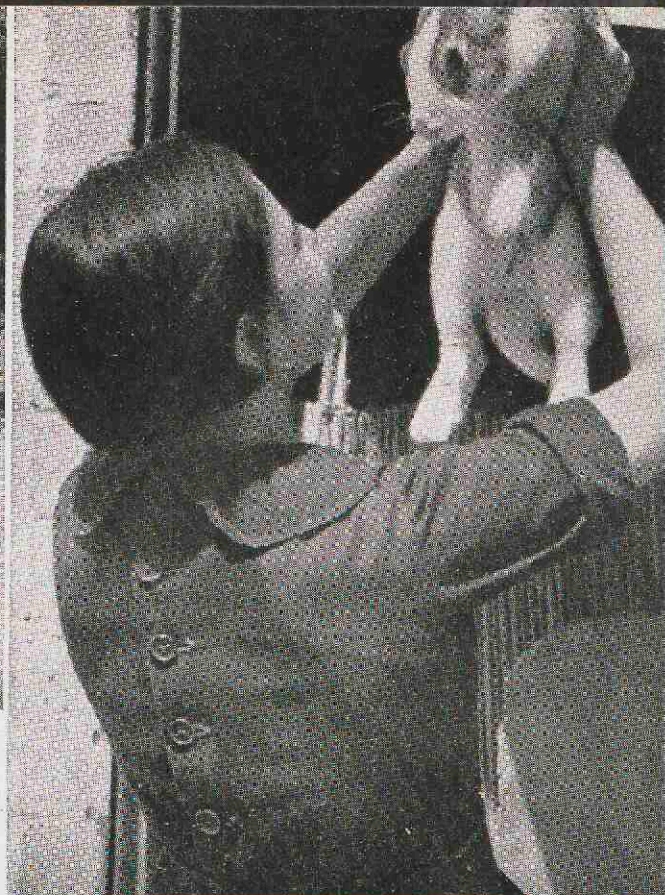
No estimamos necesario entrar en pormenores respecto al funcionamiento de la casa: prolongaríamos inútilmente este capítulo. Con lo que precede creemos dejar bien sentado que ASISTENCIA INFANTIL no se ha contraído a solucionar el problema de la subsistencia material de los niños refugiados, sino que ha deseado también afrontar, porque lo ha considerado importantísimo, el problema de su formación moral y espiritual. Esto ha sido y es aún muy difícil de resolver como quisiéramos, porque el niño ha venido maleado por un ambiente que siempre le fué hostil. Pero los resultados obtenidos nos animan a perseverar en nuestra trayectoria, primero, porque consideramos que el niño pertenecerá a quienes hayan sabido atraérselo por su afecto, su simpatía, su confianza absoluta en las posibilidades que posee; después porque creemos que el porvenir pertenecerá a quien en el momento actual haya conquistado al niño.





La colònia agrícola «Montcelimar»
per a nens orfes.

La colonia agrícola
«Montcelimar» para
niños huérfanos.



La colonie agricole
«Montcelimar» pour
orphelins.

«Montcelimar» a
farm-school for or-
phan boys and girls.



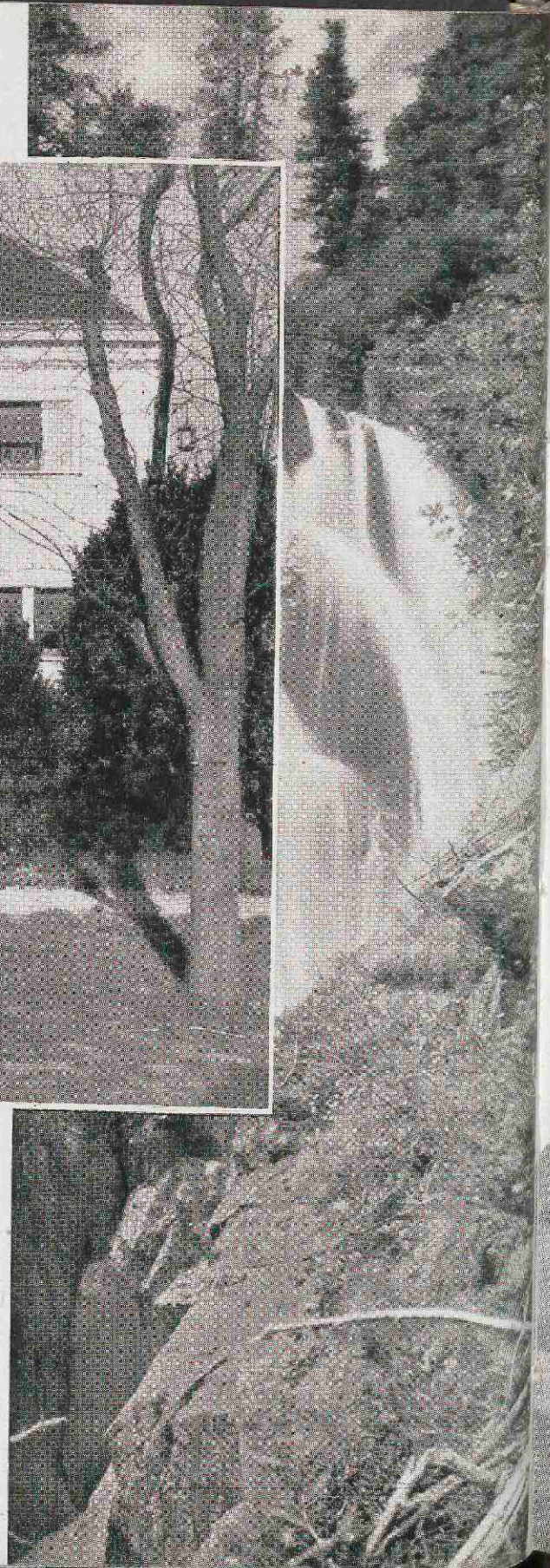


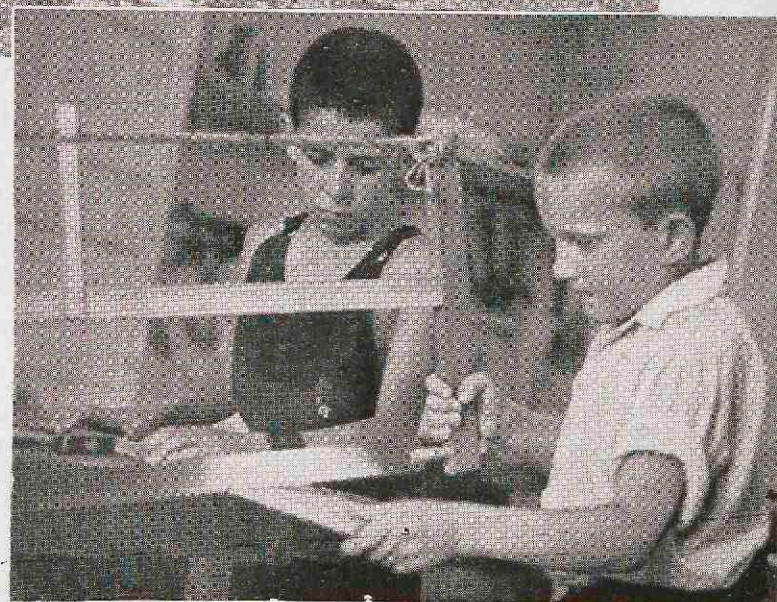
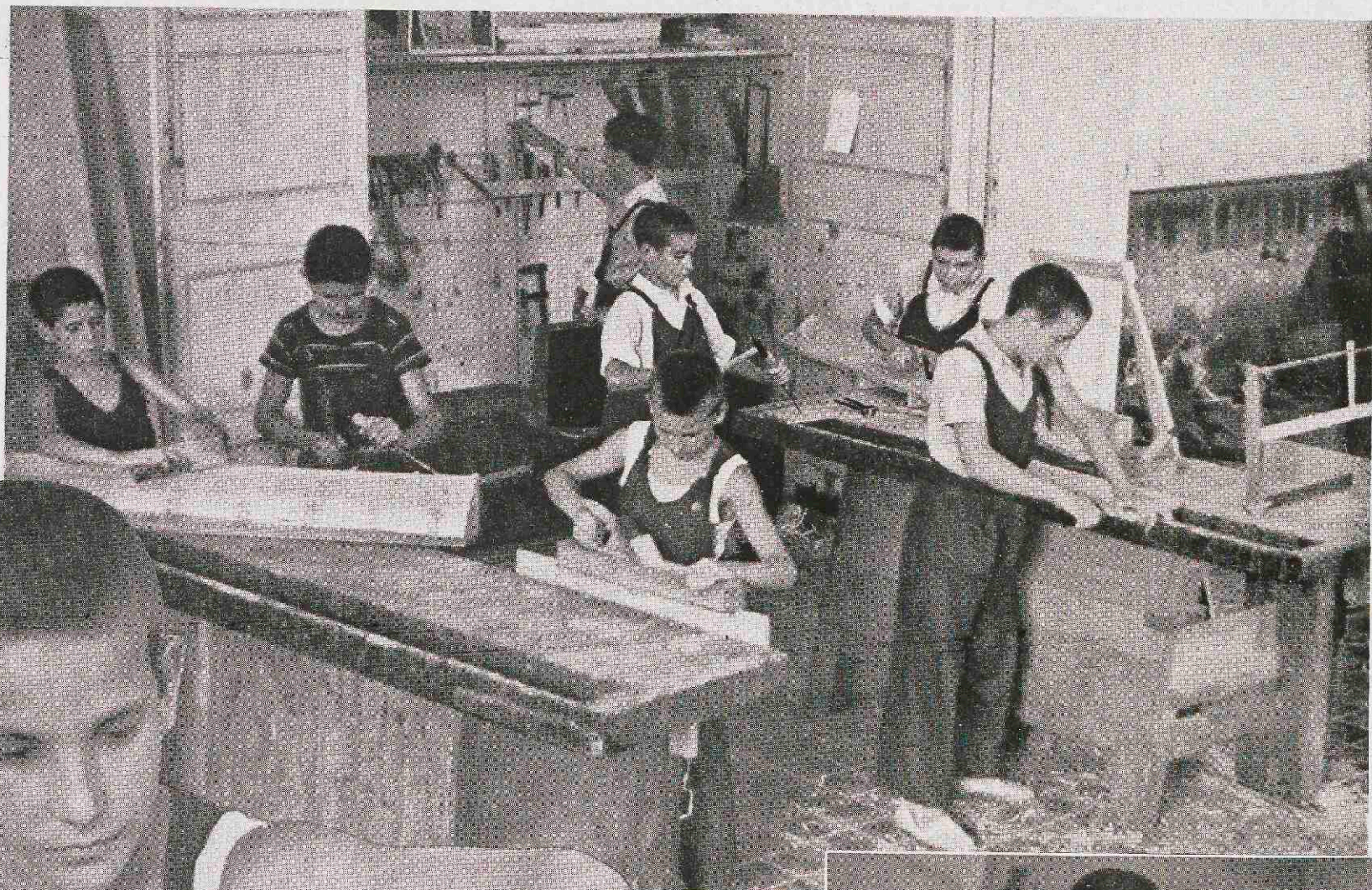
Colònia «Nestlé» sostinguda amb la magnífica col·laboració de la Casa Nestlé, de Barcelona.

Colonia «Nestlé» sostenida con la magnífica colaboración de la Casa Nestlé, de Barcelona.

La colonie «Nestlé», soutenue avec la magnifique collaboration de Maison Nestlé, de Barcelone.

The «Nestlé» colony, wich is run with the splendid co-operation of the Barcelona Nestlé Company.







Els nens de la colònia «Els Pins» han convertit un camp de tennis en horta d'intensa producció.

Las muchachos de la colonia «Els Pins» han convertido un campo de tennis en huerta de intensa producción.

Les garçons de la colonie «Els Pins» ont transformé une cour de tennis en un champ de production intense.

The boys of «Els Pins» colony have transformed a hard tennis court into a highly productive orchard.





LA ESCUELA

La idea que sugiere la palabra "escuela" es distinta de lo que hemos creado en nuestras colonias. Pero no sabríamos qué otro nombre darle. Los niños no van a la escuela, propiamente hablando, porque nuestra finalidad no es instruirlos, sino educarlos. No por esto hemos descuidado la parte intelectual: más viva y sugestiva que en el recinto de una aula y con un horario establecido, aunque menos ordenada y constante, la cultivamos por medio de conversaciones frente al mar o bajo los pinos. Dan el tema el vuelo del aeroplano, el navío que se pierde en el horizonte, la planta que florece, la piedra arrancada de la roca, y la visita a la fábrica o al taller que muestran el fruto del trabajo inteligente.

Nos apoyamos en los temas infinitos que sugiere la vida, porque deseamos despertar en el niño el deseo de saber, el espíritu de observación, la posibilidad de contemplar y admirar serena y tranquilamente las maravillas que le rodean y no había VISTO antes, aunque siempre estuvieran ante sus ojos.

El aspecto intelectual está íntimamente unido, mejor diríamos supeditado, al aspecto educativo con el afán de cultivar para el mañana niños libres, sanos de cuerpo y mente, conscientes, felices, capaces de pensar y sentir. La gramática, la aritmética, las lecciones de lenguaje, de geografía, de historia, se les presentan empaquetadas en algo vital que les seduzca, aunque poco quede en la mente del dato concreto que tanto preocupa al adulto. Cree ASSISTENCIA INFANTIL que ya tendrá el niño tiempo y ocasión de retenerlo más tarde cuando

se haya saturado de la vida gozosa y bella que no había conocido y, sobre todo, cuando a la doble naturaleza que se formó como reacción natural a un medio ambiente hostil y de incompreensión, substituya por completo la naturaleza propia del niño, confiada y noble.

El primer paso, pues, de los pequeños refugiados por las colonias de ASSISTENCIA INFANTIL, es sentir las delicias del juego, el encanto del deporte disciplinado y a plena luz: fútbol, natación, remo, excursión, según las colonias, deportes que han de poner en olvido las picarescas travesuras de la calle y el apetito de las cosas prohibidas. Además esto permite, desde el primer momento, vigorizar el organismo anémico y hacerle sentir el despertar de posibilidades antes desconocidas.

Instalados los niños en las colonias, he aquí, en general el ritmo de su vida: gimnasia y baño de sol a primera hora, conversación después de la cual y por turno se dedican los medianos y mayorcitos a la labranza; sigue el partido de fútbol, o natación o remo o paseo según las colonias y a continuación la comida. Hemos tenido especial interés en que cada colonia de niños superiores a 12 años tuviera su propio campo de cultivo. Generalmente, los municipios han puesto a disposición de ASSISTENCIA INFANTIL vastas extensiones de terreno, y ha sido sorprendente la actividad desplegada por los niños para transformarlas en huertas de intensa producción. Esta actividad ha podido comprobarse en todo lo que representa desarrollo de energías físicas. En una colonia, por ejemplo, han convertido un charco de agua

infecta en un estanque que es una verdadera piscina. El limo cuyo espesor llegaba a 25 centímetros lo utilizaron los niños para abonar un campo de tenis emplazado en la misma finca, y que rotulado, cavado, regado y cultivado por los mismos niños daba su segunda cosecha el mes de junio.

Hay niños que, en lugar de huerta, prefieren la jardinería o trabajos manuales como carpintería, cerámica, electricidad, etc. Si bien todo esto forma parte de la cultura general puesta al alcance del niño refugiado, dejamos que cada cual siga con mayor o menor intensidad sus propias aficiones para que, en un sentido o en otro, encuentren el medio de crear algo y, en su creación, la plenitud que les estimule a perseverar en un trabajo que contribuye a la vez a su propia formación y les infunde el goce de dar algo a la colectividad.

Después del reposo de primera hora de la tarde sigue otra conversación, un rato de solaz y la labor individual: los pequeños dibujan mickeys y popeyes, los medianos y mayores escriben en sus cuadernos o leen en la biblioteca adjunta a cada colonia. (Véase sobre el particular el capítulo BIBLIOTECA CIRCULANTE INFAN-

TIL.) Después de la tarea individual, la cena y antes de acostarse un cambio de impresiones, un cuento, un poco de música, algo que cultive la imaginación y les liberte de las inquietudes del día.

Hasta aquí la vida organizada de los pequeños refugiados en el aspecto "escuela". En esta vida hemos de incluir aquellas actividades que, sin ser diarias, tienen inmenso valor por su carácter espiritual: los conciertos semanales que sirven de educación musical, las clases de gimnasia rítmica en días alternos, las sesiones artísticas, consistentes en representaciones teatrales y danzas, aproximadamente una vez al mes. Todo esto contribuye a la realización de la finalidad de ASISTENCIA INFANTIL expuesta al principio: aprovechar las trágicas circunstancias presentes para resolver el problema material simultáneamente con el profundo problema moral que conturba a la mayoría de niños refugiados a causa del abandono en que han vivido. Si alcanzamos esta finalidad, si estos niños, por influjo de un nuevo ambiente, se convierten poco a poco en hombres y mujeres conscientes de su responsabilidad social, serán los verdaderos forjadores del porvenir y el dolor de la guerra civil española no habrá sido estéril.

EN TEMPS DE PAIX

ASSISTENCIA INFANTIL naquit à la Résidence Internationale d'Etudiantes (Institut d'Action Sociale Universitaire et Scolaire de Catalogne) vers la fin de l'année 1934, comme l'activité sociale des résidentes et devint tout de suite éminemment populaire. Il n'y a pas à s'en étonner car le peuple sentait d'instinct et avec véhémence la nécessité et l'urgence de combler un vide immense qui, malgré tous les efforts des organismes officiels, subsistait encore dans notre pays en ce qui concerne l'assistance sociale de l'enfant. Bien certainement peu de pays ont encore résolu ce problème à satisfaction: c'est qu'il faut peut être avoir vécu des moments profondément tragiques pour arriver à bouleverser l'ordre consacré par la tradition et établir sur des bases nouvelles la hiérarchie des valeurs: valeurs essentielles et primordiales: l'enfant, promesse d'une vie nouvelle; valeurs secondaires: tout ce qui s'oppose à accorder à cette même vie la plus haute catégorie. L'Espagne vivait ce problème avec trop d'intensité pour qu'en elle ne se réveillât pas rapidement l'exquise sensibilité du peuple tout entier.

Ne pouvant cependant mettre au point son programme intégralement, ASSISTENCIA INFANTIL se dédia dès les débuts de sa fondation à la protection des enfants malades et pauvres. A cet effet elle se mit en relation avec l'"Hospital Clínico" de Barcelone qui avait déjà quatre salles destinées aux enfants, mais se trouvait aux prises avec de grandes difficultés pour les soutenir par suite de sa situation économique peu satisfaisante. Elle commença donc à leur procurer des produits alimentaires et le linge nécessaire; elle pût ensuite augmenter le personnel, acheter un abondant matériel moderne et fi-

nalement prit à sa charge les services de santé et d'hygiène de toutes les salles. Elle pensa après à réformer et à décorer convenablement le local et établit partout des "boxes"—il n'y en avait même pas dans les deux salles réservées aux maladies infectieuses—. On installa un service de cuisine diététique, des bains, lavabos, un petit cabinet de trachéotomie pour la salle de diphtérie—jusqu'alors les enfants devaient être opérés dans leur propre lit, sous la vue de leurs compagnons malades, etc., etc.

Comme corollaire de cette oeuvre ASSISTENCIA INFANTIL lança l'idée de fonder une maison de convalescence pour les petits malades de l'"Hospital Clínico". A peine ASSISTENCIA INFANTIL avait elle donné publicité à ses projets qu'elle reçut en donation une magnifique propriété située sur une des meilleures plages de Catalogne et elle allait y introduire les réformes nécessaires pour la convertir en sanatorium quand se produisit dans l'histoire d'Espagne la révolution militaire la plus sanglante qu'on ait pu enregistrer. C'était le 19 juillet 1936.

Dans les premiers moments l'oeuvre d'ASSISTENCIA INFANTIL se replia dans le cadre primitif de l'"Hospital Clínico", mais la guerre continuait et il a été nécessaire évacuer femmes et enfants des lieux de péril. ASSISTENCIA INFANTIL offrit immédiatement ses services pour venir en aide à l'enfance et, d'accord avec le Comité Central d'Aide aux réfugiés de la Generalitat de Catalunya, commença, sans négliger cependant son oeuvre initiale, une nouvelle activité: la fondation de colonies pour les enfants réfugiés.

EN TEMPS DE GUERRE

La situation extrêmement difficile dans laquelle se trouvaient un certain nombre de villes d'Espagne soit à la suite des bombardements, soit en raison de leur proximité de l'ennemi, obligea le Gouvernement à créer l'évacuation en masse des femmes, des vieillards et des enfants. La résistance qu'opposèrent bien des familles à cette mesure dans leur désir d'éviter un abandon de tout ce qui constituait leur patrimoine, si modeste qu'il fût, fit naître l'idée d'organiser, par grandes expéditions, l'évacuation des enfants exclusivement, avec le personnel indispensable. Au début chacune de ces expéditions constituait un grand groupe homogène, fils d'ouvriers appartenant à un même syndicat, élèves d'un même groupe scolaire, enfants d'un même quartier, internes d'un même asile mais, dans la suite, il n'y eut même plus possibilité de contrôle, et les expéditions s'effectuèrent par la Commission d'Evacuation de Madrid: on fut même obligé de prendre les enfants dans les gares du Metro où ils logeaient après l'abandon obligé de leur foyer.

En Catalogne le "Comité Central d'aide aux Réfugiés de la Generalité de Catalogne", se chargea de recevoir les réfugiés et de confier aux organisations de protection à l'enfance, parmi elles, ASSISTENCIA INFANTIL, l'organisation des colonies nécessaires pour donner accueil à tous ces enfants. A cet effet on mit en conditions rapidement les meilleurs édifices. L'un d'eux, le premier sans doute, fût la RESIDENCE INTERNATIONALE D'ETUDIANTES où ASSISTENCIA INFANTIL avait pris naissance et tenait son siège. Les études universitaires étant suspendues en raison de la mobilisation générale de toute notre jeunesse tant masculine que féminine, les uns au front, les autres occupées aux travaux d'arrière

garde, on ne pouvait, semble-t-il, trouver une meilleure application au local grandiose de la RESIDENCE avec ses magnifiques jardins que d'en faire à la fois le foyer et le lieu de recreation des premiers enfants réfugiés qu'arrivèrent à Barcelone.

Bientôt on fut obligé d'organiser dans toute la Catalogne des colonies d'enfants. Quelle allait être maintenant notre orientation? Devions-nous nous limiter à résoudre un problème d'ordre purement matériel ou bien profiter de la tragique opportunité du moment pour en tirer une leçon définitive? Les enfants qui nous arrivaient venaient, sauf de très rares exceptions, dans un véritable état de misère qu'on devait regretter non seulement comme une conséquence des privations originées par la guerre, sinon comme la résultante d'autres privations d'ordre tant moral que matériel datant de leur naissance, d'avant même sans doute, et qui toutes avaient laissé une empreinte profonde dans leur organisme et dans leur caractère.

L'oeuvre sociale à développer en ce qui concerne les enfants réfugiés ne pouvait donc se limiter, ainsi du moins l'a jugé ASSISTENCIA INFANTIL, à un simple travail superficiel. Il fallait opérer profondément pour extirper tout ce dont l'enfant souffrait principalement celui de 10 à 15 ans comme conséquence d'un ambiant d'amertume et de difficultés vécues avant l'heure.

C'est d'accord avec cette orientation qu'ASSISTENCIA INFANTIL décida d'organiser ses colonies. Dans un chapitre à part nous parlerons de la vie au foyer et de la vie à l'école; pour donner une idée plus complète de la façon dont nous avons organisé la première et de la manière que fonctionne la seconde.

L'ÉCOLE

L'idée que suggère généralement le mot "école" diffère complètement de ce que nous avons créé dans nos colonies. Cependant nous ne saurions trop quel autre nom lui donner. Les enfants ne vont pas à l'école, à proprement parler, étant donné que notre but n'est pas tant d'instruire les enfants comme de les éduquer. Cela ne veut pas dire que la culture intellectuelle ait été négligée; plus vivante et plus suggestive que celle qu'on reçoit dans une classe et à des heures déterminées, bien qu'en apparence moins ordonnée et continue, la culture intellectuelle se donne dans des conversations soutenues à la vue de la mer ou sous les pins. Le thème c'est le vol de l'aéroplane, le vaisseau qui se perd à l'horizon, la plante qui commence à fleurir, un fragment de roche, une visite faite à l'usine où à un atelier pour y voir le fruit du travail et de l'intelligence.

Nous nous appuyons en absolu sur les thèmes infiniment variés que suggère la vie parce que nous nous proposons d'éveiller chez l'enfant le désir de connaître, l'esprit d'observation, la contemplation sereine et tranquille des merveilles qui l'entourent, merveilles qu'il n'avait pas VU jusqu'ici, bien qu'elles fussent devant ses yeux.

L'aspect intellectuel est intimement lié ou, pour mieux dire, supériorité, à l'aspect éducatif avec le propos bien arrêté de faire des enfants libres, sains de corps et d'esprit, conscients, heureux, capables de penser et de sentir. La grammaire, l'arithmétique, les règles du langage, la géographie, l'histoire, etc., sont pour ainsi dire dissoutes dans quelque chose de vivant. Il faut reconnaître que,

de cette façon, il reste en définitive bien peu de chose de l'enseignement primitif qui cause tant de préoccupations aux adultes. Nous croyons qu'il aura le temps de la retenir une fois saturé de la vie joyeuse et belle qu'il n'avait pas connue jusqu'ici et cela arrivera au moment où la réaction logique contre un ambiant hostile fait d'incompréhension, aura cédé la place entièrement à la vraie personnalité de l'enfant, presque toujours confiant et noble.

Les premiers pas des enfants réfugiés aux colonies d'ASSISTENCIA INFANTIL leur font sentir les délices du jeu, le charme du sport stimulant et discipliné, exercé en pleine lumière, le football, la natation, l'avion, l'excursion, suivant les caractéristiques des colonies, tout cela en vue de remplacer les malpropretés de la rue et les désirs des choses défendues. Cela permet en outre de redonner de la vigueur à ces organismes anémiques et leur fait pressentir l'éveil de possibilités qu'ils n'avaient pu soupçonner.

Une fois installés dans les colonies, le rythme de leur vie est en général celui-ci; gymnastique et bain de soleil de bon matin, conversation et, ensuite, pour les moyens et les plus grands, travaux de jardinage; vient ensuite la partie de foot-ball, de natation ou de canot, la promenade, etc., puis le déjeuner. Nous avons eu soin particulièrement que les colonies où il y a des enfants au-dessus de 12 ans puissent disposer d'un champ pour faire du jardinage. Dans la plupart des cas, les Municipalités ont mis à la disposition d'ASSISTENCIA INFANTIL, de magnifiques extensions de terrain et on a pu voir, non sans surprise,

l'activité déployée par les enfants pour les transformer en jardins potagers de grande production. Cette activité s'est d'ailleurs manifesté pour tout ce qui signifie application des énergies physiques. Dans une colonie, par exemple, ils ont converti une lagune infecte en un étang qui est aujourd'hui une véritable piscine. Une épaisseur de 25 centimètres de vase a été utilisée pour fertiliser un champ jadis destiné au tennis et situé dans la même propriété: beché, cultivé et arrosé par les enfants eux-mêmes il produisait au mois de juin une seconde récolte.

D'autres enfants préfèrent au jardinage la culture des fleurs ou d'autres travaux comme la menuiserie, la céramique, l'électricité, etc. Comme tout contribue en somme à augmenter leur culture nous permettons naturellement que chacun suive, jusqu'à un certain point, ses propres goûts de manière qu'ils puissent trouver d'une façon ou d'une autre l'occasion de créer quelque chose, et par le moyen de cette création, cette satisfaction qui les stimulera à persévérer dans un travail qui est l'amorçement de leur formation et les rendra aptes pour triompher et devenir utiles à la collectivité.

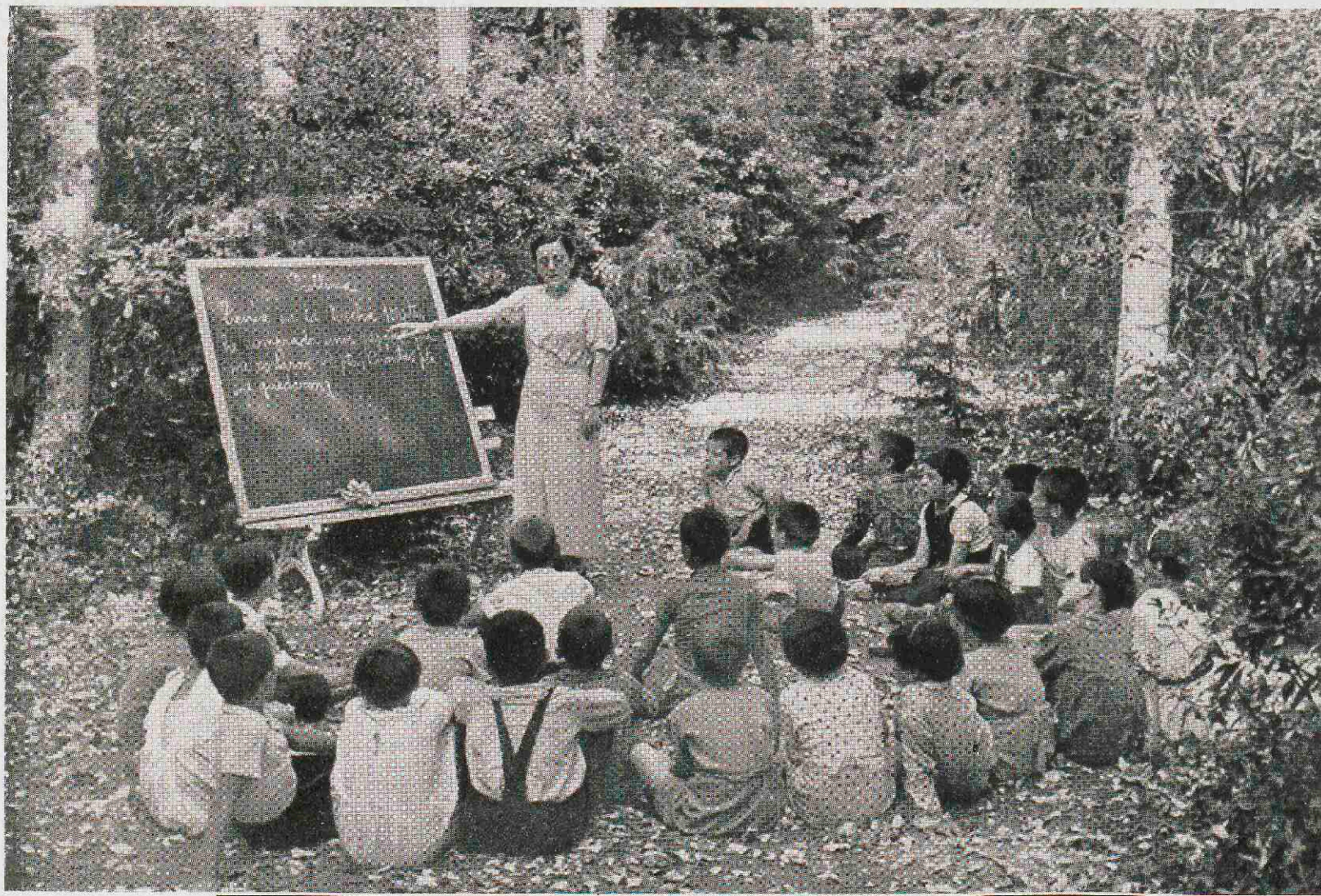
Après le repos du midi et au début de l'après-midi, une autre conversation, un moment de jeu, puis le travail individuel de chacun: les plus petits dessinent suivant leur fantaisie, les moyens et les grands écrivent dans leurs cahiers ou lisent quelque livre de la bibliothèque de la colonie

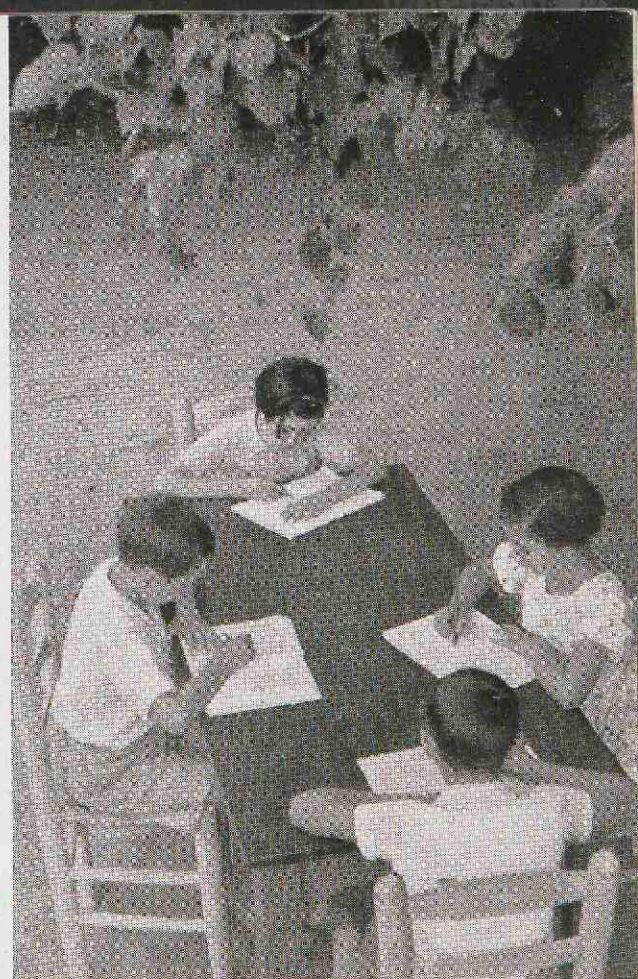
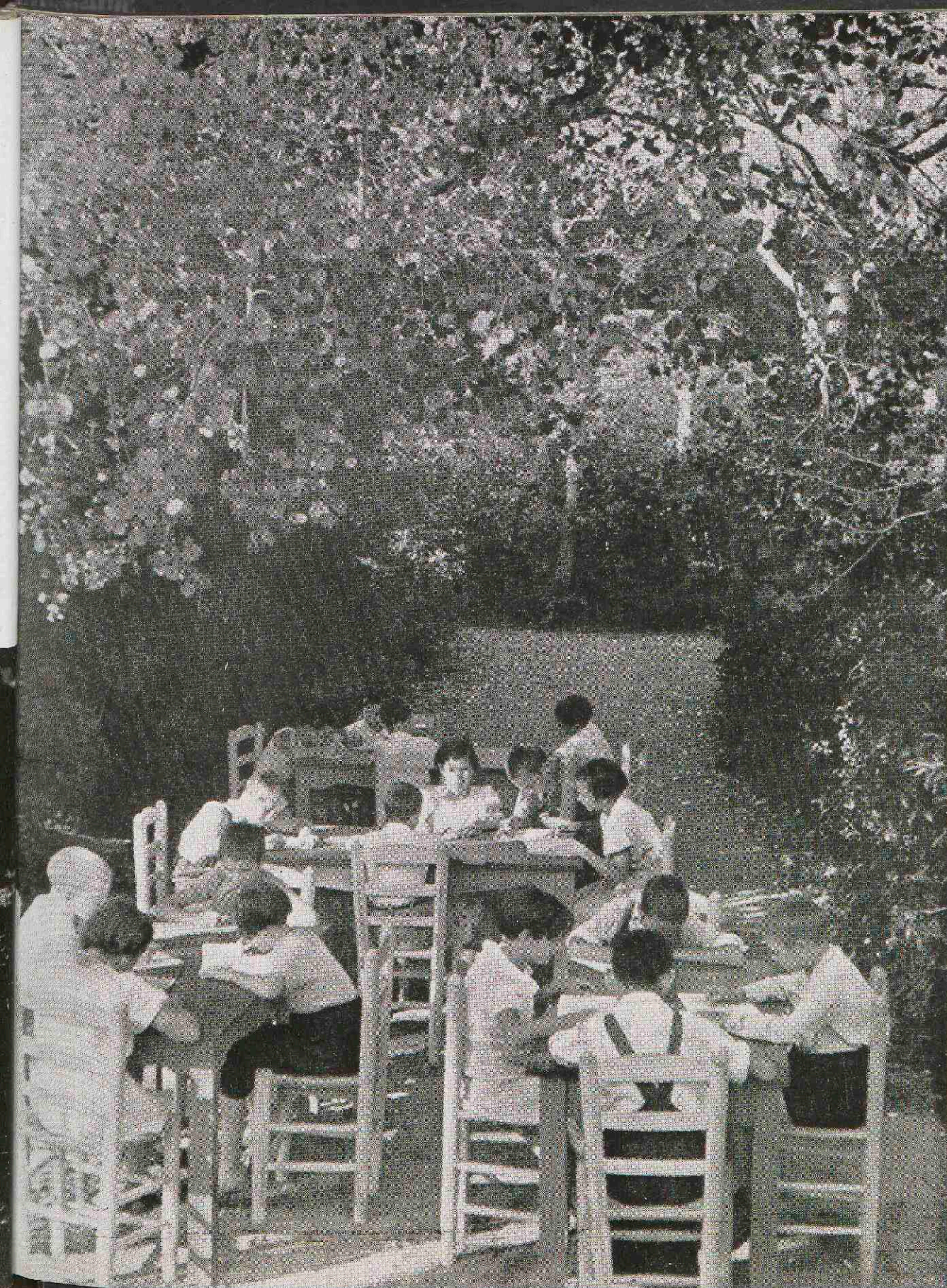
(voir le chapitre "BIBLIOTHÈQUE CIRCULANTE ENFANTINE"). Après le travail individuel, le dîner et avant de se coucher, un échange d'impressions, un conte, un peu de musique, de façon à éveiller l'imagination et calmer la nerviosité de la journée.

Telle est la vie qui mènent nos petits réfugiés en ce qui concerne l'aspect "école".

A ce même aspect de la vie nous devons aussi incorporer d'autres activités qui, bien que n'étant pas journalières ne laissent pas de représenter une valeur immense en raison de leur caractère spirituel. Les concerts qui sont donnés aux enfants presque chaque semaine, comme éducation musicale, les classes de gymnastique rythmique chaque deux jours, les sessions artistiques, représentations de théâtre, danse, une fois par mois. Tout cela aide à réaliser le programme qu'ASSISTENCIA INFANTIL a exposé antérieurement: tirer parti des tragiques circonstances du présent pour résoudre à la fois le problème matériel de l'enfant réfugié et le problème moral qui existe à l'égard de la plupart d'entre eux en raison de l'abandon dans lequel ils ont vécu. Si nous atteignons notre but, si ces enfants, grâce à l'influence d'un milieu nouveau, deviennent peu à peu des hommes et des femmes conscients d'une responsabilité sociale, ils seront les véritables artisans d'un avenir nouveau et la douleur semée par la guerre civile espagnole n'aura pas été stérile.







L'aula millor: el deliciós parc de la colònia.

La mejor aula: el espléndido parque de la colonia.

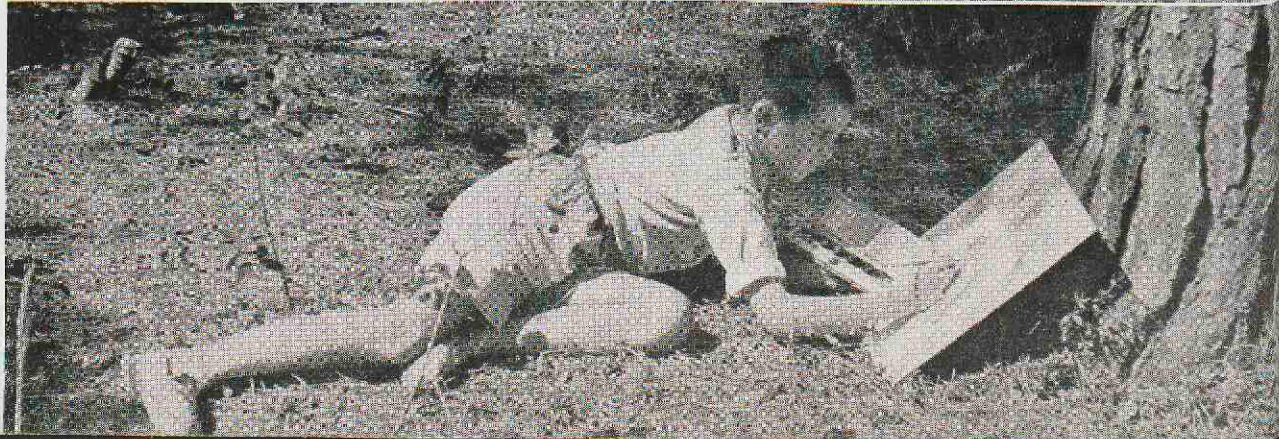
La meilleure «classe»: le magnifique parc de la colonie.

The splendid park of the colony is the best class-room.



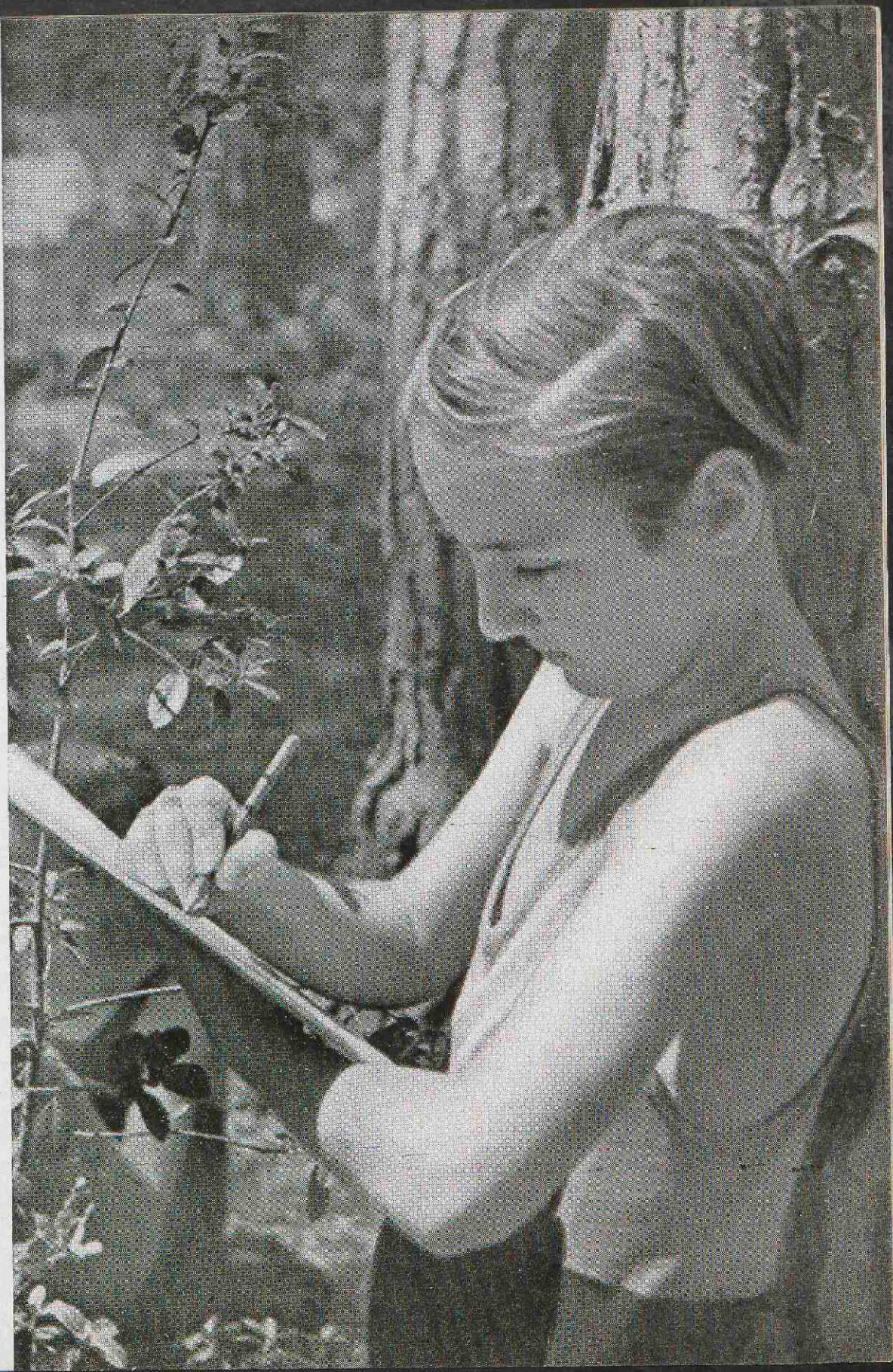
Estudi del paisatge, pels petits dibuixants de la colònia «Els Pins».

Estudio del paisaje, por los pequeños dibujantes de la colonia «Els Pins».



Etude de paysage par les petits dessinateurs
de la colonie «Els Pins».

Landscape sketching by the children of colony
«Els Pins».





A la biblioteca.
En la biblioteca.
Dans la bibliothèque.
In the library.



Lliçó de música.
Lección de música.
La leçon de musique.
Music lesson.





LE FOYER

Ce qui caractérise les foyers créés par ASSISTENCIA INFANTIL c'est la beauté, l'ordre et la propreté. Au près des enfants qui n'ont jamais été entourés de rien de beau, qui n'ont pu jouir de l'ordre par suite de la vie agitée de leurs pères, qui ignorent tout de la propreté et du soin individuels, le seul moyen d'amender l'erreur des hommes et d'éveiller chez les petits cette sensibilité qu'on ne sût faire naître au moment opportun, c'est l'ambiant.

Les photographies qui illustrent ce texte ne peuvent donner qu'une faible idée de la manière dont nous avons conçu et réalisé le foyer de l'enfant réfugié. Intime et beau dans son extrême simplicité, aucun détail n'a été négligé spécialement pour tout ce qui peut influencer l'aspect affectif de l'enfant, afin que tout naturellement, il se retrouve dans une vie complètement nouvelle, dans cette même vie à laquelle il a droit pour pouvoir un jour faire offrande à la société du meilleur de lui même.

La photographie est malheureusement incapable de faire voir le plus intéressant; la valeur spirituelle de ces foyers, leur influence dans la formation d'enfants qui, en temps de paix, n'avaient pour toute éducation que celle que leur offrait la rue, un logis misérable ou l'asile ignoble. ASSISTENCIA INFANTIL ignore si la durée de la présence de ces enfants dans ces colonies, créées spécialement pour eux, sera courte ou longue. Elle sait pourtant que dans un cas comme dans l'autre l'impression qui en restera dans leur âme sera définitive et profonde. C'est là ce qui l'intéresse.

La vie au foyer est organisée sur le modèle de la vie d'une famille nombreuse et patriarcale. Elle a pour centre de ce petit monde la personne qui assume les fonctions de Mère et tous les autres éléments—tous volontaires et ne percevant aucune retribution—collaborent à

la bonne marche de la colonie d'accord avec leurs aptitudes. Parmi ces éléments il faut compter les enfants des deux sexes qui en raison de leur âge et de leur sentiment de responsabilité peuvent prendre une part active aux travaux de la maison. Le bût final est de les accoutumer à se rendre utiles, à collaborer d'une manière effective, par suite éducatrice, à un ou autre des services de la petite société qu'ils forment. Cela permet de plus d'habituer les fillettes aux travaux domestiques, de les inviter à la création d'un foyer beau et digne, et ce foyer leur servira sûrement de modèle et de stimulant quand viendra pour elles le moment d'établir le leur propre.

Nous ne croyons pas nécessaire d'entrer dans de grands détails sur le fonctionnement du foyer. Avec ce qui précède il reste, croyons-nous, suffisamment établi qu'ASSISTENCIA INFANTIL ne s'est pas proposé exclusivement de solutionner le problème de la subsistance des enfants réfugiés. Elle a voulu affronter un problème auquel elle accorde une importance extraordinaire: celui de leur développement spirituel. C'est là un point qui a été et est encore très difficile à résoudre de la manière que nous voudrions, en raison de ce que l'enfant vient mal influencé par un milieu qui lui a toujours été hostile. Les résultats obtenus nous invitent, quand même, à persévérer, aujourd'hui comme demain, dans la voie que nous nous sommes tracée avant tout parce que nous avons la conviction que l'enfant sera finalement de celui qui aura su le faire sien par l'affection, par la sympathie, par la confiance absolue dans les possibilités qu'il possède à l'état latent; surtout et enfin, parce que nous croyons fermement que l'avenir appartiendra à qui, dans le présent, aura su conquérir l'enfant.

IN PEACE TIME

ASSISTENCIA INFANTIL came into being at the "Residencia Internacional d'Estudiantes" (International Hostel for Girl Students) of the "Institut d'Acció Social Universitària i Escolar de Catalunya", as the social work of the students, towards the end of 1934, and soon became thoroughly popular. It became popular because none is so well fitted as the people to sense the urgent need of filling a gap which existed in our Country in connection with the social work for children, in spite of the efforts of official organizations. No doubt there are still many countries that have not yet solved this problem in the thorough manner that would be desirable. Perhaps a tragic upheaval is necessary to uproot an order of things consecrated by tradition and to establish a new hierarchy of values: The essential value is the child, with its promise of a new life; while all those things that tend to prevent conferring the highest category on that new life, are secondary values. But the problem was so acute in Spain, that it could not fail to awaken the finest feelings of the citizens at the first call.

ASSISTENCIA INFANTIL, however, could not take up the matter in its full scope, and from the outset it determined to confine its efforts to the relief of sick children from the humbler homes. To this end it got in touch with the "Hospital Clínico" of Barcelona where there were four children's wards which it was practically impossible to run due to the Hospital's critical financial condition. ASSISTENCIA INFANTIL, therefore, began by supplying food and the necessary house linen and clothing; it increased the staff, purchased an ample supply of modern appliances, surgical instruments, and took upon itself all the sanitary and hygienical services of the four

wards. Later on, it undertook the complete reform and suitable decoration of the wards; the installation of isolating boxes, a convenience which was wanting in all the wards, even in the two used for infectious diseases; the installation of a kitchen for dietary cooking, bath-tubs and wash-stands, and suitable laundry arrangements; a closet for intubation and tracheotomy for the treatment of diphtheria —(formerly children were operated on in their own beds in full view of the other sick children), and many other improvements.

As a complement to this work, ASSISTENCIA INFANTIL conceived the idea of starting a convalescent home for the children from the "Hospital Clínico", because of the fact that most of them died for want of the necessary care and food. No sooner did ASSISTENCIA INFANTIL announce its plan publicly than it was presented with the magnificent gift of a house and grounds in one of the finest seaside places of Catalonia. Arrangements were begun for the introduction of the necessary changes to suit the building to the needs of a sanatorium, when there broke out in the history of Spain the most bloody military rising on record. It was the 19th of Juli 1936.

At first, ASSISTENCIA INFANTIL gathered back into the frame of the "Hospital Clínico". But the war went on and it became necessary for the women and children to be evacuated from the danger zones. ASSISTENCIA INFANTIL promptly offered its services for the children and, from the Central Committee of Aid to Refugees created by the Generalitat of Catalonia, it began—without, however, neglecting its initial work—the new task of founding homes for refugee children.

I N W A R T I M E

Although the highly dangerous situation of some Spanish cities, due to bombardments or the proximity of the enemy, had compelled the Government to order the total evacuation of non-combatants, the reluctance of some families to abandon their belongings, however humble, gave rise to the idea of forming large expeditions of children alone escorted by but a few responsible persons. At first, each such expedition was a huge but homogeneous group formed by, say: children of workmen from the same trade-union, pupils from the same school, or from a given quarter of the city, inmates from the same asylum, etc. But later on there was no longer any possibility of control and the expeditions were arranged by the Evacuation Committee who gathered the children anywhere where they could find them as, in Madrid, in the very underground railways where they had made their homes.

In Catalonia, the "Central Committee for the Relief of Refugees" of the Generalitat, undertook to welcome them and asked the existing organizations for the protection of children — ASSISTENCIA INFANTIL among them — to organize the colonies that became necessary. The best buildings available were quickly fitted for the purpose. One of them, perhaps the first to be ready, was that of the "International Hostel for Girl Students" where ASSISTENCIA INFANTIL had been started and was being run. Considering that University life was at a standstill due to the mobilization of our youth: the young men at the battle fronts and the girls working in the rear, no better destination could be given to the ample premises of the Hostel and its magnificent gardens than to open them wide to

provide a home and playgrounds for the first little refugees to arrive in Barcelona.

Thus, everywhere in Catalonia, it became necessary to start children's colonies. But, with which aim? Could we confine our efforts to the solution of a material problem, or should we take advantage of the opportunity offered by such a tragic time to derive therefrom a definite lesson? With very few exceptions, the children came in a most miserable condition; not only as a result of the privations imposed by war, but also as a result of other kinds of want, moral as well as physical, suffered from their very birth, yea, even before their birth, which had left a deep imprint both on their bodies and their dispositions.

In the judgment of ASSISTENCIA INFANTIL, the social work to be done for the refugee children could not be confined to a superficial action; it needed to be deep enough in order to have the power to destroy the second nature that the children, specially those between the ages of 10 and 15, had built for themselves as a reaction against the hard and difficult surroundings in which they had developed.

Such was, therefore, the policy with which ASSISTENCIA INFANTIL set to work in founding its colonies. The home life and school life will be dealt with in separate chapters; not indeed because they are matters to be considered independently of each other, but just in order to give a clearer picture of the way we have arranged the former and how we are running the other along the lines of our policy.

THE HOME

One of the features of the homes created by *ASSISTENCIA INFANTIL* is beauty with its corollaries of order and cleanliness. In dealing with children who have never been surrounded by any beautiful thing, who have never enjoyed order and tidiness because of the hazardous lives of their parents, and who know nothing of personal cleanliness, such a home atmosphere is *THE ONLY THING* which can correct the failure of men and foster in the little ones the sensitiveness which was not awakened in them previously. The photographs inserted in this text will give some idea of our conception of what the home of the refugee child should be. Intimacy and beauty, along with great simplicity, without, however, neglecting any detail either in the home or in the child's world of affection, in order that he may find himself quite naturally in a new life: the life to which he was entitled and which should enable him later on to offer the best of himself to the community.

Photographs, however, cannot record the most interesting part of it all, viz.: the inner value of such homes, the influence they will have in the character of children whose only teachers in time of peace were the street, the hovel or the ignoble asylum. *ASSISTENCIA INFANTIL* cannot foresee how long such children will remain in the colonies created for their benefit; but *ASSISTENCIA INFANTIL* is certain of one thing — the one that it cares to know — that, whether long or short, the stay will leave a clear and deep imprimint on the children's souls!

Home life is organized as that of a large patriarchal family. The centre of the home is the person fulfilling the duty of "Mother", and all the helpers, all of whom are unpaid, co-operate in the satisfactory working of the

colony, each in the capacity determined by his or her own capabilities. Among such helpers there are a few boys and girls from among the refugees who, due to their age and their sense of responsibility, are able to partake in the work of the home. Our aim is to get them used to making themselves useful, to co-operate effectively — which is an education in itself — in some service to the miniature society of which they are a part. This also provides a means of training the girls in household work and showing them how to create a dignified and beautiful home, such as will certainly remain in their minds as a model and an incentive when the time comes for them to make their own homes.

We will not lengthen this chapter unnecessarily by giving full details of the running of the household. We believe we have already made it quite clear that *ASSISTENCIA INFANTIL* has not attempted to offer the children merely the solution of their material problem; it has also wished to cope with what it considers of the highest importance: the problem of their spiritual development. This has been, and still is, very difficult to attain in the degree to which we aspire, because the children come to us already spoilt by the hostile atmosphere that has always surrounded them previously. However, the results so far obtained encourage us to persevere, now and later on, in our purpose and policy; and this for two reasons: first, because we feel sure that ultimately the child will belong to those who will have gained his attachment by affection, by sympathy, and by utter confidence in the possibilities within the child; and secondly, because we believe that the future will pertain to those who in the present will have made the child their own.

THE SCHOOL

What we have created in our colonies is somewhat different from what the word "school" suggests; yet we do not find a better name for it. The children do not attend school properly speaking, because our purpose is not so much to give them instruction as education. This does not mean to say that we have neglected to cultivate their intellectual side; it is taken care of by means of conversations while sitting under the trees or on the sands, facing the sea, in an altogether more alive and attractive way than at set times in a dull class-room. The subject matter is provided by any interesting thing offering itself to view: an aeroplane flying overhead, a ship seemingly gliding along the horizon, a budding shrub or a chip from a rock; or yet a visit to a workshop or a factory where the fruits of work allied to intelligence can be plainly demonstrated to the children's minds.

We rely entirely on the endless subjects offered by life itself, because we wish to awaken in the child an eagerness for knowledge, a spirit of observation, a capacity for a deep and serene contemplation of the wonders with which nature surrounds him on all sides and which yet he had never before SEEN though they were constantly before his eyes.

The intellectual side of our work is intimately connected with, rather should we say it is made subservient to the educative side, because we aim at shaping children who will be free, healthy in body and soul, conscious, happy and capable of truly thinking and feeling. Grammar and language, arithmetic, geography and history, are all

wrapped up in something that attracts the child, though we are aware of the fact that in this way his mind does not retain so much of the definite datum of which we grown-ups are so fond. We believe he will have time enough to memorize facts later on when he will have saturated his soul with the joyful and beautiful life that he had never before known, and above all, when that second nature that he had built for himself as a protection against his hostile and uncomprehending surroundings will have been entirely replaced by the child's own noble and trusting nature.

The first step of the little refugees in the colonies of ASSISTENCIA INFANTIL is to enjoy the delights of real play, the attraction of stimulating games, under a discipline and in full light: foot-ball, swimming, rowing, hiking, according to each Colony — as a substitution for the stealthy and mischievous activities of the street and prohibited desires. In addition, this method provides a means of strengthening the anemic body and awakening in it theretofore unsuspected possibilities.

Once the children are settled in the Colonies, the general outline of their daily life is as follows: gymnastics and sun-bath early in the morning, followed by conversation; after that the older children take turns at cultivating the land; then follow games, swimming, or rowing or a walk in the country, and afterwards the midday meal. It has been our endeavour in the Colonies where children are over 12, to provide a plot of land for each to cultivate. As a general rule, the County Councils them-

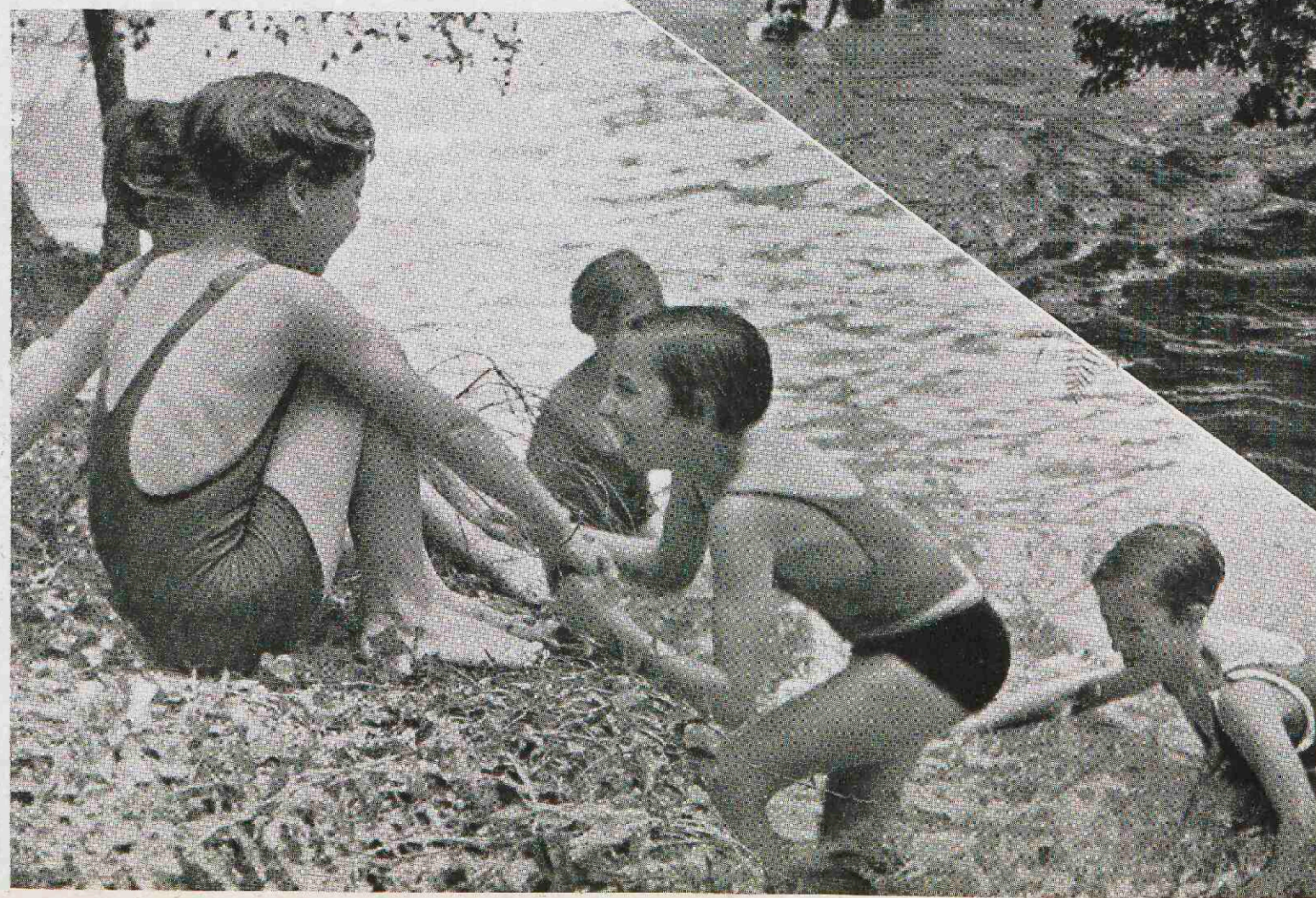
selves have placed at the disposal of ASSISTENCIA INFANTIL large tracts of land that the children have turned into highly productive archards by devoting to them an altogether surprising amount of activity. Such activity has been shown by them in everything leading to the development of physical energy. In one Colony, for instance, they have turned a lake of stagnant water into an excellent swimming bath. The slime from it, nearly one foot thick, has been used to fertilize the ground of a hard tennis court in the same property, which, under the children's own care, has yielded a second crop by June.

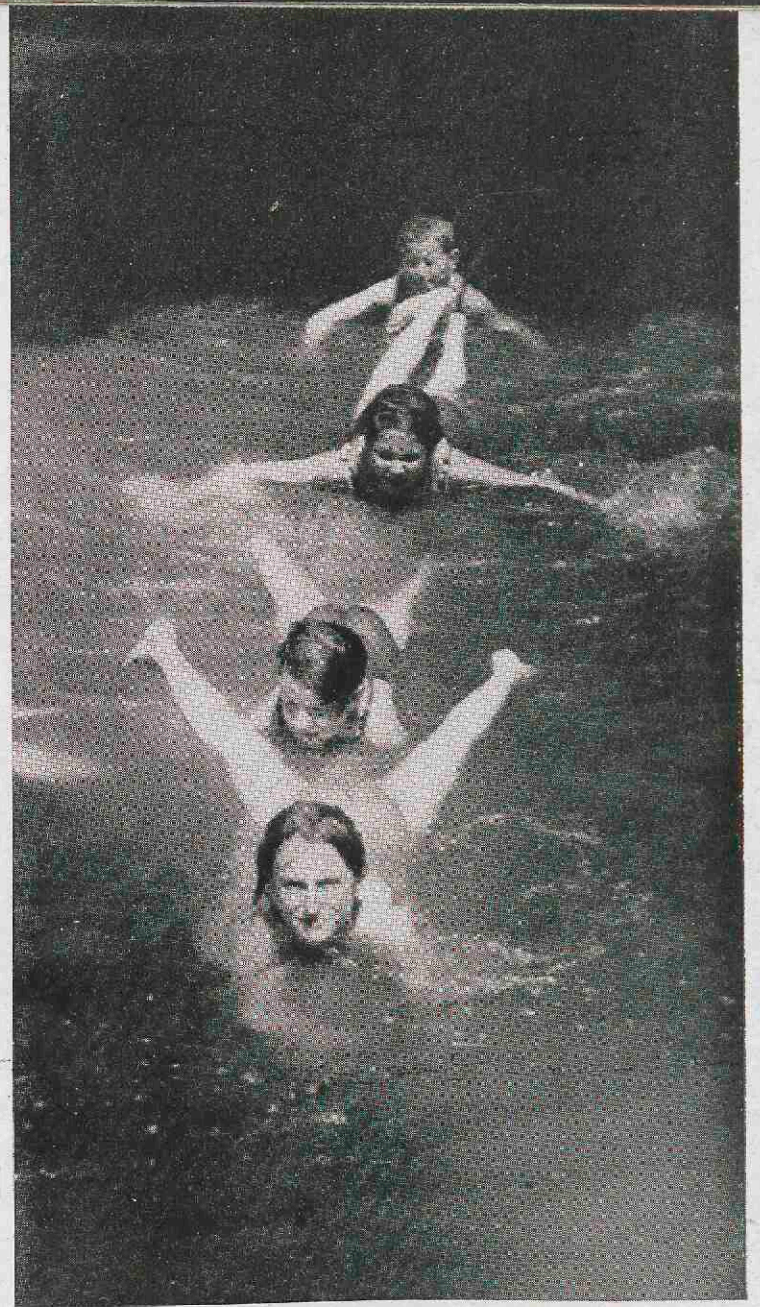
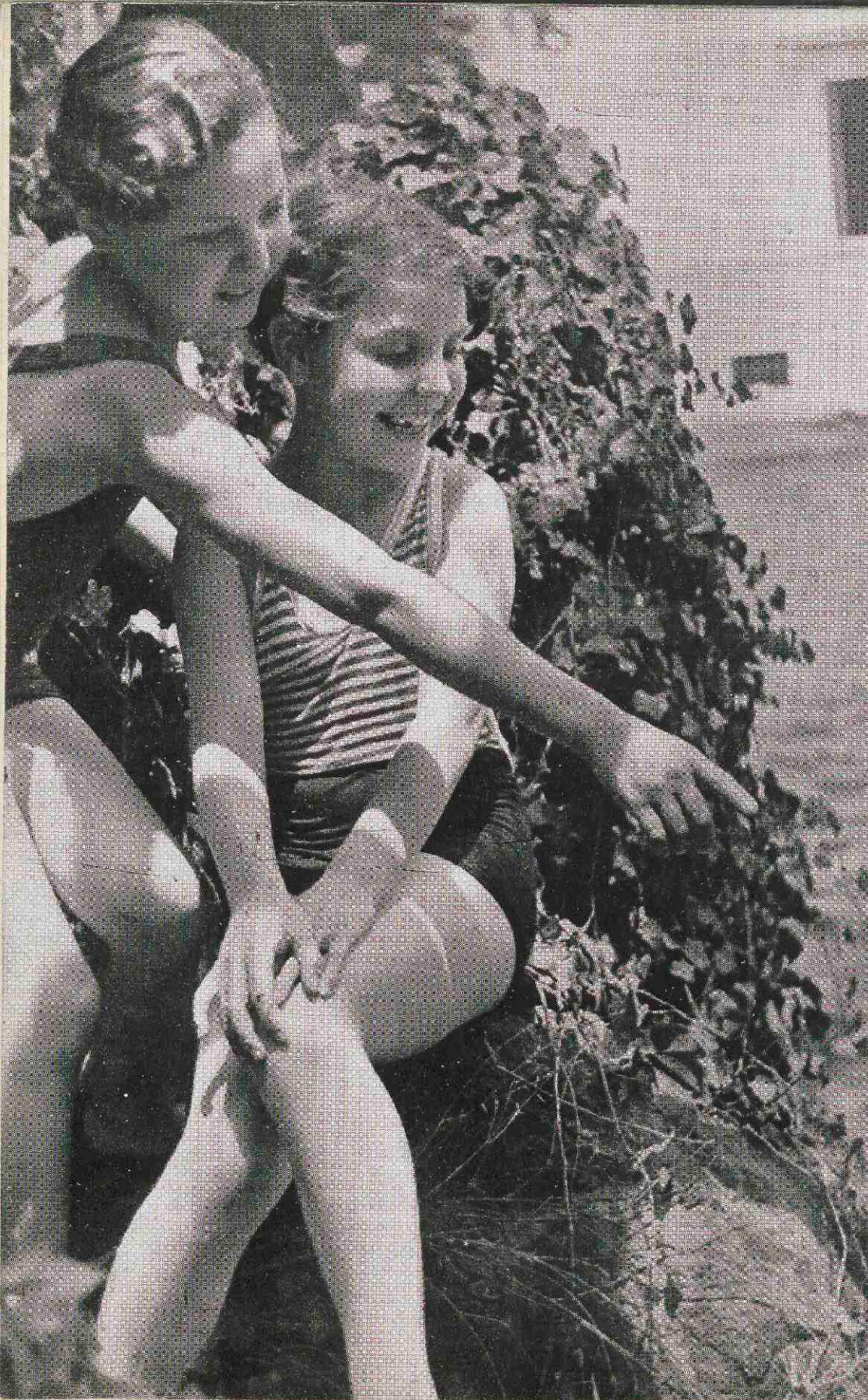
Some children prefer gardening or manual work such as carpentry, pottery, electricity, etc., to farming. All of these things are among the means of education placed at the disposal of the little refugees, but, needless to say, we allow each one to follow to some extent his own inclination, in order that each may find a means of creating something, and in such creation find that fullness of life which will stimulate him to persevere in a work which, while it will aid to form his own personality endowing him for the future, will at the same time be his offering to the community.

After the early afternoon rest there is another general conversation, followed by recreation, and then individual work: the little ones will draw "Mickey" and "Popeyes",

while the older ones write on their copy-books or read in the Colony's library. After this, supper, and before bed and exchange of views, a fairy tale, a little music; something to fill the imagination pleasantly, thus lifting off the burdens of the day.

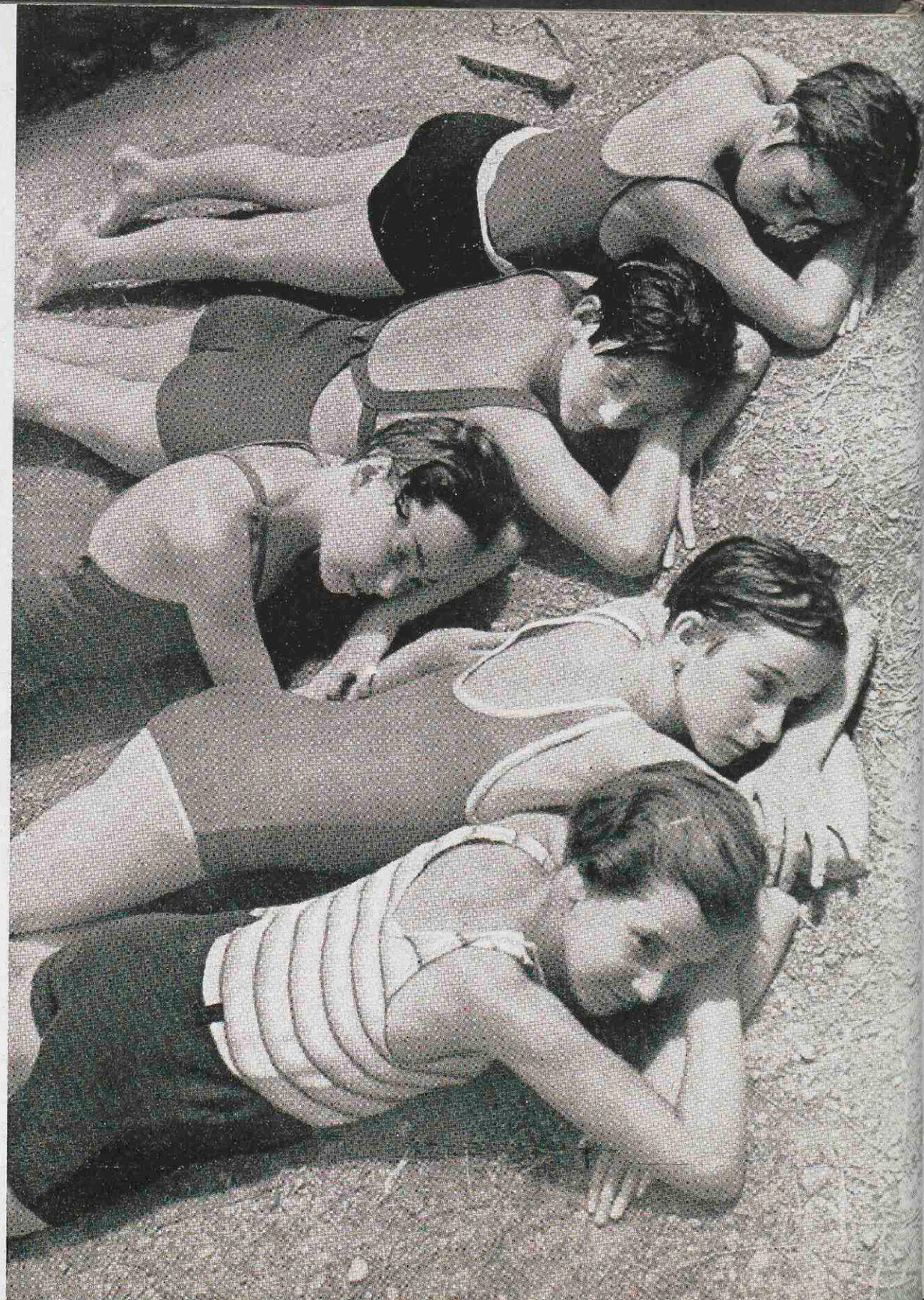
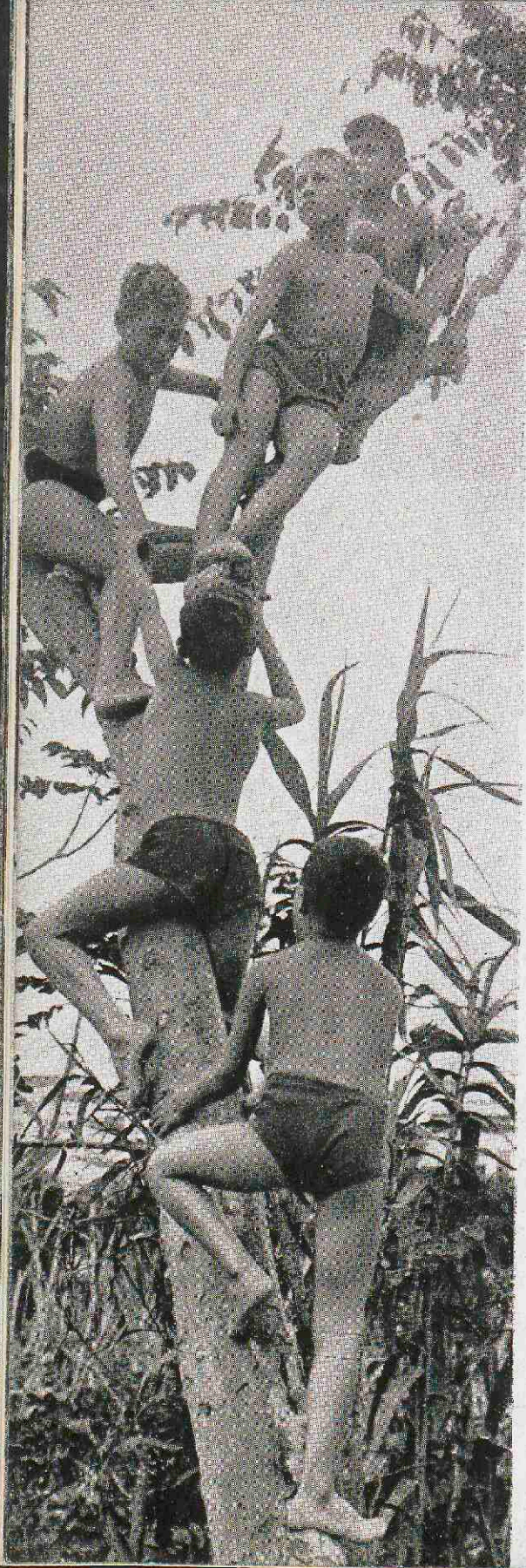
Such is the organized "school life" in the little refugees, day. But in this life we also introduce those other activities which are of immense value in shaping their spiritual nature, viz. the concerts which are given almost every week in the form of musical education; eurythmics every other day; artistic performances, in the form of theatricals or dances, about once a month. All this contributes to fulfill the purpose of ASSISTENCIA INFANTIL as above explained, namely: to take advantage of the opportunity offered by the present tragedy in order to solve, along with the material problem of the refugees, that other deeper moral problem existing in most of the children and which has its root in the neglect in which they have formerly lived. If we attain this purpose, if such children under the influence of a new atmosphere grow by and by into men and women conscious of their social responsibility, they will be the true builders of a new future, and the suffering of the Spanish civil war will not have been in vain.

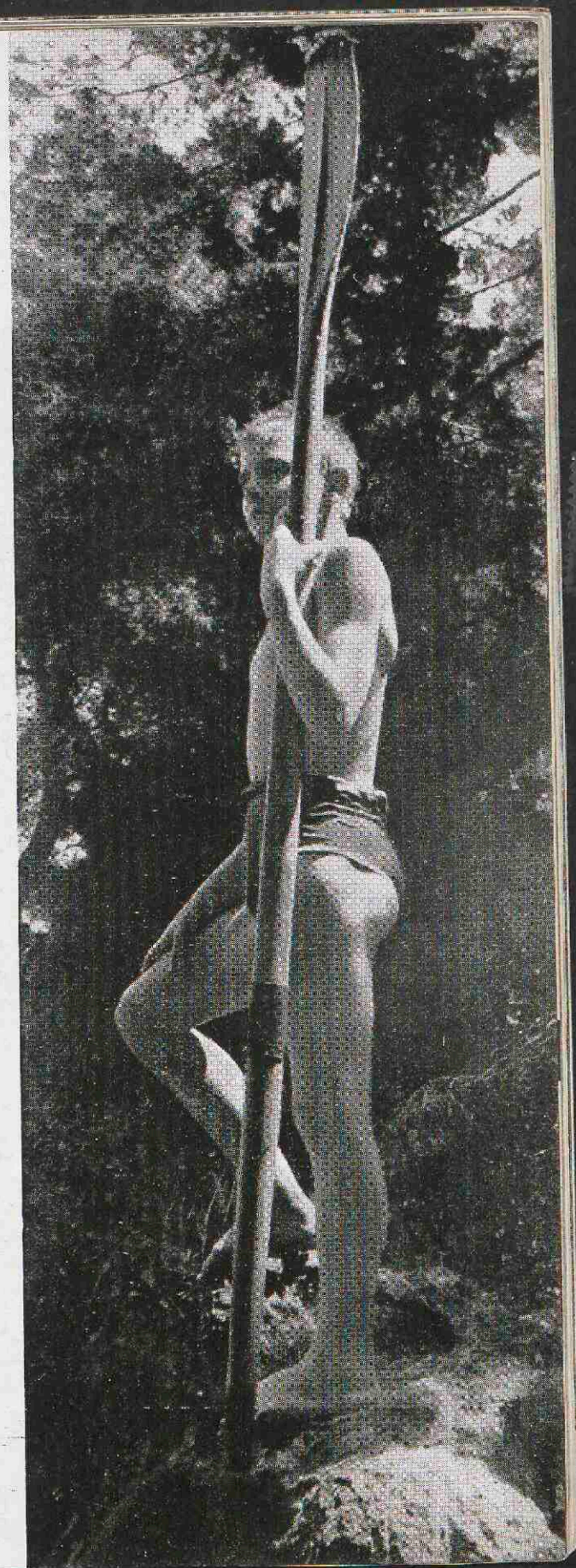
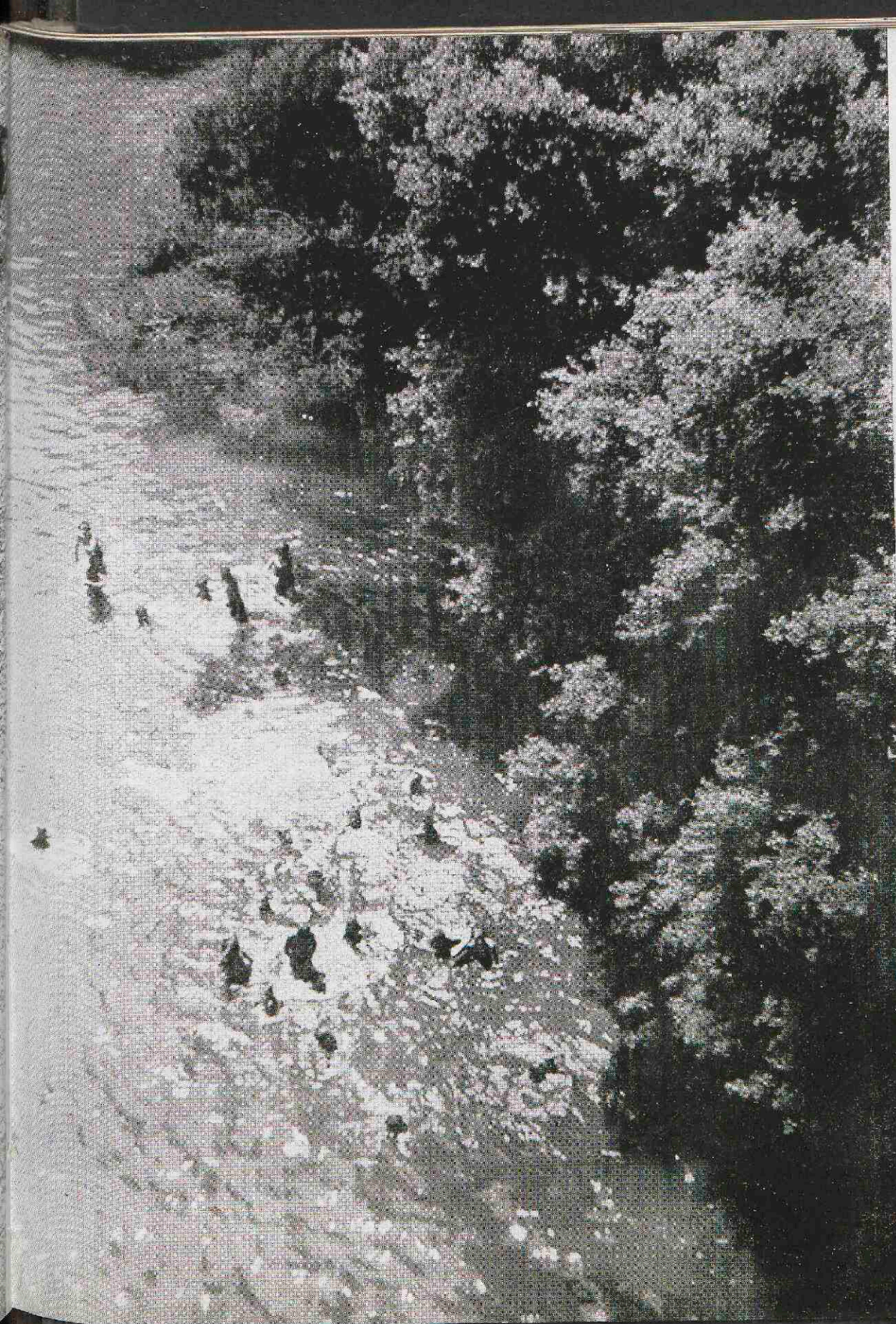




L'estany ofereix als petits atractius inesgotables.
 El estanque ofrece a los chiquillos atractivos inagotables.
 L'étang offre d'innombrables attraits pour les enfants.
 The lake offers endless attractions for the children.









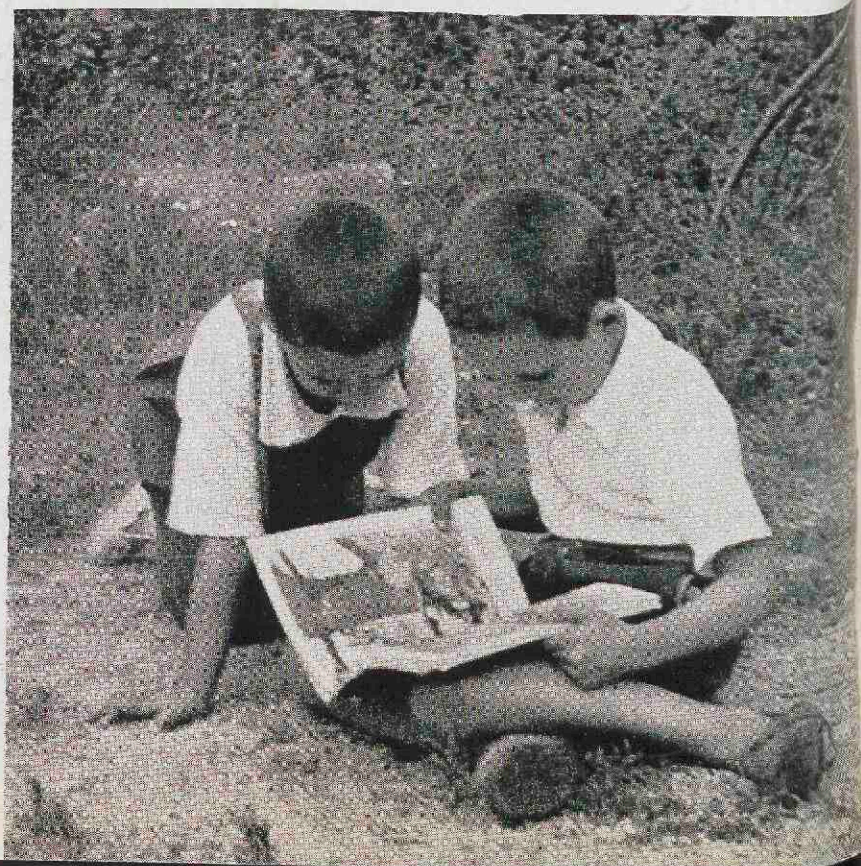
La colònia «Els Pins» té un magnífic estany, fruit del treball dels nens durant cinc mesos. D'aquest estany són les escenes que il·lustren aquestes pàgines.

La colonia «Els Pins» tiene un magnífico estanque, resultado del trabajo de los niños durante cinco meses. De este estanque son las escenas que ilustran estas páginas.



La colonie «Els Pins» possède un magnifique étang comme résultat de cinq mois de travail fait par les enfants. Ce sont des scènes de cet étang qui illustrent ces pages.

As a result of five months work by the children themselves, the «Els Pins» colony possesses a fine lake. The illustrations on these pages are scenes from the lake.





LA OBRA A REALIZAR
L'OEUVRE À RÉALISER
WORK TO BE DONE

EN EL PRESENT I EN EL FUTUR

Hem de considerar dos aspectes de l'obra a realitzar: el primer correspon a la tasca del moment present i que no pot ésser empresa per manca de mitjans i de queviures: cases i més cases, totes elles magnífiques, esperen a Catalunya milers d'infants que hora darrera hora i dia darrera dia estan encara sofrint els horrors i les privacions de la guerra.

L'altra tasca correspon a l'endemà d'aquesta lluita llarga i dolorosa, perquè seria un error gravíssim creure que, des d'aquell moment, ja no ha d'existir el problema dels infants refugiats.

Per a atendre el primer aspecte preguem que sigui llegit el capítol: "MITJANS PER A LA REALITZACIÓ DE L'OBRA" i el pressupost que l'acompanya. Per a comprendre la magnitud del segon i, per tant, la importància de la continuïtat de l'esforç, només direm: que finida la guerra hi haurà, d'una banda, la totalitat d'uns infants que no podran tornar a un país devastat, a una llar desfeta; caldrà reconstruir les poblacions i refer l'economia abans que el retorn no sigui possible. Hi haurà, de l'altra, un contingent d'infants més nombrós del que temem que no podrà entornar-se'n mai més perquè ningú no podrà refer unes famílies definitivament desaparegudes. I hi haurà, finalment, els infants que, no inclosos avui en les nostres colònies per no tenir condició de refugiat, necessitaran llavors del nostre suport per la pèrdua en la lluita del pare o de qui fos el principal suport de la família.

La nostra tasca amb els infants a l'acabament de la guerra, no tan sols no haurà finit, sinó que gairebé tot just estarà als seus començaments. No és pas gens difícil de preveure el greu problema que representaria per al futur d'Espanya haver-los d'abandonar a llur sort sense un ajut econòmic, sense una influència moral, sense una direcció intel·ligent.

No podem, a més a més, oblidar que molts dels infants arribats a Catalunya cercant un refugi seran, quan la guerra, acabi uns adolescents a punt d'entrar a la vida del treball. Per a ells cal preveure ja des d'ara l'organització de tallers i granges, d'escoles d'agencament domèstic i de manufacturacions; la fundació d'una escola d'estudis tècnics on puguin manifestar-se les possibilitats dels més aptes. El nostre objecte és que cada infant, ja sigui com artesà amb un ofici determinat, o amb una especial capacitat de treball, pugui prestar un servei a la societat.

Resumint, direm que ASSISTENCIA INFANTIL, a més de voler evitar als nens refugiats els horrors de la lluita, voldria també evitar en el futur que l'infant refugiat i el no refugiat fossin víctimes de les conseqüències d'una guerra que no han desencadenat.

Dels milers de ciutadans que llegiran aquestes planes i contemplaran llur informació gràfica, depèn la realització de l'ideal d'ASSISTENCIA INFANTIL.

EN EL PRESENTE Y EN EL PORVENIR

Hemos de considerar dos aspectos de la obra por realizar: el primero corresponde a nuestra labor en el momento presente y que no podemos continuar con la intensidad necesaria por falta de medios y de víveres: casas y más casas, todas ellas magníficas, esperan en Cataluña a millares de niños que hora tras hora y día tras día sufren aún los horrores y privaciones de la guerra.

El otro aspecto corresponde al período que ha de seguir a esta lucha larga y dolorosa, porque sería gravísimo error suponer que, desde aquel momento, ya no existirá el problema del niño refugiado.

Para atender a lo que pudiéramos llamar la primera parte, rogamos que se lea el apartado que lleva por título: MEDIOS PARA LA REALIZACION DE LA OBRA y el presupuesto que le acompaña. Para comprender la magnitud de la segunda y, por tanto, la importancia de la continuidad del esfuerzo, diremos tan sólo: Que, terminada la guerra, tendremos, de una parte la totalidad de unos niños que no podrán regresar a un país devastado, a un hogar deshecho; será necesario reconstruir las poblaciones y rehacer la economía antes de que el regreso sea posible. Tendremos, por otra parte, un más numeroso contingente de niños del que tememos que no podrá volver jamás a su lugar de origen, porque nadie podrá ofrecerle la familia que desapareció para siempre. Y tendremos finalmente los niños que, no incluidos hoy en nuestras colonias por no tener condición de refugiados, necesitarán entonces de nuestra ayuda a causa

de la pérdida en la lucha del padre o de quien fuese el principal sostén de la familia.

Nuestra actuación respecto de los niños al final de la guerra, no tan sólo no habrá terminado, sino que estará en sus comienzos. No es difícil prever el grave problema que representaría para el porvenir de España tener que abandonarlos a su suerte sin un apoyo económico, sin una influencia moral, sin una dirección inteligente.

Además, no podemos olvidar que muchos niños llegados a Cataluña en busca de refugio, serán, cuando termine la guerra, adolescentes a punto de entrar en la vida de trabajo. Para ellos hemos de prever, ya desde ahora, la organización de talleres y granjas, de escuelas de economía doméstica y de manufacturas; la fundación de una escuela de estudios técnicos en que se manifiesten las superiores aptitudes psíquicas de los más aptos. Nuestro objeto es que cada niño, ya sea como artesano con determinado oficio o con una especial capacidad de trabajo pueda prestar un servicio a la sociedad.

Resumiendo hemos de decir que ASISTENCIA INFANTIL, además de querer evitar a los niños refugiados los horrores de la guerra, quisiera evitar también en el porvenir que el niño refugiado y el no refugiado fuesen víctimas de las consecuencias de una guerra que ellos no desencadenaron.

De los millares de ciudadanos que lean estas páginas y contemplen su información gráfica depende la realización del ideal de ASISTENCIA INFANTIL.

DANS LE PRESENT ET DANS LE FUTUR

Il y a deux aspects à considérer dans l'oeuvre à réaliser: le premier correspond à la tâche du moment présent et qui ne peut être entreprise par suite du manque de ressources et de la pénurie des aliments. Nous faisons remarquer qu'un grand nombre de maisons, magnifiques pour la plupart, attendent en Catalogne la venue de milliers d'enfants et que les heures, les jours passent et la torture et les privations de la guerre continuent pour eux.

L'autre aspect se rapporte au lendemain de cette lutte longue et douloureuse, car ce serait une grave erreur que de croire qu'à partir de ce moment le problème des enfants réfugiés aura cessé d'exister.

Pour faire face au premier de ces deux aspects nous vous prions de lire attentivement le chapitre "MOYENS POUR LA REALISATION DE L'OEUVRE" et le budget qui l'accompagne. Pour comprendre l'extrême importance du second et, par tant, l'importance de la continuité de l'effort, nous dirons simplement: la guerre terminée, tous ces enfants ne pourront évidemment pas revenir dans leur pays dévasté, dans leurs foyers détruits; il faudra reconstruire villes et villages et redresser l'économie avant de pouvoir y songer. D'autre part un fort contingent d'entre eux, plus élevé sans doute que nous le craignons, se verra dans l'impossibilité de s'en retourner jamais parce qu'on ne peut refaire les familles définitivement disparues. Il y aura encore, pour terminer, les enfants qui ne figurent pas aujourd'hui dans nos colonies pour n'être pas des réfugiés mais qui auront besoin plus tard de notre soutien pour

avoir perdu dans la lutte le père ou la personne qui subvenait à leurs besoins.

L'oeuvre à réaliser avec les enfants à la fin de la guerre loin d'être sur le point de finir sera, peut-on dire, tout juste à ses commencements. Il n'est pas difficile de prévoir la gravité du problème que signifierait pour l'avenir de l'Espagne l'abandon de tous ces enfants sans une aide matérielle, sans une influence morale, sans une direction intelligente.

Nous ne pouvons, de plus, oublier que bon nombre de ces enfants qui sont venus chercher un refuge en Catalogne, seront alors des adolescents à point de s'affronter avec la vie du travail. Pour cette jeunesse il faut donc prévoir d'ores et déjà, l'organisation d'ateliers et de fermes, d'écoles menagères et d'arts et métiers, et même d'une école d'études techniques où les plus capables puissent donner preuve de leurs possibilités psychologiques et intellectuelles.

Notre objectif est que chacun d'eux, comme artisan avec un métier ou avec une capacité de travail spéciale soit en état de prêter un service à la société.

Pour résumer nous dirons qu'ASSISTENCIA INFANTIL en plus de vouloir épargner aujourd'hui aux enfants réfugiés les horreurs de la guerre, voudrait éviter dans le futur que l'enfant, réfugié ou non, puisse être victime des conséquences d'une guerre dans laquelle ils n'ont en fin de compte aucune responsabilité.

PRESENT AND FUTURE

We have to consider two phases in the work yet to be done. First, that which has to be done at present and which cannot be carried on to the fullest extent that is needed, for want of means generally and of foodstuffs in particular. There are in Catalonia very many buildings, all of them splendid for the purpose, awaiting the thousands of children who, day after day and hour after hour, are still suffering the horrors and privations of war.

The other phase is the work that will have to be done after this long and cruel fighting is over. Let no one be deluded by the idea that from that time on the problem of the refugee children will cease to exist.

In order to meet the requirements of the first phase, may we draw attention to the next chapter entitled "THE MEANS" and to the estimates appended thereto. In order that our readers may gauge the magnitude of the latter and, therefore, the paramount importance of a continuous effort, we would just point out the following facts: After the war there will be, on the one hand, all the children who will not be able to return to a devastated district and a ravaged home; towns will have to be rebuilt and local economy reestablished before their return becomes possible. On the other hand, there will be a large number of children,—more numerous than we now imagine—who will never be able to go back for the simple but poignant reason that no human power will be capable of gathering together again the families totally stamped out. And, there will also be those other children who are not now in our Colonies because they are not "refugees", but who will then need our help having

lost in the war either the father or whoever was the chief supporter of the family.

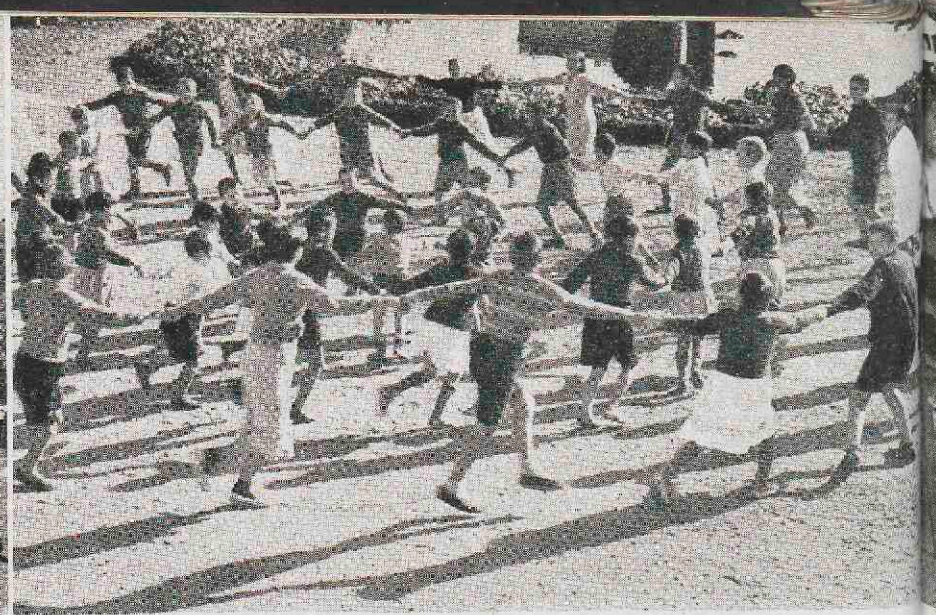
The work on behalf of children, therefore, will be far from ending with the war, rather it may be said that it will begin then. It is easy to realize the serious drawback that it would be for the future of Spain if she had to abandon these children to their own fate without material support, without a moral influence or an intelligent guidance.

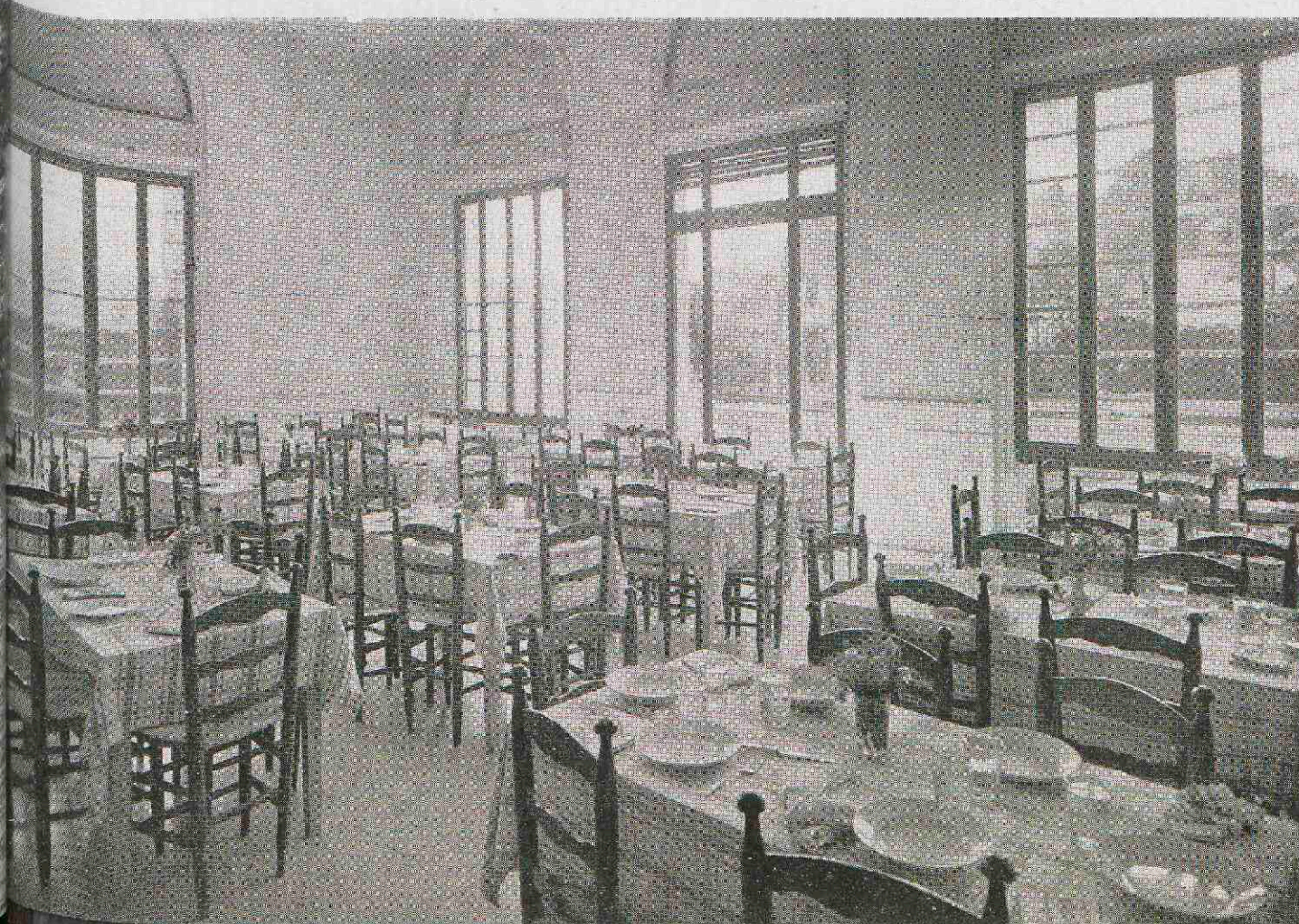
Furthermore, we must not lose sight of the fact that many of the children who have come to Catalonia for shelter, when the war is over will be nearing the age when they will have to start work. We must, therefore, be planning already the starting of workshops and farms, of housekeeping schools and training schools for manufacturing work, and the founding of a technical school where the most capable will be able to test their particular psychological or intellectual ability. Our aim is that each child may be made fit to render some service to society, in whatsoever capacity, be it farming, or a manual trade, or any other definite capacity for work.

In one word: ASSISTENCIA INFANTIL, beyond wishing to save children from the horrors of war in the present, aspires for the future, to save them all, whether refugees or not, from the consequences of a war that they have certainly not brought about.

The possibility of making this dream come true lies with the thousands of people who will read these pages and gaze on the accompanying pictures.





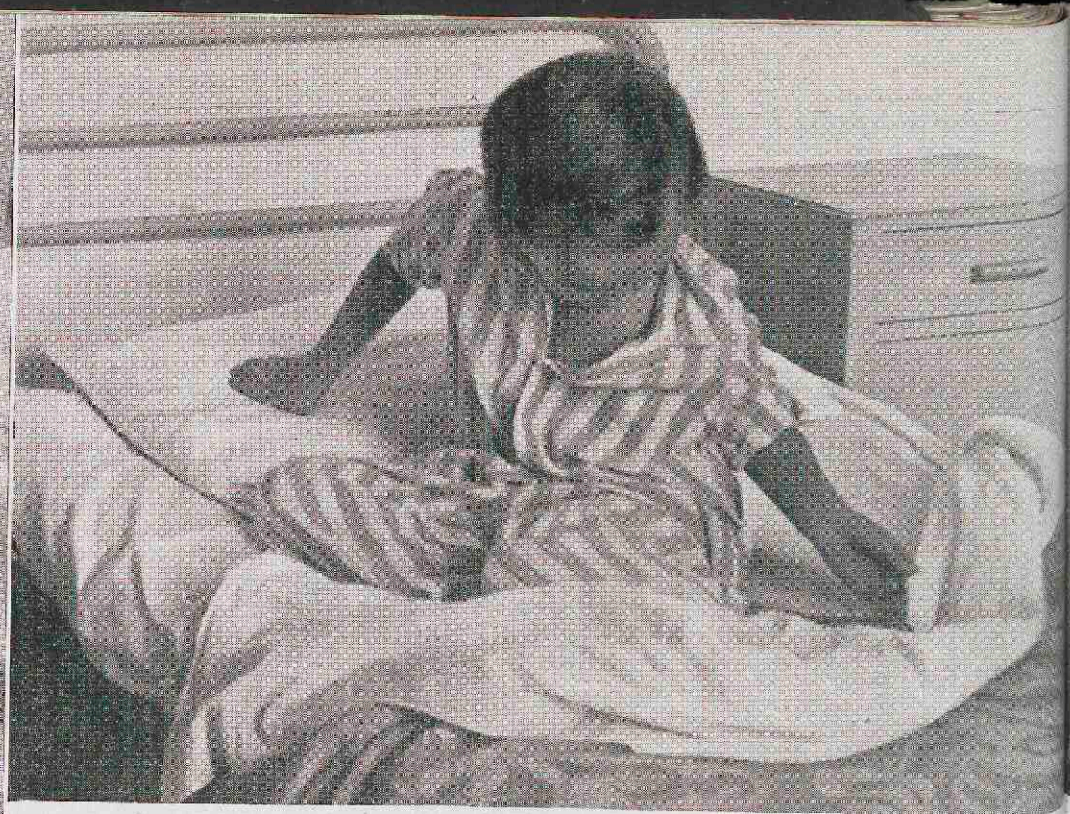


La colònia «Els Pins» dispo-
sa d'un bell edifici rodejat
d'un gran parc.

La colònia «Els Pins» dispone
de un hermoso edificio
rodeado de extenso parque.

La colonie «Els Pins» est insta-
llée dans un beau bâtiment
entouré d'un grand parc.

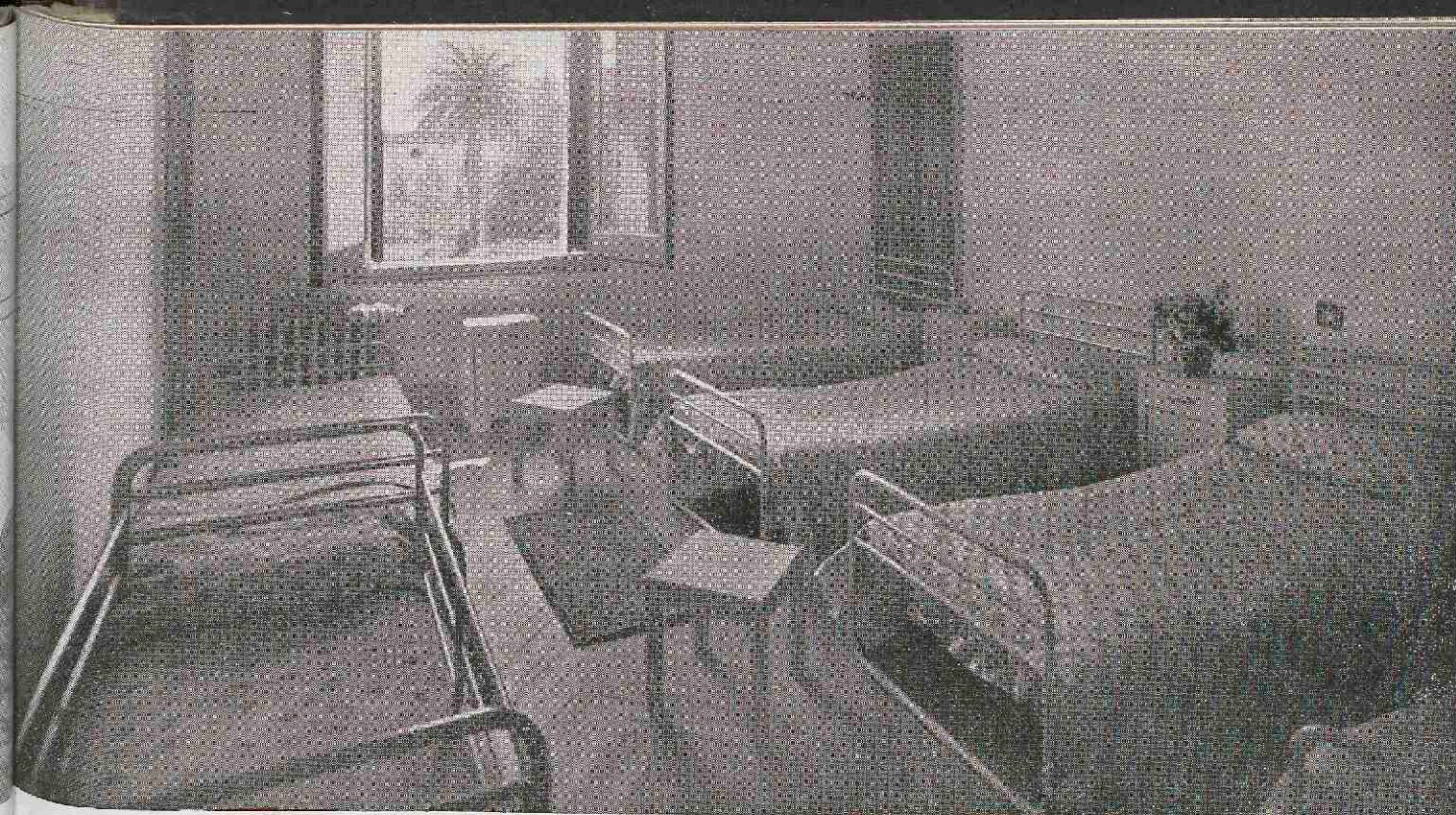
The «Els Pins» Colony has
a beautiful building and
extensive grounds.



El nen ha de trobar a la colònia l'ambient cordial i apassible de la llar.

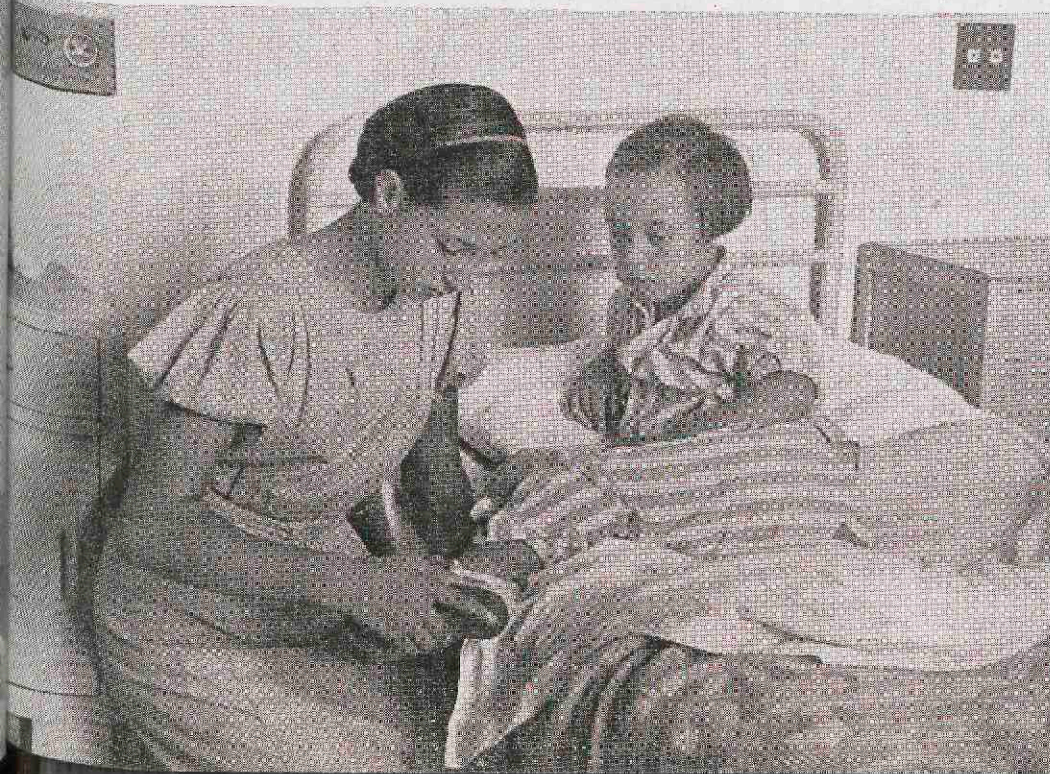
El niño debe encontrar en la colonia el ambiente cordial y apacible del hogar.





L'enfant doit trouver dans la
colonie l'ambiance de cordia-
lité et de paix du chez-soi.

The child should find
the Colony the warmth and
peace of home.







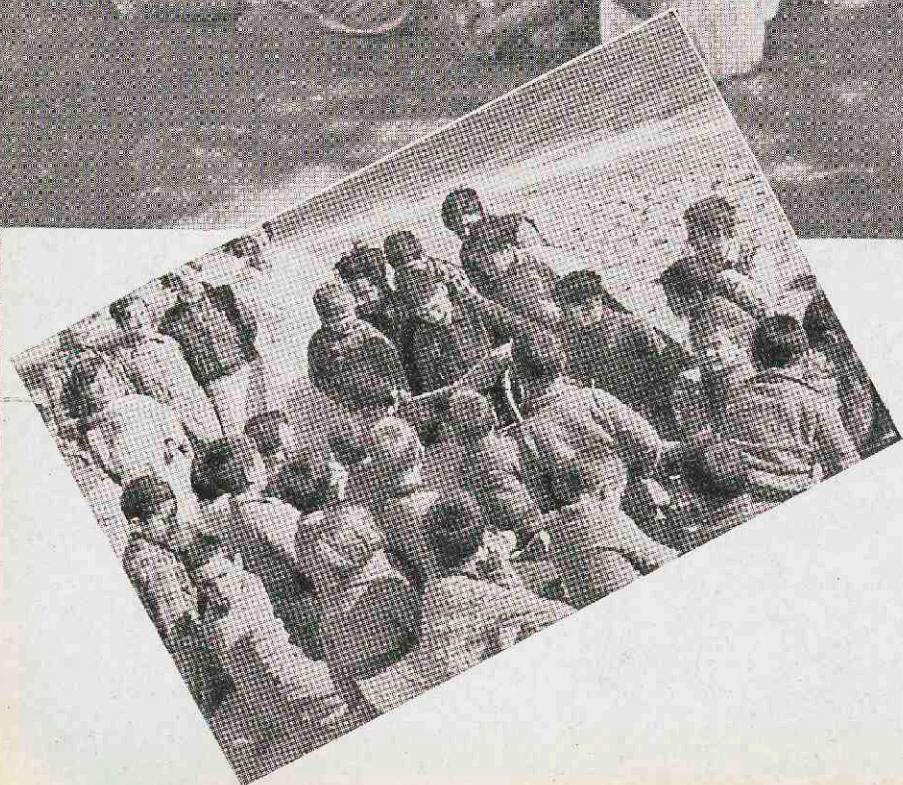
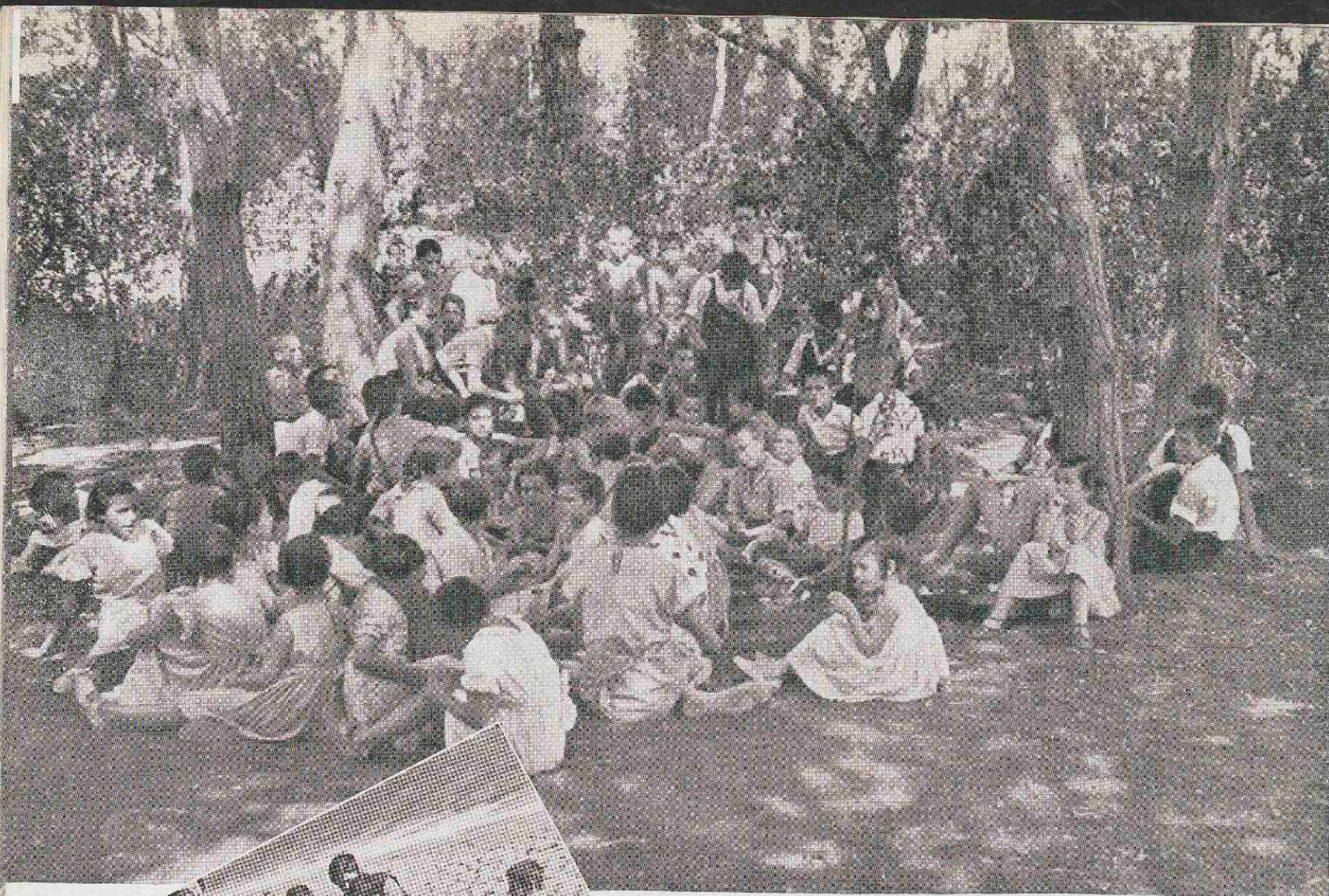
Les nenes més grans s'acostumen a ésser
útils iniciant-se en els quefers domèstics.

Las mayorcitas se acostumbran a ser útiles
iniciándose en los quehaceres domésticos.

Les plus âgées entre les fillettes commen-
cent à se rendre utiles en même temps
qu'elles apprennent à faire le ménage.

The elder among the girls begin to find
pleasure in making themselves useful
while learning household work.





Reunits en assemblea, els nens contribueixen a fixar i a fer complir el règim interior de la colònia.

Reunidos en osamblea, los niños contribuyen a fijar y a hacer cumplir el régimen interior de la colonia.

Réunis en assemblée, les enfants contribuent à fixer, ainsi qu'à faire observer, le régime intérieur de la colonie.

At their assemblies, the children have a word in setting up the internal rules of the colony and in enforcing them.

MITJANS PER A LA REALITZACIÓ DE L'OBRA

ASSISTENCIA INFANTIL no compta amb altres mitjans per a realitzar la seva vastíssima obra que la quota individual, el donatiu en diners o en espècie i les aportacions en treball. 25.000 socis s'apleguen avui entorn d'aquesta Entitat, però aquest nombre és insuficient per a fer front als problemes que la guerra i la situació social de milers d'infants ens plantegen. Per això acudim a vosaltres, ciutadans de tots els països, de totes les races, de totes les ideologies.

Avui Espanya necessita el vostre suport per a salvar els seus infants del gran cataclisme. De diverses maneres pot ésser ajudada: hi ha institucions estrangeres que costegen colònies de nens refugiats a Catalunya; hi ha famílies que sostenen un o alguns infants a les colònies d'ASSISTENCIA INFANTIL; hi ha fabricants, comerciants, industrials que fan esplèndides donacions de materials o de queviures; hi ha nuclis internacionals, el nexa d'unió dels quals és: "AJUT A LES DONES I INFANTS D'ESPANYA"; tothom en un sentit o altre pot prestar la seva col·laboració.

Llegiu, doncs, els pressupost que es publica a continuació i adreceu-vos a la nostra Delegació al vostre país. Que ningú deixi de respondre al crit d'Espanya a favor dels seus infants, a la divisa d'ASSISTENCIA INFANTIL, "TOTS AVUI PER AL NEN I EL NEN SERA DEMÀ PER A TOTS".

MEDIOS PARA LA REALIZACIÓN DE LA OBRA

ASISTENCIA INFANTIL no cuenta con otros medios para realizar su vastísima obra que la cuota individual, el donativo en dinero o en especie y las aportaciones en trabajo. 25.000 socios se reúnen hoy día en torno de esta entidad, pero este número es insuficiente para afrontar los problemas de la guerra y la situación social que millares de niños nos plantean. Por esto acudimos a vosotros, ciudadanos de todos los países, de todas las razas, de todas las ideologías.

Hoy España necesita de vuestra ayuda para salvar a sus niños del gran cataclismo. De muchas maneras podéis hacerlo: hay instituciones extranjeras que costean colonias de niños refugiados; hay familias que sostienen uno o varios niños en colonias de ASISTENCIA INFANTIL; hay fabricantes, comerciantes e industriales que hacen espléndidos donativos en material y víveres; hay núcleos internacionales cuyo nexo de unión es: AYUDA A LAS MUJERES Y NIÑOS DE ESPAÑA; todos, en uno u otro sentido, pueden hacer algo.

Leed, pues, el presupuesto que se publica a continuación y dirigiros a nuestra Delegación en vuestro país. Que nadie deje de responder al llamamiento de España en favor de sus niños, a la divisa de ASISTENCIA INFANTIL: "SEAMOS HOY TODOS PARA EL NIÑO Y EL NIÑO SERA MAÑANA PARA TODOS".

LES MOYENS POUR LA REALISATION DE L'OEUVRE

ASSISTENCIA INFANTIL n'a d'autres ressources, pour porter à terme cette oeuvre gigantesque, que les cotisations individuelles, les donations en métallique ou en nature et la coopération sous forme de travail. Notre entité compte aujourd'hui 25.000 sociétaires, mais ce nombre est bien insuffisant pour faire face à tous les problèmes que la guerre et la situation sociale de milliers d'enfants pose devant nous. Ainsi nous faisons appel à vous, quel que soit votre pays, votre race, votre idéologie.

L'Espagne a besoin aujourd'hui de votre appui pour sauver ses enfants du grand cataclysme. Vous pouvez nous aider de bien de manières: certaines institutions étrangères ont pris à leur charge des colonies d'enfants réfugiés en Catalogne; quelques familles soutiennent à leurs frais un ou plusieurs enfants dans les colonies d'ASSISTENCIA INFANTIL; des fabricants, des commerçants et des industriels ont fait don généreusement de matériel, de comestibles; il y a des groupes internationaux d'amis dont la devise est: AIDE AUX FEMMES ET AUX ENFANTS DE L'ESPAGNE; tous, d'une manière ou de l'autre peuvent nous prêter leur appui.

Lisez, donc, le budget ci-dessous et adressez-vous à notre Délégation dans votre pays. Que personne ne laisse sans réponse l'appel de l'Espagne en faveur de ses enfants, d'accord avec la devise d'ASSISTENCIA INFANTIL: "TOUS AUJOURD'HUI POUR L'ENFANT ET L'ENFANT SERA DEMAIN POUR TOUS".

THE MEANS

The only sources from which ASSISTENCIA INFANTIL derives the wherewithal to carry on its vast work, are individual subscriptions, donations in money and in kind and voluntary work. We have at present 25,000 subscribers, but this number is insufficient to meet the needs confronting us. That is why we appeal to you, citizens of every country, of every race and of every way of thinking.

Spain needs your help to-day in order to save her children from the great cataclysm. You can help in many and various ways: there are some foreign institutions who finance homes for refugee children in Catalonia; there are families who undertake to contribute with the upkeep of one or more children within the colonies of ASSISTENCIA INFANTIL; there are manufacturers, commercial firms and other business enterprises who contribute with splendid donations of materials and foodstuffs; there are groups of friends who are linked by the common slogan SAVE THE SPANISH WOMEN AND CHILDREN and who procure us the products that we lack. Everybody in one way or another can lend his support.

We pray you, therefore, to peruse the following budget and to get in touch with our Delegation in your Country. Let no one be deaf to Spain's cry of help for her children or to the motto of ASSISTENCIA INFANTIL: "LET ALL BE FOR THE CHILD TO-DAY, AND THE CHILD WILL BE FOR ALL TO-MORROW".

BIBLIOTECA CIRCULANT INFANTIL

En l'aspecte cultural ASSISTENCIA INFANTIL ha cregut necessari crear per als nens refugiats a Catalunya la BIBLIOTECA CIRCULANT INFANTIL. Era completament impossible augmentar el pressupost de sosteniment de cada colònia amb la fundació i renovació d'una biblioteca que vingués a satisfer els desigs dels nens; era, però, possible fundar una gran biblioteca per a TOTES les colònies, interessant-hi l'aportació dels ciutadans de Catalunya que, en aquest cas, com en tots, han respost admirablement.

Avui, doncs, funciona a Catalunya, d'acord amb la Comissió de les Lletres Catalanes, la BIBLIOTECA CIRCULANT per al nen refugiat. Estan organitzades les trameses a cada colònia per mitjà de lots de 80 volums que són renovats quan els nens els han llegit. A més d'aquests lots, que forma ASSISTENCIA INFANTIL segons les aficions i edat dels petits lectors, disposa cada colònia d'una petita biblioteca de llibres de consulta.

D'aquesta manera ASSISTENCIA INFANTIL pot satisfer l'afany del nen refugiat de viatjar, a través dels llibres, per altres mons, altres èpoques i altres terres, perquè pot posar al seu abast el més selecte i més suggestiu de la literatura de tots els temps, nacional i estrangera.

BIBLIOTECA CIRCULANTE INFANTIL

En el aspecto cultural ASSISTENCIA INFANTIL ha creído necesario fundar para los pequeños refugiados en Cataluña la BIBLIOTECA CIRCULANTE INFANTIL. Era completamente imposible aumentar el presupuesto de sostenimiento de cada colonia con la fundación y renovación de una biblioteca que satisficiera los anhelos del niño; era, sin embargo, posible, fundar una gran biblioteca para TODAS las colonias e interesar en ella la aportación de los ciudadanos que viven en Cataluña, que en esta ocasión, como en todas, han respondido admirablemente.

Hoy, pues, funciona en Cataluña, de acuerdo con la Comisión de las Letras Catalanas, la BIBLIOTECA CIRCULANTE para el niño refugiado. Los envíos se han organizado por medio de lotes de 80 volúmenes para cada colonia y se renuevan cuando los niños los han leído. Además de estos lotes que forma ASSISTENCIA INFANTIL según las aficiones y edad de los pequeños lectores, se envía a cada colonia una pequeña biblioteca de libros de consulta.

De esta manera ASSISTENCIA INFANTIL puede satisfacer el afán que el niño refugiado siente de viajar, a través de los libros, por otros mundos, otras épocas y otras tierras, porque pone a su alcance lo más selecto y sugestivo de la literatura nacional y extranjera de todos los tiempos.

BIBLIOTHEQUE CIRCULANTE ENFANTINE

En ce qui concerne l'aspect culturel, ASSISTENCIA INFANTIL a considéré nécessaire la création de la BIBLIOTHEQUE CIRCULANTE ENFANTINE destinée aux enfants réfugiés en Catalogne. Il ne pouvait être question de fonder et soutenir une bibliothèque suffisante pour donner pleine satisfaction aux désirs des enfants; par contre on pouvait envisager la création d'une grande bibliothèque pour la totalité des colonies, en faisant appel à la coopération des citoyens de Catalogne qui, cette fois encore, comme dans toutes les circonstances, nous ont prêté admirablement leur collaboration.

Aujourd'hui, donc, d'accord avec la "Comissió de les Lletres Catalanes", la BIBLIOTHEQUE CIRCULANTE pour les enfants réfugiés fonctionne normalement. Des envois sont organisées pour chaque colonie par lots de quatre vingt volumes qui sont renouvelés quand ils ont été lus par les enfants. En dehors de ces lots qu'ASSISTENCIA INFANTIL compose en tenant naturellement compte de l'âge et des goûts des petits lecteurs, chaque colonie dispose encore d'une petite bibliothèque de livres classiques.

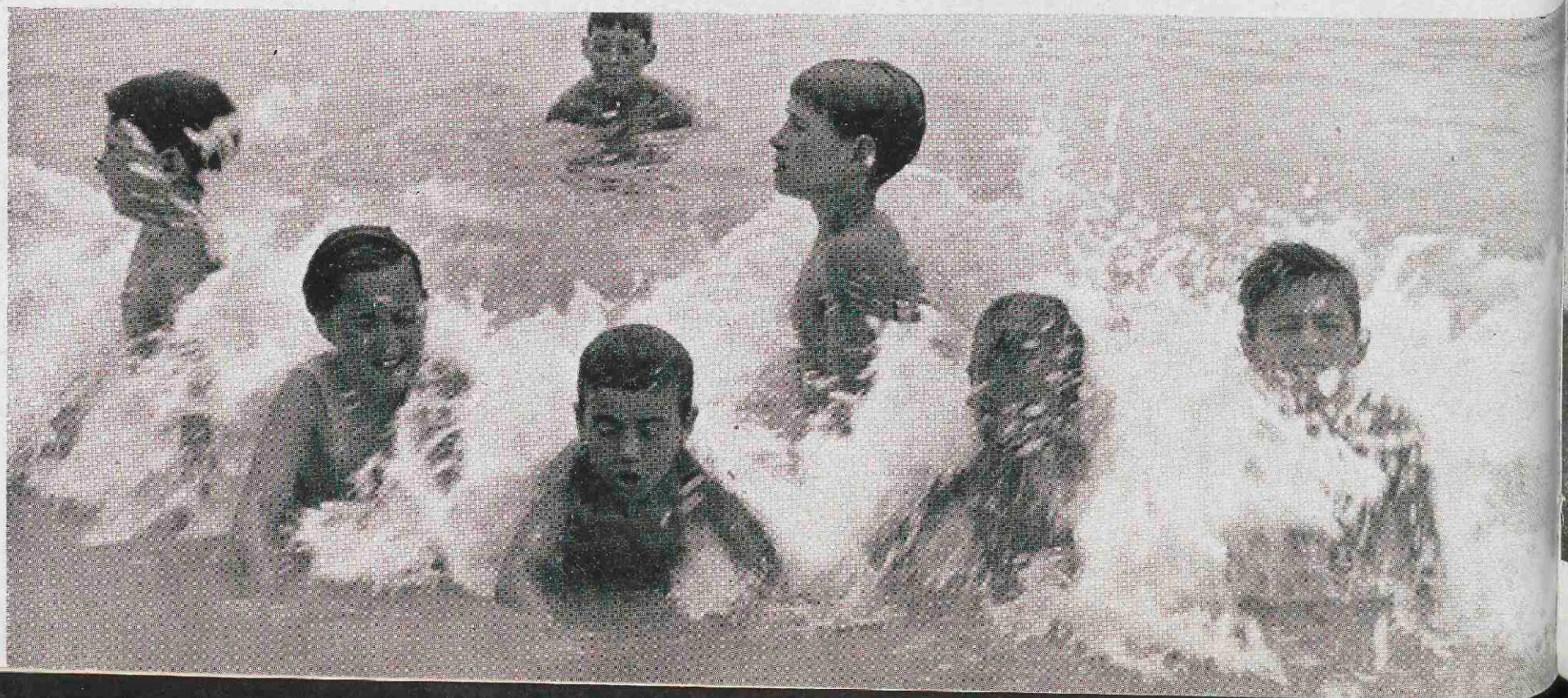
A CHILDREN'S LENDING LIBRARY

As a complement to its educational work, ASSISTENCIA INFANTIL has felt it advisable to form a Lending Library for Children. It was quite out of the question to burden the upkeep budget of each Colony by forming and renewing a library capable of satisfying the needs of the children. But on the other hand it was quite feasible to form one big library for ALL the Colonies by arousing the active interest of Catalonians who in this case, as in all others, have responded magnificently.

Thus we have already in working order, under the auspices of the "Comissió de les Lletres Catalanes", a LENDING LIBRARY for refugee children. The books are sent to each home or Colony in lots of 80 volumes which are renewed after reading. Apart from these circulating lots arranged by ASSISTENCIA INFANTIL according to the taste and age of the young readers, each Home or Colony has its own small library of informative books.

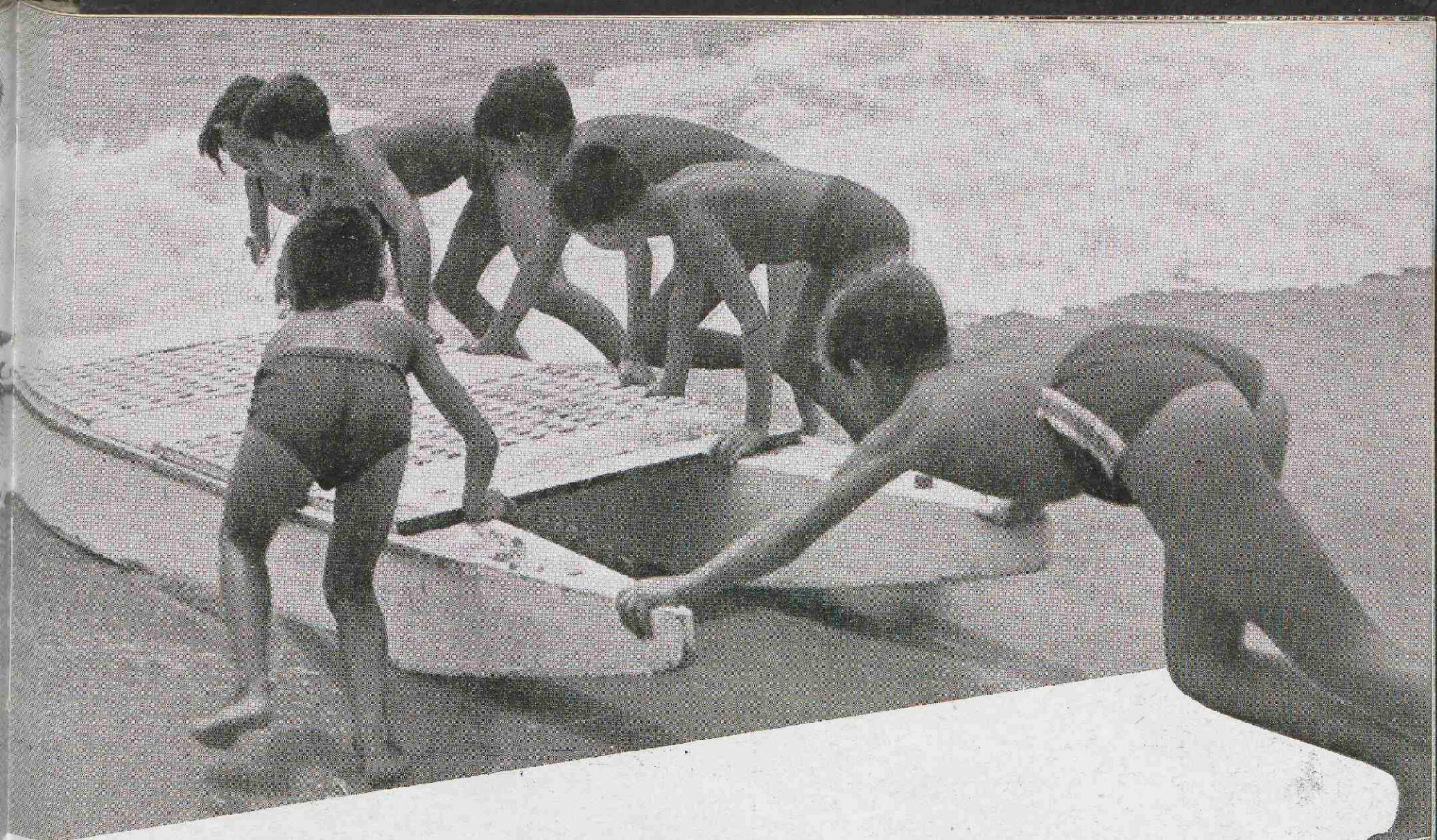
In this way ASSISTENCIA INFANTIL can satisfy the need of all children to travel through books in other worlds, other times and other lands, as we are able to place at their disposal all the best and most attractive literature of all times, whether national or foreign.

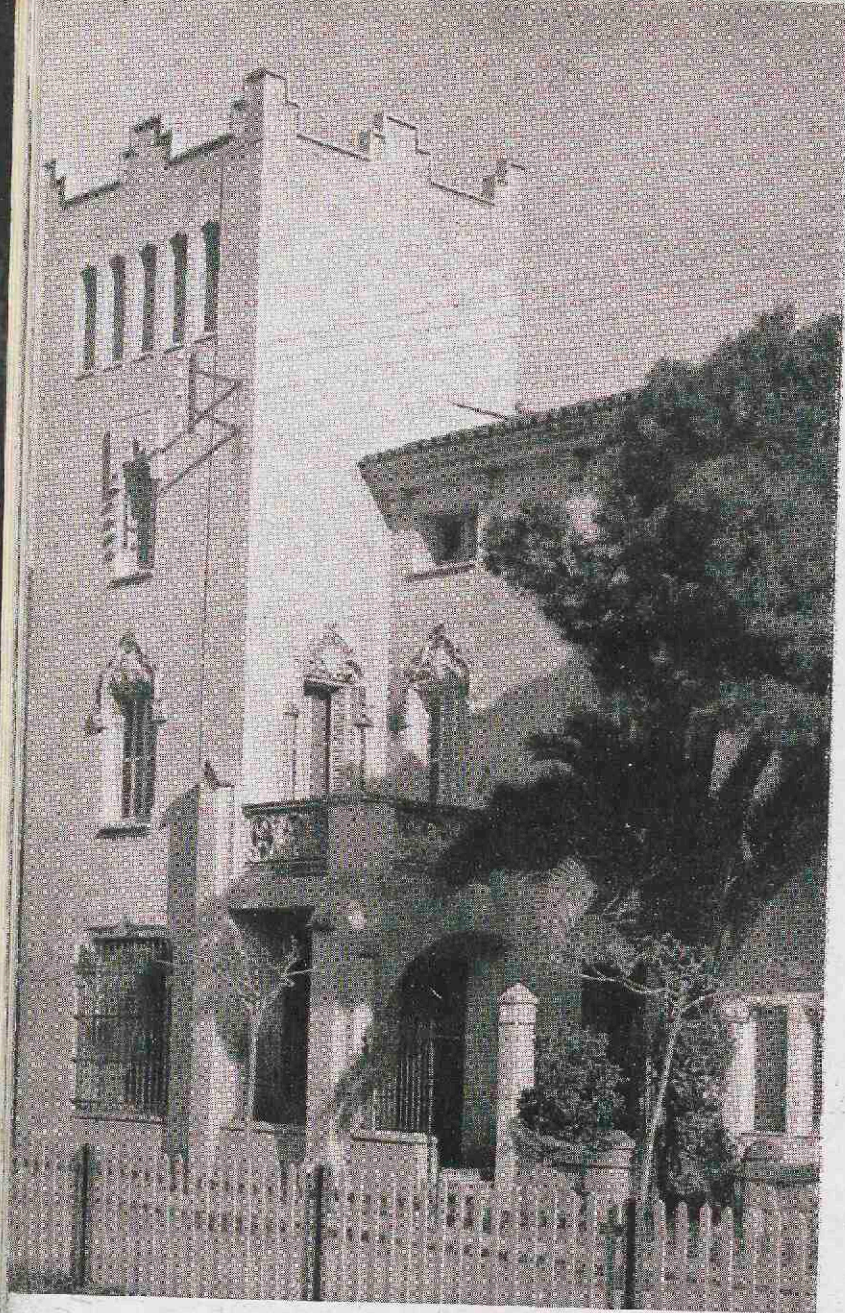












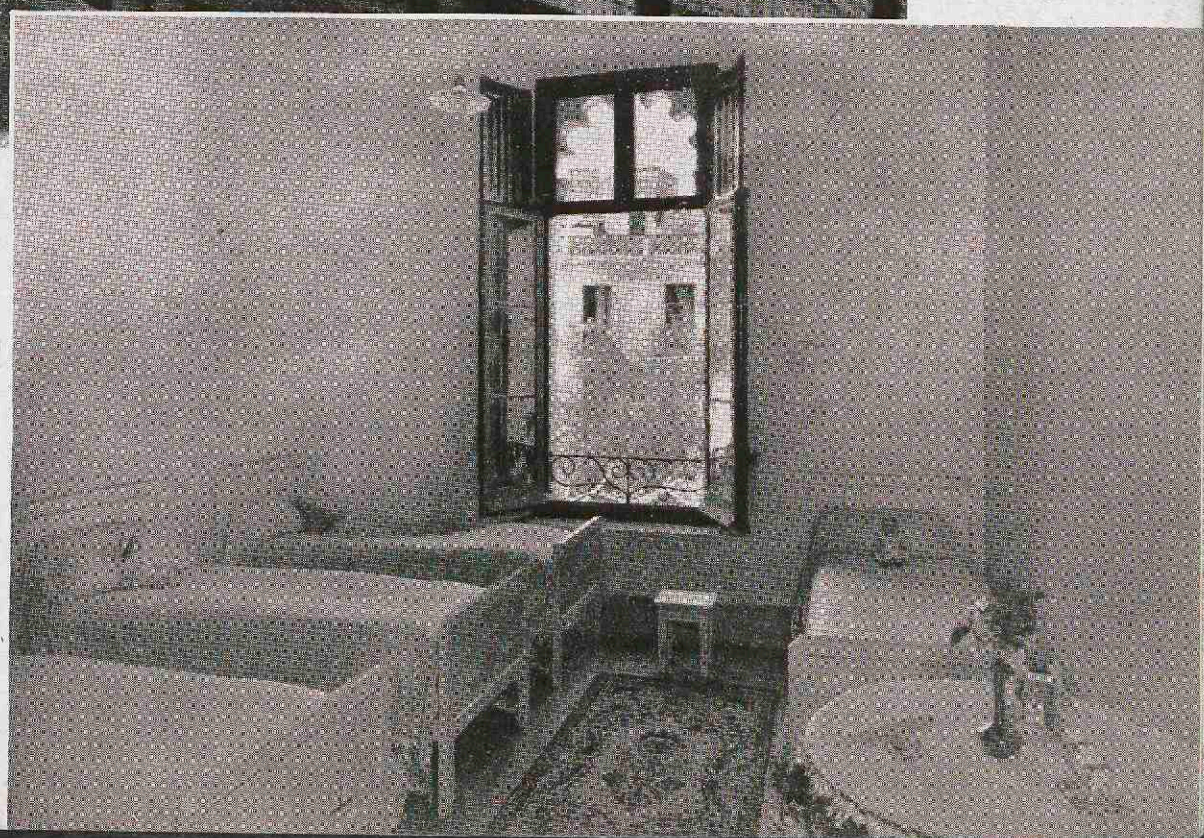
A la colònia «Radio Barcelona» de Caldes d'Estrac.
En la colònia «Radio Barcelona» de Caldes de Estrac.





Dans la colonie «Radio Barcelona» de Caldes d'Estrac.

In the colony «Radio Barcelona» at Caldes d'Estrac.





Torres de la colònia marítima «Radio Barcelona»,
d'ASSISTENCIA INFANTIL, situada a la deliciosa platja
de Caldes d'Estrac.

Torres de la colonia marítima «Radio Barcelona»,
de ASSISTENCIA INFANTIL, situada en la deliciosa pla-
ya de Caldes de Estrac.

Villas de la colonie maritime d'ASSISTENCIA INFANTIL
«Radio Barcelona», située sur la délicieuse plage de
Caldes d'Estrac.

Houses of ASSISTENCIA INFANTIL's seaside colony
«Radio Barcelona», on the delicious beach of Caldes
d'Estrac.



PRESSUPOST PER A LA INSTAL·LACIO D'UNA COLONIA DE 20 NENS

	Per peça	Total pessetes
MENJADOR		
4 taules de 6 places cada una	40'—	160'—
25 cadires	12'—	300'—
1 bufet		200'—
12 tovalles	14'—	168'—
50 tovallons amb la seva bossa	2'50	125'—
4 soperes	15'—	60'—
15 plates	10'—	150'—
50 plats plans	2'—	100'—
50 plats sopers	2'—	60'—
30 plats de postres	1'75	52'50
30 taces	0'60	18'—
30 vasos	1'—	30'—
30 coberts	10'—	300'—
Imprevistos		300'—
Total pessetes		1.923'50

CUINA I OFFICE		
Instal·lació		1.000'—
Bateria de cuina		700'—
Total pessetes		1.700'—

DORMITORI		
25 llits	35'—	875'—
25 matalassos	25'—	625'—
25 coixins	8'—	200'—
100 llençols	12'—	1.200'—
50 coixineres	3'50	175'—
25 mantes	25'—	625'—
50 bànoves	15'—	750'—
25 tamborets	10'—	250'—
50 tovalloles		60'—
6 tovalloles de bany	10'—	60'—
Total pessetes		4.820'—

CAMBRA DE COSIR I PLANXAR	Per peça	Total pessetes
1 taula de planxa		75'—
1 planxa		25'—
1 armari rober per als nens		100'—
1 armari per a la roba de casa		150'—
1 taula		50'—
Total pessetes		400'—

SALA DE CLASSE		
5 taules	40'—	200'—
25 cadires	11'—	275'—
2 armaris petits	75'—	150'—
Llibres i material escolar		200'—
Total pessetes		825'—

INFERMERIA		
Total pessetes		300'—

SECRETARIA		
Total pessetes		300'—

RESUM

Menjador	1.923'50 pessetes	
Cuina	1.700'—	"
Dormitoris	4.820'—	"
Cambra de cosir i planxar	400'—	"
Sala de classe	825'—	"
Infermeria	300'—	"
Secretaria	300'—	"

SUMA TOTAL **10.268'50 pessetes**

SOSTENIMENT D'UNA COLONIA DE 20 NENS DURANT UN MES

	Pessetes per mes
20 nens, tot comprés, a 3'50 pessetes per dia	2.100
5 persones grans a 3'50 pessetes per dia	525
Despeses mensuals, com telèfon, llum, aigua i imprevistos	375
TOT COMPRES, despeses mensuals	3.000

Heus-ací el pressupost complet de les despeses de fundació i sosteniment d'una colònia de 20 nens refugiats. Si la colònia podés ésser d'un nombre superior o hagués d'ésser inferior, fàcilment fóra calculable la diferència. En tots els casos ASSISTENCIA INFANTIL facilitarà la roba dels infants.

PRESUPUESTO PARA LA INSTALACIÓN DE UNA COLONIA DE 20 NIÑOS

	Por pieza	Total pesetas
COMEDOR		
4 mesas de 6 plazas cada una	40'—	160'—
25 sillas	12'—	300'—
1 bufete		200'—
12 manteles	14'—	168'—
50 servilletas con su bolsa	2'50	125'—
15 fuentes	10'—	150'—
4 soperas	15'—	60'—
50 platos llanos	2'—	100'—
30 platos soperos	2'—	60'—
30 platos de pastres	1'75	52'50
30 tazas	0'60	18'—
30 vasos	1'—	30'—
30 cubiertos	10'—	300'—
Imprevistos		300'—
Total pesetas		1.923'50
COCINA Y OFFICE		
Instalación		1.000'—
Batería de cocina		700'—
Total pesetas		1.700'—
DORMITORIO		
25 camas	35'—	875'—
25 colchones	25'—	625'—
25 almohadas	8'—	200'—
100 sábanas	12'—	1.200'—
50 fundas de almohaaa	3'50	175'—
25 mantas	25'—	625'—
50 colchas	15'—	750'—
25 taburetes	10'—	250'—
50 toallas		60'—
6 toallas de baño	10'—	60'—
Total pesetas		4.820'—

	Por pieza	Total pesetas
CUARTO DE COSTURA Y PLANCHA		
1 mesa de plancha		75'—
1 plancha		25'—
1 armario ropero para los niños		100'—
1 armario para la ropa de casa		150'—
1 mesa		50'—
Total pesetas		400'—

SALA DE CLASE		
5 mesas	40'—	200'—
25 sillas	11'—	275'—
2 armarios pequeños	75'—	150'—
Libros y material escolar		200'—
Total pesetas		825'—

ENFERMERIA		
Total pesetas		300'—

SECRETARIA		
Total pesetas		300'—

RESUMEN

Comedor	1.923'50 pesetas	
Cocina	1.700'—	"
Dormitorio	4.820'—	"
Cuarto de costura y plancha.	400'—	"
Sala de clase	825'—	"
Enfermería	300'—	"
Secretaría	300'—	"

SUMA TOTAL ... 10.268'50 pesetas

SOSTENIMIENTO DE UNA COLONIA DE 20 NIÑOS DURANTE UN MES

	Pesetas al mes
20 niños, todo comprendido, a 3'50 pesetas por día	2.100
5 personas mayores, a 3'50 pesetas por día	525
Gastos mensuales, como teléfono, luz, agua e imprevistos	375
TODO COMPRENDIDO, gastos mensuales	3.000

He aquí el presupuesto completo de los gastos de fundación y sostenimiento de una colonia para 20 niños refugiados. Si la colonia pudiera ser de un número mayor o debiera ser inferior, fácilmente sería calculable la diferencia. En todos los casos ASISTENCIA INFANTIL facilitará la ropa de los niños.

DEVIS POUR L'INSTALLATION D'UNE COLONIE DE 20 ENFANTS

SALLE A MANGER	La pièce	Total pesetas
4 tables pour 6 enfants chacune	40'—	160'—
25 chaises	12'—	300'—
1 buffet	200'—	200'—
12 nappes	14'—	168'—
50 serviettes avec garde-serviette	2'50	125'—
4 soupières	15'—	60'—
15 grands plats	10'—	150'—
50 assiettes plates	2'—	100'—
30 assiettes creuses	2'—	60'—
30 assiettes à dessert	1'75	52'50
30 tasses	0'60	18'—
30 verres	1'—	30'—
30 couverts	10'—	300'—
Imprévu		200'—
Total pesetas		1.923'50
CUISINE ET OFFICE		
Installation		1.000'—
Batterie de cuisine		700'—
Total pesetas		1.700'—
CHAMBRES A COUCHER OU DORTOIRS		
25 lits	35'—	875'—
25 matelas	25'—	625'—
25 oreillers	8'—	200'—
100 draps de lit	12'—	1.200'—
50 taies d'oreiller	3'50	175'—
25 couvertures	25'—	625'—
50 couvre-lits	15'—	750'—
25 tabourets	10'—	250'—
50 essuie-mains		60'—
6 serviettes de bain	10'—	60'—
Total pesetas		4.820'—

SALLE DE COUTURE ET DE REPASSAGE	La pièce	Total pesetas
1 table à repasser		75'—
1 fer à repasser		25'—
1 armoire pour le linge des enfants		100'—
1 armoire pour le linge de la maison		150'—
1 table		50'—
Total pesetas		400'—
SALLE DE TRAVAIL DES ENFANTS		
5 tables	40'—	200'—
25 chaises	11'—	275'—
2 petites armoires	75'—	150'—
Livres et matériel scolaire		200'—
Total pesetas		825'—
INFIRMERIE		
Total pesetas		300'—
SECRETARIAT		
Total pesetas		300'—

RESUME

Salle à manger	1.923'50 pesetas	
Cuisine et office	1.700'—	"
Chambres à coucher	4.820'—	"
Salle de couture	400'—	"
Salle de travail des enfants	825'—	"
Infirmerie	300'—	"
Secretariat	300'—	"
SOMME	10.268'50 pesetas	

SOUTIEN D'UNE COLONIE DE 20 ENFANTS PENDANT UN MOIS

	Pesetas par mois
20 enfants, tout compris, à 3'50 pesetas par jour	2.100
5 grandes personnes à 3'50 pesetas par jour	525
Frais mensuels, tels que téléphone, lumière, eau et imprévus	375
FRAIS MENSUELS, tout compris	3.000

Voici le budget complète des frais d'installation et soutien d'une colonie de 20 enfants réfugiés. Si la colonie pouvait être d'un plus grand nombre d'enfants ou devait être d'un nombre plus réduit, on pourrait calculer la différence très facilement. En tout cas ASSIS-
TENCIA INFANTIL, fournira le linge et les vêtements des enfants.

ESTIMATE FOR THE INSTALLATION OF A HOUSE FOR 20 CHILDREN

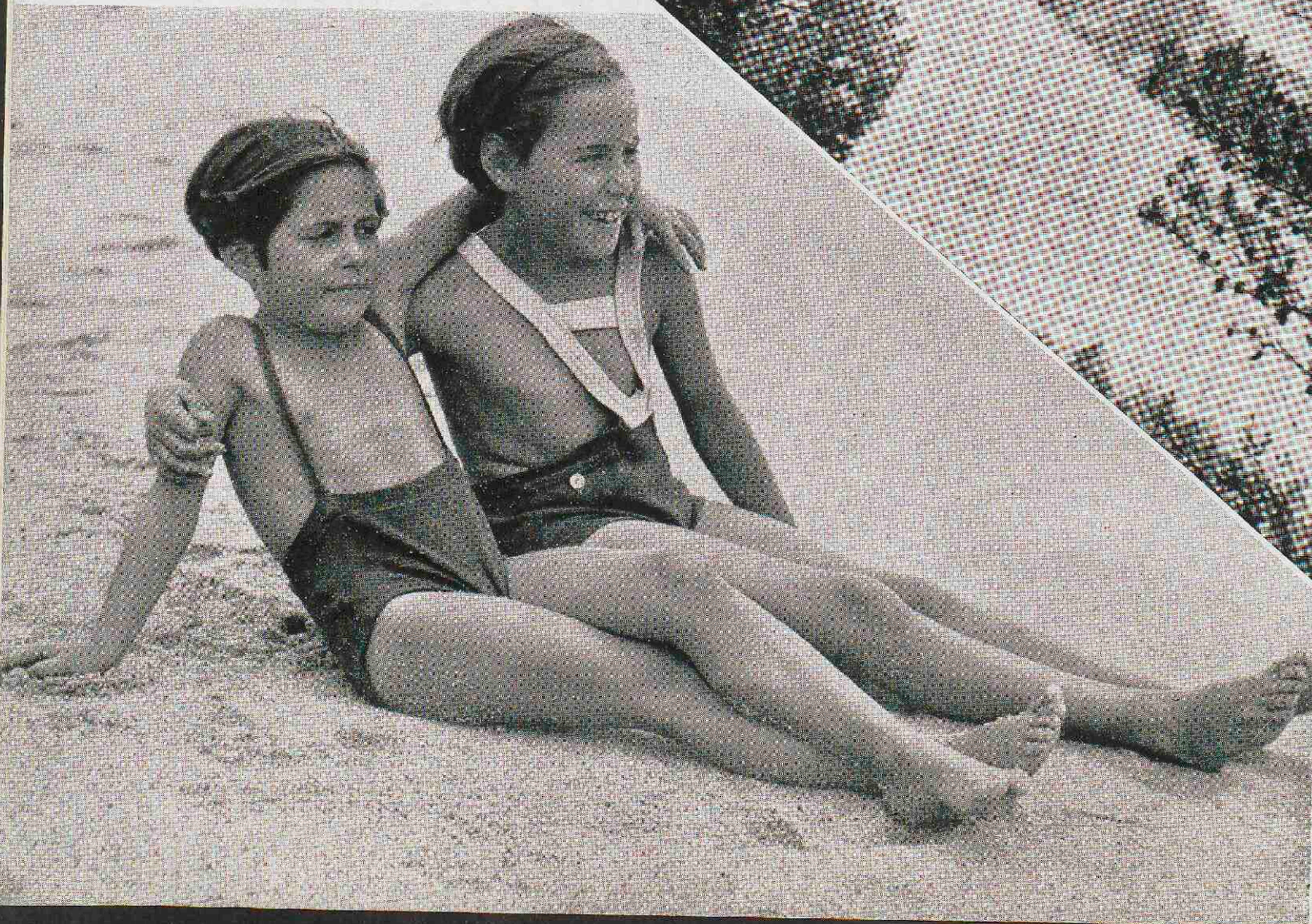
	Cost per piece	Total pesetas		Cost per piece	Total pesetas
DINING ROOM			SEWING ROOM		
4 tables for 6 children	40'—	160'—	1 table for ironing		75'—
25 chairs	12'—	300'—	1 electric iron		25'—
1 sideboard		200'—	1 clothes press for the children's linen ...		100'—
12 table-cloths	14'—	168'—	1 clothes press for the house linen ...		150'—
50 napkins with cases	2'50	125'—	1 table		50'—
4 soup tureens	15'—	60'—			
15 dishes	10'—	150'—	Total pesetas		400'—
50 plates	2'—	100'—			
30 soup-plates	2'—	60'—	STUDY ROOM		
30 dessert-plates	1'75	52'50	5 tables	40'—	200'—
30 cups	0'60	18'—	25 chairs	11'—	275'—
30 glasses	1'—	30'—	2 cupboards	75'—	150'—
30 sets of cutlery	10'—	300'—	School books and school material		200'—
Extras		300'—			
Total pesetas		1,923'50	Total pesetas		825'—
KITCHEN AND PANTRY			INFIRMARY		
Installation		1,000'—	Total pesetas		300'—
Metal kitchen utensils		700'—			
Total pesetas		1,700'—	SECRETARY'S OFFICE		
DORMITORIES OR BED-ROOMS			Total pesetas		300'—
25 beds	35'—	875'—			
25 mattresses	25'—	625'—	SUMMARY		
25 pillows	8'—	200'—	Dining-room	1,923'50	pesetas
100 sheets	12'—	1,200'—	Kitchen and pantry	1,700'—	"
50 pillow-cases	3'50	175'—	Dormitories	4,820'—	"
25 blankets	25'—	625'—	Sewing-room	400'—	"
50 coverlets	15'—	750'—	Study-room	825'—	"
25 stools	10'—	250'—	Infirmary	300'—	"
50 towels		60'—	Secretary's office	300'—	"
6 bath-towels	10'—	60'—			
Total pesetas		4,820'—	TOTAL	10,268'50	pesetas

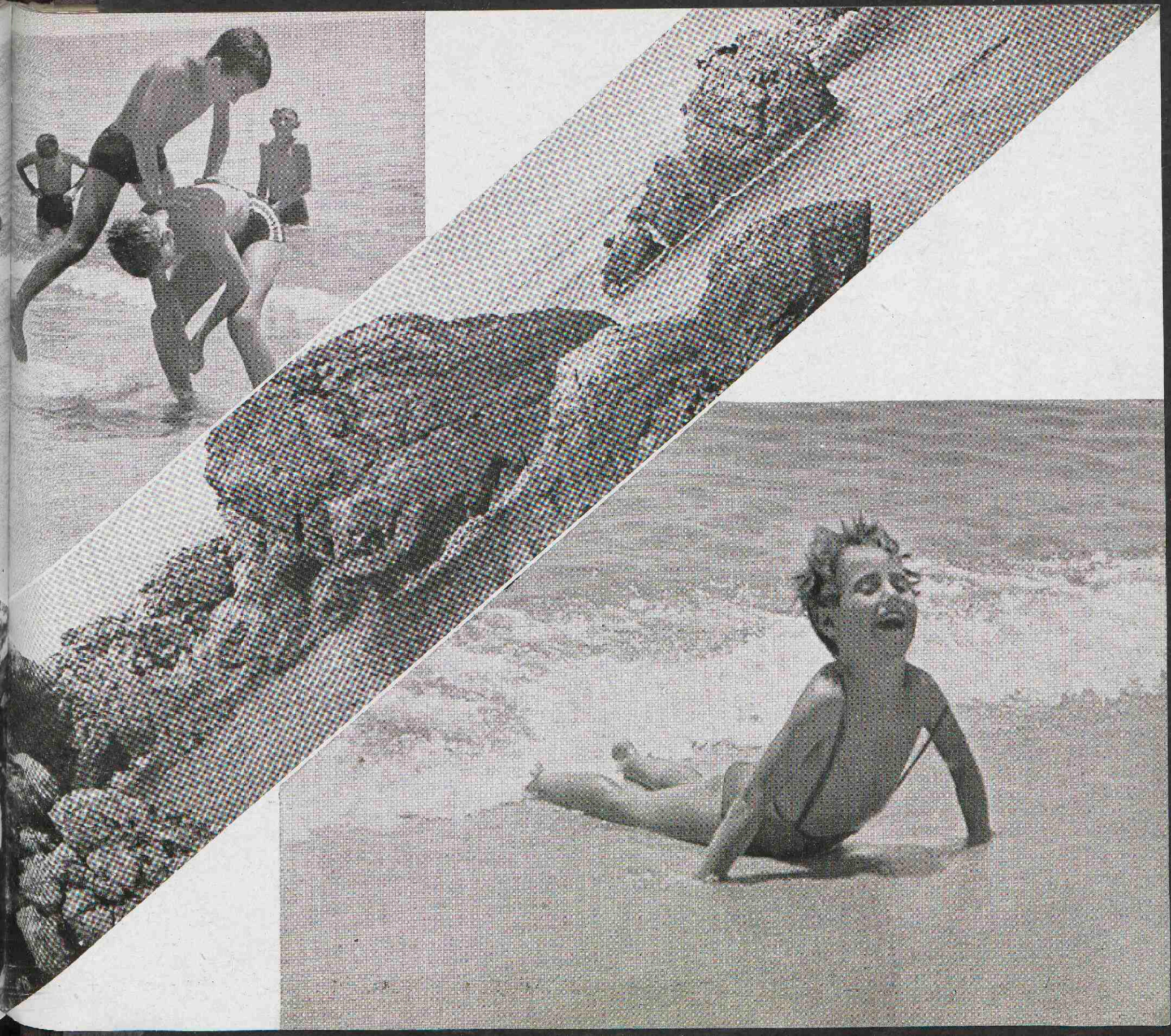
COST OF UPKEEP OF A COLONY OF 20 CHILDREN DURING ONE MONTH

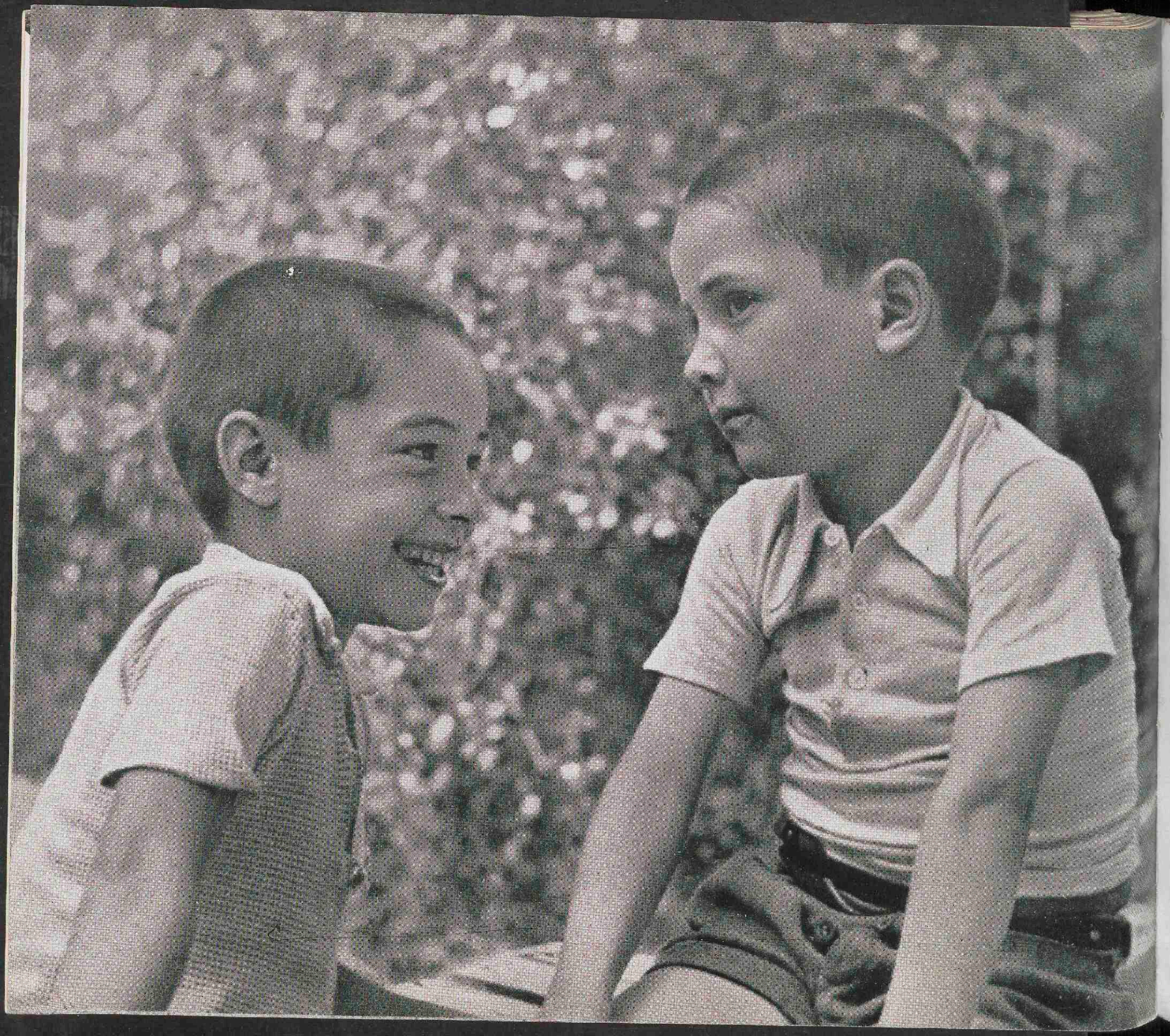
	Pesetas monthly
20 children, all included, 3'50 pesetas each per day	2,100
5 grown-up people, 3'50 pesetas each per day	525
Monthly expenses like telephone, light, water, and extras	375
ALL INCLUDED, MONTHLY	3,000

This is the complete estimate of the expenses of the installation and upkeep of a colony of 20 refugee children. The cost of colonies of more or of fewer children can easily be calculated on this basis. In all cases ASSISTENCIA INFANTIL will provide the necessary clothing for children.









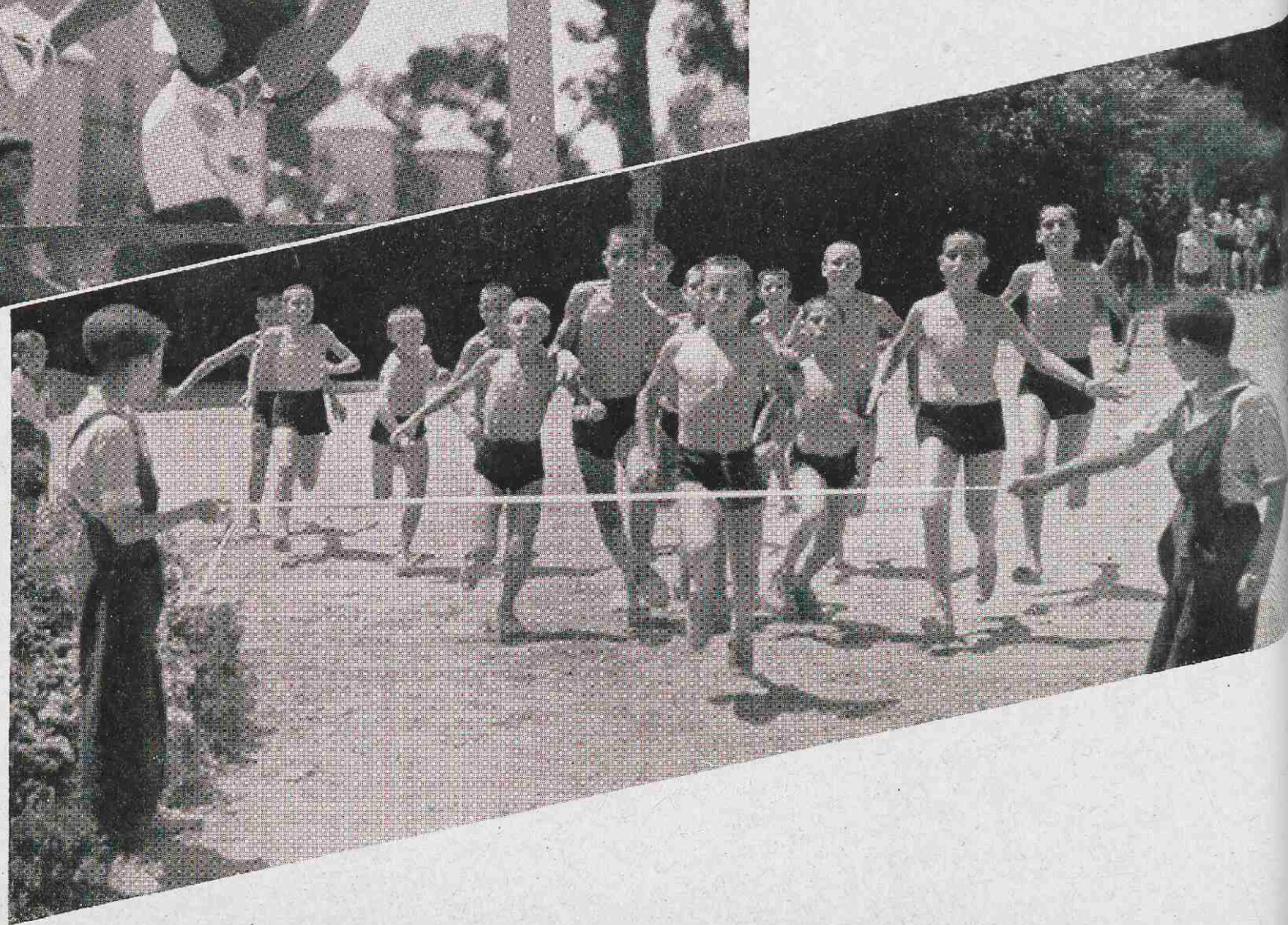


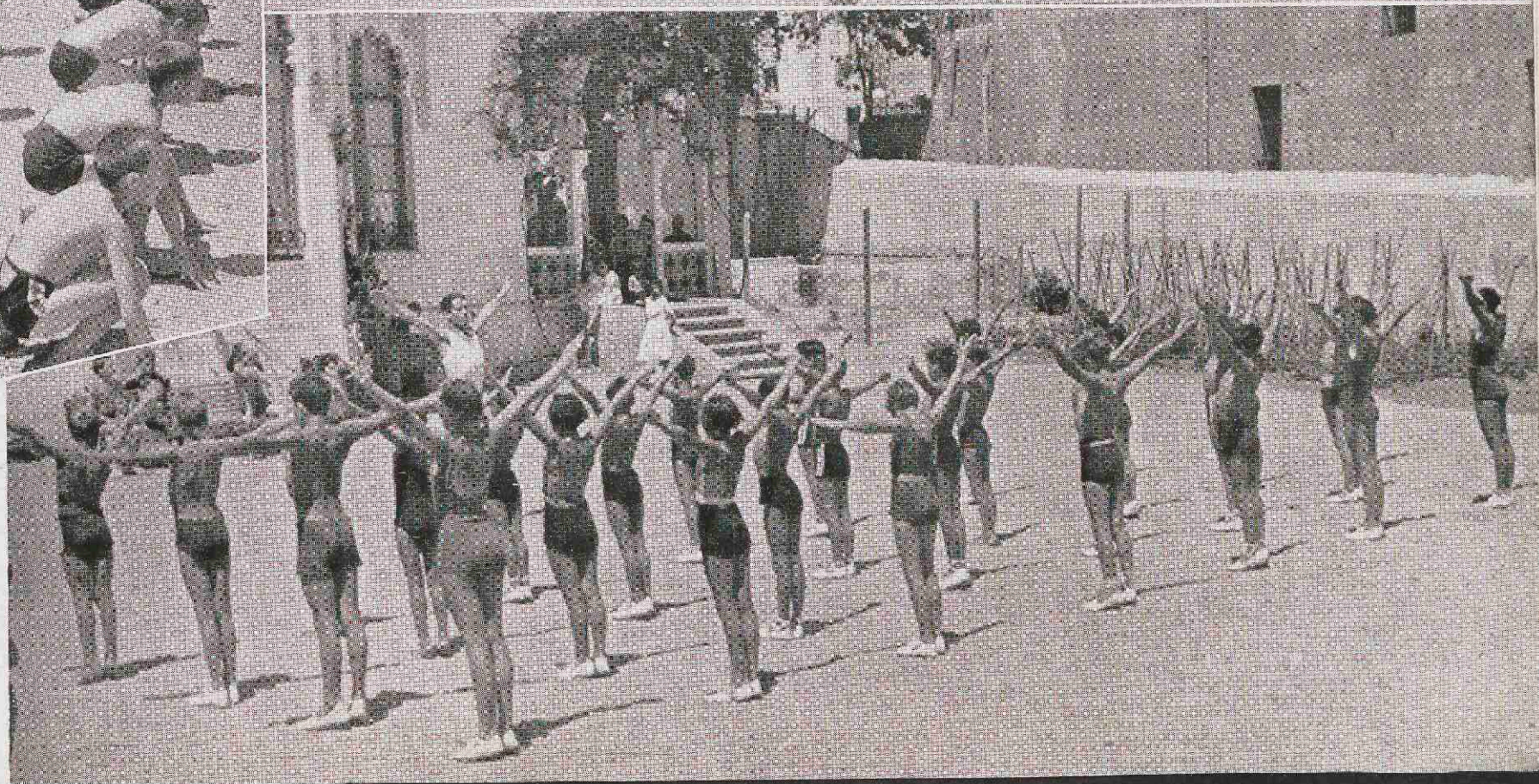
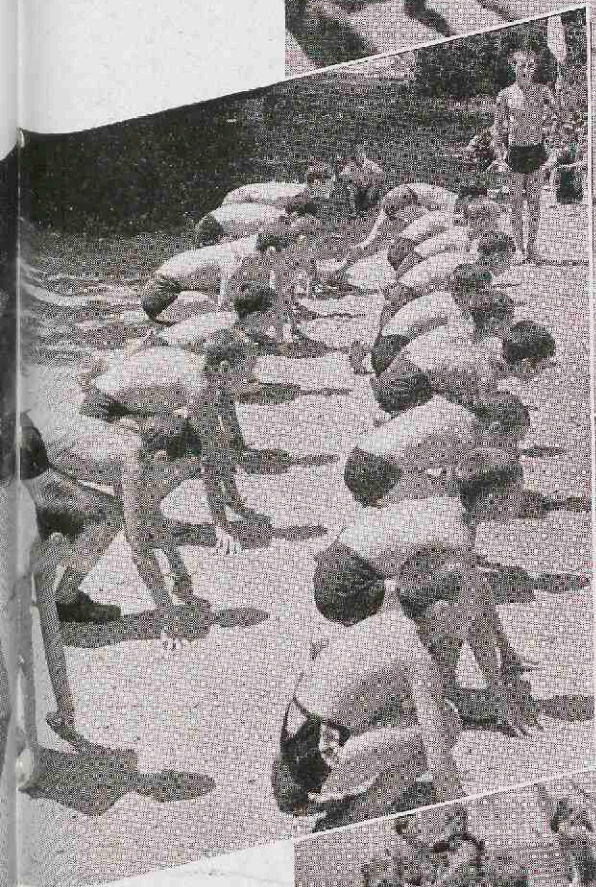
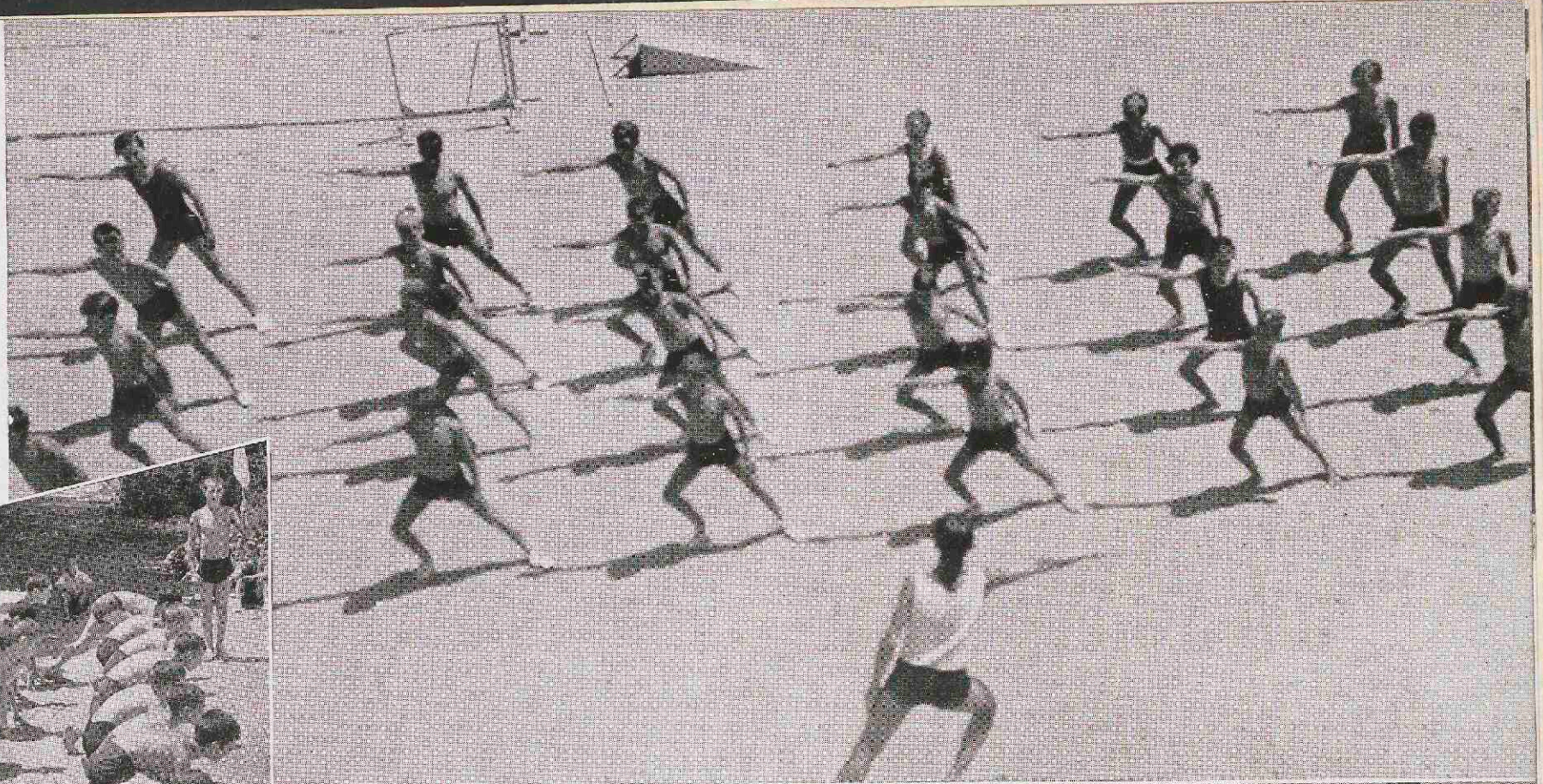
Sport, la vie au grand air, soit
au brd de la mer, soit à la
montagne, voici tout ce qui
favorise le développement
intégral de nos enfants.

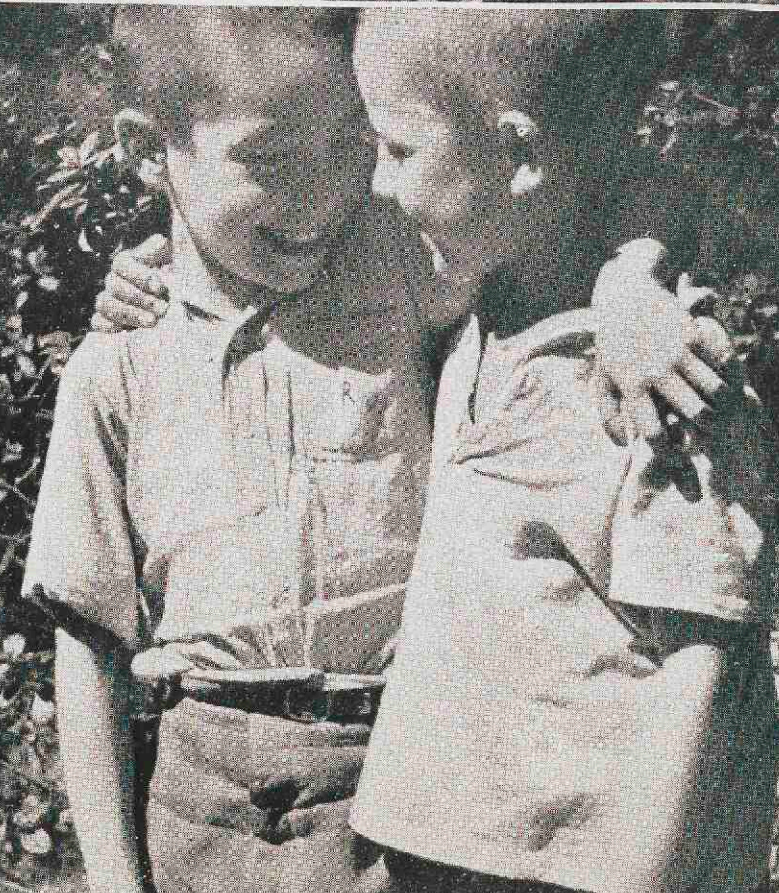
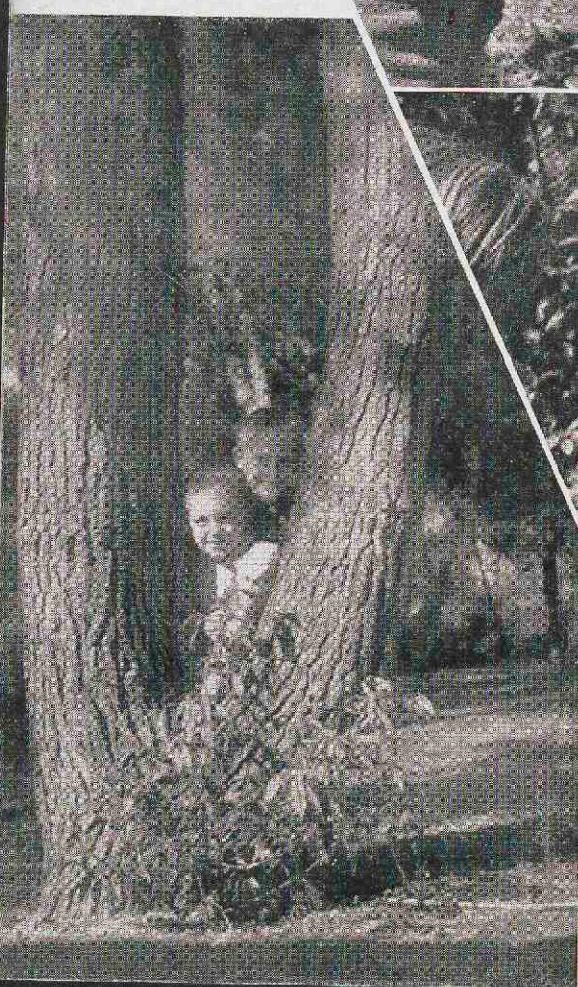
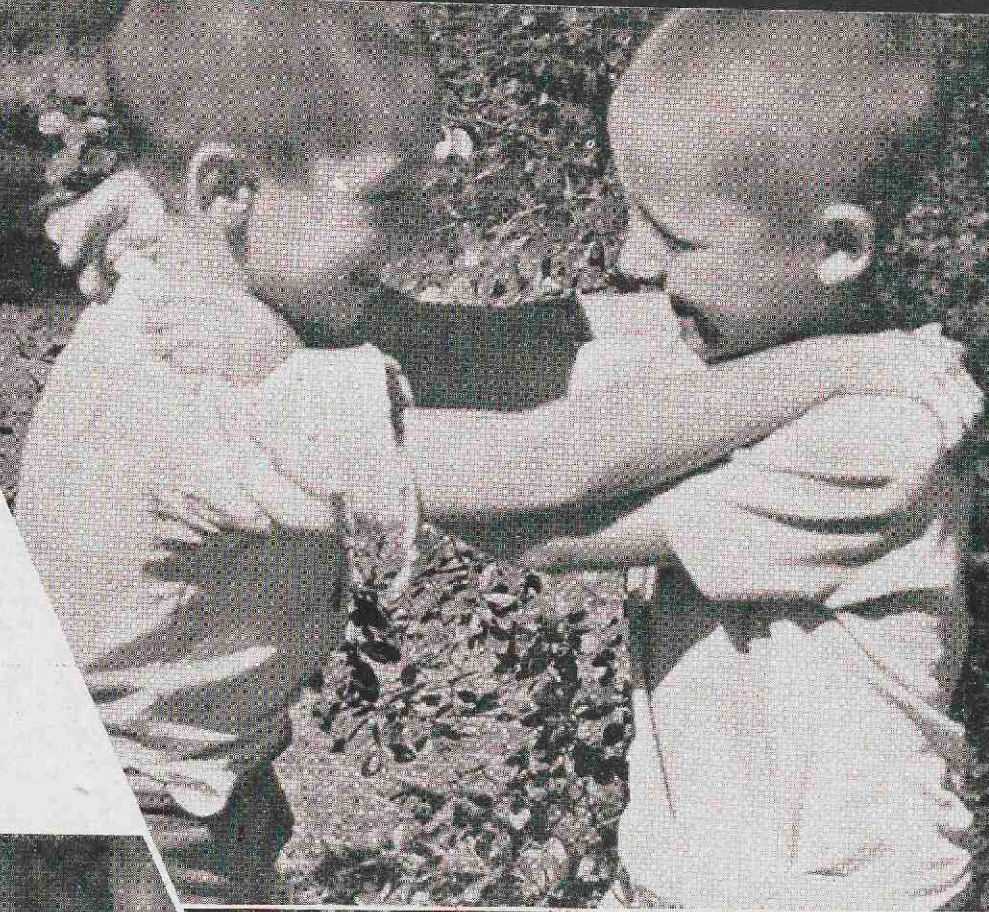
Sport-life in the open air by
the sea or among the fields-
all this favors the all round
development that we desire
for our children.

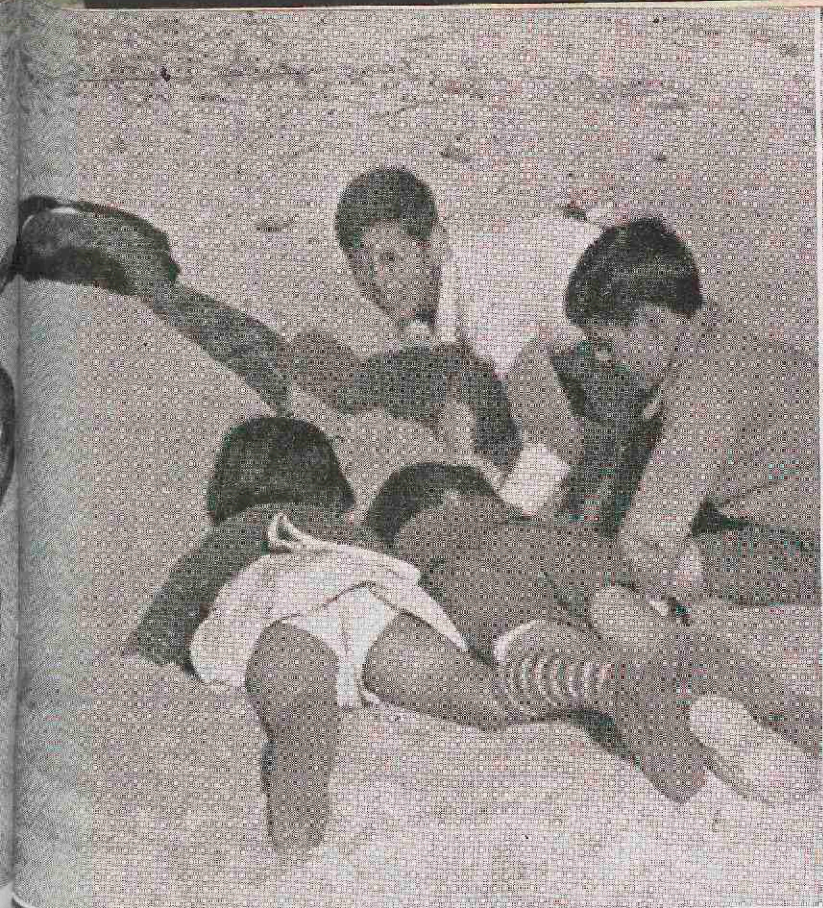
Deport, vida a l'aire lliure,
prop del mar o a la muntanya,
tot això afavoreix l'integral
desenvolupament que
desitgem per als nostres nens.

Deporte, vida al aire libre,
cerca del mar o en la monta-
ña, todo esto favorece el ínte-
gro desarrollo que deseamos
para nuestros pequeños.







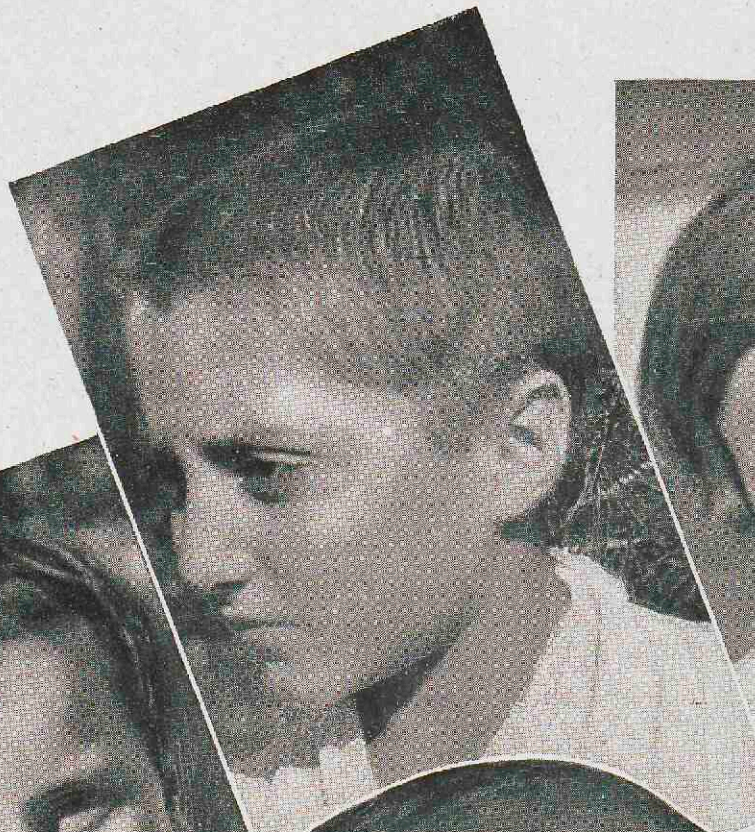


Quan els infants riuen, el nostre esforç ha obtingut la millor recompensa.

Cuando los niños rien, nuestro esfuerzo ha obtenido la mejor recompensa.

C'est dans le rire des enfants que nous trouvons la meilleure récompense à nos efforts.

There can be no better reward to our efforts than to hear the children's laughter.





Algunes de les moltes cases ofertes
a ASSISTENCIA INFANTIL per a ins-
tal·lar-hi colònies de nens refugiats.

Algunas de las muchas casas ofrecidas a ASISTENCIA
INFANTIL para instalar colonias de niños refugiados.

Quelques unes des nombreuses maisons offertes à ASSISTEN-
CIA INFANTIL pour y installer colonies d'enfants réfugiés.

A few of the many houses offered to ASSISTENCIA INFAN-
TIL for the installation of the homes for refugee children.



Aquest opuscle ha pogut editar-se donant així a conèixer l'obra d'ASSISTENCIA INFANTIL, gràcies a les aportacions de centenars de ciutadans. • ASSISTENCIA INFANTIL ha cregut, doncs, el seu deure cloure aquesta publicació amb la llista dels generosos donants per tal que, amb ella, siguin escampats llurs noms dins el nostre país i per terres estrangeres.

BARCELONA

Conselleria de Justícia de la Generalitat de Catalunya.
Conselleria de Governació de la Generalitat de Catalunya.
Conselleria Regidora d'Assistència Social, Ajuntament.
Conselleria de Treball de la Generalitat de Catalunya.
Conselleria de Proveïments de la Generalitat de Catalunya.
Conselleria d'Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya.
Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya.
Conselleria de Sanitat i Assistència Social de la Generalitat de Catalunya.
Conselleria de Finances de la Generalitat de Catalunya.
Conselleria d'Economia de la Generalitat de Catalunya.
Conselleria de Serveis Públics de la Generalitat de Catalunya.
Conselleria de Defensa de la Generalitat de Catalunya.
Conselleria d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya.
Comitè Econòmic de la Indústria del Pa de Viena.
Companyes obreres de les Seccions de Pompes Fúnebres, Cotxeres i Higiene del Sindicat de Sanitat i Assistència Social.
Collectiva Tecla Sala.
C.ª Gral. de Tabacs de Filipines.
Galetes Victòria, E. C.
Sindicat de la Indústria de l'Edificació, Fusta i Decoració.
Vichy Catalán.
Organització Telefònica Obrera Espanyola.
Consell Gral. de les Indústries.
United Shoe Machinery, S. O. C.
Sindicat de Porters, U. G. T.
Sindicat Indústria Alimentació.
Constructora Field, I. S.
Banc Vitalici d'Espanya.
Empresa Dubler, Collectivitzada.
Indústries Lacambra.
Constructora Ibèrica Maquinària Serra.
Torras. Herrerías y Construcciones, S. O.
Sindicat d'Obrers Ensaimaders i Croissanters.
Mútua Catalana d'Accidents i Incendis.
Sindicat de la Indústria de l'Edificació, Fusta i Decoració (Secció Fusta Socialitzada).
Indústria Làctea, C. N. T.

Teneries Collectivitzades de Barcelona.
General Motors.
Corretges, Tacs, Cuir i Moldejats.
Sindicat de la Indústria i Edificació de Paletes i Manobres, U.G.T.
Sindicat Funcionaris Ajuntament.
Laboratori Dr. Mandri.
Sindicat Unic de Transports (Secció Art Rodat)-C. N. T.
El Personal d'Oficines de Vacuum Oil Company, S. A. E.
Comptadors i Material Industrial, I. C.
Collectivització de Magatzems de Xatarrà i Maquinària d'Ocasí.
Fabricació Nacional de Colorants i Explosius.
Paramount Films, S. A.
Fàbrica de L. Mata i Pons, E. C.
Domènec Hospital.
Lluís Riba.
Comitè Econòmic de la Indústria del Pa.
Metallisteria i Plateria Ribera, S.O.
Productes Coop.
Obrers de la Casa Productes Coop.
La Industrial Carbònica - Fàbrica núm. 12.
Manufactures Sedó, E. C.
Sal Costa.
Magatzems Jorba, S. C.
Vicenc Ferrer, E. C.
Taller Collectiu S. A. E. S. A.
Xampany Freixenet, E. C.
La Catalana de Seguros.
Autobusos «R».
Magatzems Sepu, S. C.
Establiments Crèdit Popular, S. C.
Construccions i Serveis.
Magatzems «El Barato», E. C.
Collectivitat Cros.
Auto Tracció Elèctrica, S. A.
Sindicat Unic d'Espectacles Públics.
Societat Anònima Nevin.
Obrers de la Fàbrica C.ª Fabril.
Olis Vegetals.
Collectivització Ferratges.
Sindicat Unic de la Distribució (Secció Vigilants).
Casa Vilardell, E. S. i Obrers.
Photomaton, E. C.
Collectiva Obrera Coma Cros.
Soler i Mora.
Associació de Funcionaris de la Generalitat de Catalunya.
Federació Regional de l'Edificació.
Manufactures Gassol, S. A.
Importadors de Bacallà.
Joan Tarruella.
C. Benet.
Obrers de la C.ª Pericas i Boixeda.
Stat. Anònima per a la Refinació d'Olis i Fabricació de Sabons.

Cinzano Vermout-Vini, S. A.
Saul Martínez, C. O.
Fabricació Nacional de Molles i Espirals, S. L.
Collectivitat de Treballadors de L'Hospitalet (Secció Xocolates - Confiteria).
Acers Roechling.
Collectivitat B. A. M. B.
Collectivitat O. Wertheim Ràpida.
Paños Ramos.
Grans Magatzems «El Siglo», S. O.
La Liquidadora.
Indústries Collectives Ibèria.
Merchants and Manufacturers Insurance, Company Limited.
Hispano-Americana de Ediciones, S. A.
Joan Boix.
Mosaics Amargós.
Societat A. Espanyola Berkel.
Pujol i Grau.
Bosch i C.ª
Myrurgia.
Indústria de Delcotaje, E. C.
Fàbrica Col.ª de Vidal Serra.
Guasch Germans.
Successors d'E. Coral.
Casa Antònia Basseda, C. C.
Metro Goldwyn Mayer.
Piensos Vilar.
Antoni Zamora.
Uralita, E. O. C.
La Maquinista Terrestre i Marítima, S. C.
Casa Baxarias.
Gèneres de Punt Rafel, E. C.
U. de Treballadors d'Auto-Transport.
Industrial Mercantil Guardiola.
Pañolerías Baró, E. C.
Isidor Tribó.
Construccions Mecàniques Rex.
Salvador Casacuberta.
Indústria Aguilà Collectivitzada.
Empresa Collectivitzada Núria.
La Saldadora.
Tallers «El Nuevo Vulcano».
Magí Robinat, E. C.
Casa Leopold, E. O. C.
Sindicat de la Indústria de Sanitat.
Piscines i Esports, E. C.
Manufactures Carol.
Indústries d'Epart Socialitzades.
Hispano Fox-Film, S. A. E.
Dr. Andreu, C. O.
Control General de Llenyes.
Manufacturas Cerámicas.
Casa Escola Xofers.
La Química Comercial i Farmacèutica.
Sindicat U. de la Indústria Tèxtil.
Bardinet, S. A.
Casa Bayer.

Agrupament de Proveïdors d'Aviaram.
Tallers Columbo.
Casa Fis.
Federació de Cooperatives de Producció i Treball de Catalunya.
Castelló i Garriga.
Carbonell i Ros, E. C.
J. Bertran i Tarafa, E. C.
Sindicat Obrer de Les Aigües de Barcelona.
Comitè de Control de la Casa Eusebi Carreras.
Cervelló, I. C.
Sindicat d'Obrers MetaHúrgics.
Filatures Caralt Pérez, S. A.
Tallers Pallejà, Controlat.
Centre de Cereals.
Agustí Cuyàs.
Indústria Cervera, Collectivitzada.
Ferro i Acers Moldejats.
Alsina i C.ª
J. O., I. C.
Fàbrica de Teixits.
Joan B. Soler.
Eugeni Tarré.
A. Murtra i C.ª
Fàbrica d'Articles de Material Aïllant, E. O.
Coromina Industrial, E. C.
C.ª Dunlop.
Indústries Ferrer i Bernadas (Secció núm. 2).
Fabra, Stat. en Cta.
L'Espanyola.
J. Puig i Torrellas.
Indústries Derivades del Sucre Collectivitzades.
Llenceria Casa Macià.
Laboratori Segura, E. C.
Josep Vidal.
Societat Anònima Monegal.
Filla de J. Casanovas.
Institut Llatí de Terapèutica.
Transports Aixelà.
Rafael Mafía.
Lluís Refé.
Ricard Turull.
Calçats Peña.
Carbonell i C.ª, S. A.
Enric Vilà, C. O.
Casa Agustí.
Rayon Tèxtil, S. A.
Manuel Alós.
Manufactures Ibarra, E. C.
Magatzems Berlín, C. O.
Frontó Txiki-Alai.
Josep Gay.
Vídua T. Mumbrú.
Obrers de la Casa P. Ferré i Alemany.
Francesca Martínez.
Uniformes Iglesias.
El Aluminio.

Manufactura Catalana, A. C.
 Galetes Montes.
 Francos i Costas.
 Josep Trepas.
 Bar Automàtic.
 Indústries Madriguera.
 S. A. E. de Tubs «Meuse».
 F.ª de Botons (abans Galletto).
 Fill de Miquel Mateu.
 Perfumeria Icart.
 Joan Díaz.
 Obrers i Casa Franquesa.
 Collectivitat Catalana del Plom.
 Galetes i Xocolates Solsona, C.ª
 Prat, S. L.
 Industrias Hispano Lubrzzchk, C.ª
 Joan Torres i Vilanova.
 Pérez Germans.
 Josep Mercader.
 Roca i Piera.
 Hispano Olivetti.
 Fill d'Emili Bruguera.
 C.ª Marítima W. H. Muller.
 Llibreria Alum.
 Aigües Carbòniques (F.ª núm. 13).
 Papers Bachs.
 Baltasar Fiol.
 Comercial Bonnin.
 Personal de Magatzems «Las Américas».
 Caillà i Parés.
 Casa Torres.
 Ferreteria Coral, S. A. S.
 Joan Botta (Camions Internacionals).
 Mon, S. A.
 Xampany Noyet, C. O.
 Aguilar i Piera.
 Josep Seguí.
 E. Iglesias, S. A.
 Cotons Intercanvi.
 Agfa Foto.
 Artes Gráficas C. N. T.
 Garcia i C.ª
 G. D. A. Alesan, S. A.
 Manufactures de Montures de Parais i Similars.
 Boston Blacking.
 Pere Alier.
 Domènec Darna.
 Collectivització Ferratges i Construccions.
 Magatzems Pujol Guin, S. A.
 Cuines Modernes.
 Laboratori Grau, S. A.
 Treballadors de la Casa Vidua de Vicenç Guifàio.
 La Química del Besòs.
 C. O. Casa Darner, S. E.
 Uriach, E. C.
 Ferran Pallarès.
 Casa Metzger, S. A.
 Cardona i Munné.
 Subministres Wapro-ai.
 Miquel Costas i Miquel, E. C.
 Manuel Balcells.
 Josep Bargalló.
 Drogueria Capdevila.
 C. O. C. I. D.
 Vidua Carné.
 Comercial Ribas Farrés.
 Miquel Pifol.
 Sindicat Obrer d'Indústries Gràfiques - U. G. T.
 Abelló i Ginesta.

Casa Hasinger, S. A.
 Magatzems Catalans.
 Fotolitografia Barguñó, E. C.
 J. Martín.
 Joan Carot.
 Collardin G. A. G.
 Sindicat Unic del Carbó Vegetal.
 Xocolates Amatller.
 S. V. C. A. R.
 Emma Duval.
 Cambres Frigorífiques del Mercat de la Boqueria.
 La Electricidad de Sabadell.
 Andreu Costa.
 Construccions Bofill.
 Tàller A. Panicello.
 Pla, Mestres i C.ª
 J. Pla Font i C.ª, S. L.
 Charles de Saint-Germain.
 Papers Wippa, S. C.
 Fàbrica Espanyola de Colors i Tintes per a Arts Gràfiques.
 Fàbriques Reunides.
 Claveria, Montfort i C.ª
 Comercial de Productes Refinats del Quilà.
 Subministres Elèctrics.
 Els Empleats i Obrers de Pelayo Ràdio.
 Els Obrers de la Casa Joan Pi.
 Josep Vall.
 Productes «Stasa».
 Tallers Feiner, Collectivitzats.
 Cooperativa Obrera Tèxtil Jutera i Industrial Fokoil.
 Cmentiri de l'Automòbil.
 Subirana i Duarte.
 Taller Confederal núm. 15 (abans Joan Rama).
 Productes Pyre.
 Trafalgar Ràdio.
 Balanzó Germans, S. A.
 Frederic Espauella.
 F. Pens.
 Francesc Betrian.
 S. E. Metalls Preciosos.
 F. I. D. I. C.
 S. Vidal i Vidal.
 Joan Santacana.
 Laboratori Vegetalin.
 Successor de Francesc Guasch.
 Antoni Soler.
 Casa Oztiz.
 Agustí Bó.
 Agustí Riu.
 Narcís Amado.
 Josep Benet.
 Salvadó, S. A.
 Lleixiu Moliner.
 Jaume Casula.
 J. Martí, E. C.
 Josep Conti.
 Camiseria Anglesa.
 Comitè de Control de la casa Pere Martí.
 J. Benavides.
 Vicenç Gandia.
 Conductors Elèctrics Roqué, E. C.
 Jaume Plana.
 La Florida.
 Comas, E. C.
 Morera, S. C.
 Ràdio Universitat.
 La Hispano Igualadina.
 D. Garcia.
 Ramon Altarriba.
 Pathé-Baby.
 Llibreria Bosch (Bastinos).
 Josep Pérez.
 Crusellas Germans i C.ª
 Magatzems Canet.
 Ferreteria Marfull.
 La Moda Blanca.
 Gibert Latorre.
 Restaurant Ferrer.
 Fèlix Tomàs.
 J. Tirvió i Tomàs.
 Ràdio Saturno.
 Francesc Gispert.
 Cafès Brasil.
 Joan Farré.
 Casa Sibecas.
 La Providència.
 Relotgeria Jordà.
 J. Torrens.
 Tallers Romero.
 Alfons Garcia.
 Bolet i C.ª
 Vidua Sánchez.
 Bisuteria Heras.
 Casa Creus.
 La Hispano Inglesa, S. A.
 L. Ricart.
 Filla Maties Magriñà.
 Joan Montfort.
 Magatzems Tivoli.
 Tracció Mecànica, S. A.
 J. Teixidó.
 Joan Farràs.
 Exclusivas Farmacéuticas J. M. Balasch.
 Laboratorio Level, S. A.
 Busquets Germans i C.ª, E. C.
 Josep Jauma i Castelltort.
 Domènec Guasch.
 Vidua Dr. Comabella.
 Enric Herrero.
 Antoni Solà i Jané.
 Joan Subils i Serra.
 Mombrú Germans.
 Espasa-Calpe.
 J. A. Juan.
 Sastreria Danubio.
 Relotgeria Mullor.
 Edmon Grunebaum.
 Julià Garcia.
 Antoni Paris.
 Eduard Vilaseca.
 Josep Guitart.
 Fotografia Raphael.
 Bibià Alcaraz.
 C.ª Adriàtica de Seguros.
 Ferrer i Artús.
 Catgut, E. C.
 Manufactures Jean.
 Fàbricas Reunidas F. Nogués.
 Casa Màs.
 Guillem Truniger.
 Josep Mestres.
 J. Shneider.
 Nouvel Hotel.
 Fill de Servitjà.
 Fills i Nèts de P. Baurier.
 La Industrial Tocinera.
 Farmàcia Vidua Dr. Genové.
 Ventalló i Ferrer.
 Cassadó i Moreu.
 Casa Editorial Maucci.
 Germà Garcia Nieto.
 Els Operaris de la Impremta Miret.

Joaquim Durall.
 Joaquim Gorriç.
 Fill de Torquat Cafisà.
 Sindicat Edificació, Fusta i Decoració (Secció Tonellers).
 Pau Macià.
 Busutil, S. A.
 Ramon Rosich.
 Establiments Moro.
 Joaquim Serra.
 Comercial Ibero Danesa.
 Cafè Sicoris.
 Enric Formiga.
 Casa Anies.
 Vidua Esteve Gay.
 Eladi Escofet.
 Indústria Confederal de Begudes Carbòniques (Fàbrica núm. 4).
 Indústria Confederal de Begudes Carbòniques (Fàbrica núm. 6).
 Indústria Confederal de Begudes Carbòniques (Fàbrica núm. 7).
 Indústria Confederal de Begudes Carbòniques (Fàbrica núm. 8).
 Indústria Confederal de Begudes Carbòniques (Fàbrica núm. 11).
 Indústria Confederal de Begudes Carbòniques (Fàbrica núm. 14).
 Maurici Puig.
 Cristalleria Pagès.
 Recanvis i Accessoris Rasa, E. C.
 Domènec Hernández.
 La Deseada.
 Xocolates Jaume Boix, E. C.
 Guants Rex, E. C.
 Venanci Guillamet.
 Llibreria Hyma.
 Ollis Aliaga.
 Manuel Ortells.
 Manufactures «Filfort».
 Mutua Mediterrànea.
 Collectivitat Cros (Secció Duanes).
 Duanes i Consigs. Llonch, S. A.
 Romeu Ribot.
 Enric Miquel Bataller.
 Miquel Guin.
 Adclam, S. A.
 R. Trabal.
 Martí, Joier.
 Llucià Aguilà.
 Nèts de Joan Medina.
 Acumuladors Tudor.
 August Ariza.
 Vins i Aiguards Font.
 Manufactura del Cartó.
 F. Grau.
 Pau Bayona.
 Barguñó i Gironella.
 Ramon Casals.
 Josep Noguera.
 Successor Isidre Puig.
 G. Jorba.
 J. Aguilera.
 La Sirène.
 Auer, S. A.
 Rovira Masjoan.
 Molles Boixadera.
 Alfred H. Schutte, C. O.
 Antoni Arqué.
 Bas, Pujol i C.ª
 Auto-Park.
 Cooperativa Obrera de Cafès «La Garza».
 M. Serentil.
 J. Batllellé i Vilà, E. C.

Llibreria Fabra.
 Casa Boada.
 Acers Phoenix.
 Acers Eguzkia.
 Josep Cases.
 Ramon Cercós.
 Avícola Màs Guàrdia.
 Casa Volga.
 Camiseria Lluís Barril.
 Llibreria Balmes.
 Joan Blanch.
 Miquel Grassa.
 J. Bonifaci.
 A. Marimon.
 Joan Bas, C. O.
 Josep Chalaux, S. L.
 Anònima KAK.
 Càpsules Leach.
 R. Gispert.
 Boldú i Rodó.
 Joan Camps.
 Bloc Cafè Gili.
 «La Suïza» Lluís Refé.
 Mútua General de Pensions.
 Canals i Nubiola, S. C.
 La Industrial Bolsera.
 Ràdio Bets.
 Estebanell i Pahisa.
 Josep Comas.
 J. Botey, I. C.
 Enric Clapés.
 Manufactura General de Pells de
 Conill.
 Cartonatges Carrion, C. O.
 Simoniz Service.
 Francesc Balet.
 Maristany, I. C.
 Casa Camps.
 Federació Regional de l'Edificació.
 Codina i Coll.
 Brochera Barcelonesa.
 Carabasa Germans.
 Rafael Climent.
 Clínica St. Joan.
 H. Camps.
 Juncosa.
 Fill de J. Capdevila.
 Ganiveteria Mannos.
 Fàbrica de Lleixiu «La Sardana».
 Crèdit i Foment, S. A.
 Central de Neumàtics.
 Isidre Busqué.
 Canals Algodonera.
 Andreu Alsina.
 Joan Capdevila.
 Curell i Grau.
 Enric Delcour.
 Drils i Novetats, S. A.
 Josep Sauri.
 M. Closa.
 Eduard Crespo.
 S. Campmany.
 Casa Mota.
 Personal Casa Bellés Guis, E. C.
 Obrers de la Casa Pancorbo.
 Especialitats Mecàniques S. V. I. M.
 Pere Domènech.
 Joan Domènech.
 J. Domingo.
 C. de Grasses Olioginoses.
 Extracte Curtientes, S. A.
 Electro-Metalúrgica del Ebro, S. A.
 Comissió Control Indústria del
 Calçat.
 Tallers F. E. R. M.

Treballadors de la Casa Vídua Pa-
 lomé.
 Courtalds Hispània, S. A.
 Collectivitat Optica de Barcelona-
 C. N. T.
 Perfumeries Guiu, S. A.
 Dr. Pagès.
 Tipografia i Rotllos de Paper, C.^a
 Joan Esteve.
 Ceia.
 Vicenç Palacios.
 Club Excursionista de Gràcia.
 Drogueria i Perfumeria F. E. L. L.
 Fabricación Nacional de Lámparas
 Eléctricas, S. A.
 Construccions Decauville, S. A. E.
 Destileries M. Carbonell, S. A.
 Transformacions Tèxtils.
 Vicenç i Josep M.^a Domínguez.
 Empleats Perfumeria «Aro».
 Gabriel Maragall.
 Paviments Asfàltics, S. A.
 A. Perucchi.
 J. Mallofré.
 Clínica Quirúrgica.
 Unió General de Dependents del
 Comerç.
 Lluís Marata.
 Jaume Marqués.
 A. Pin de Latour.
 Batlló i C.^a, Collectivitzada.
 La Maquinista Terrestre i Maríti-
 ma (Secció Harmonia del Palo-
 mar).
 Comercial Sert, E. C.
 Treballadors de la Casa Josep Cua-
 trecasas.
 Joan Flotats.
 Casanovas Germans.
 Casa Martín Marten, C.
 J. Pedrisa.
 Salvador Costa.
 Josep Bartró.
 Manuel Font.
 Treballadors Casa Ferrer Bernadas
 Manuel Giménez.
 Secció Socialit. de Guarnicioners.
 Fàbrica de Cristal, C. O., S. A.
 Funcionaris Comitè Industrial Co-
 toner.
 Josep M.^a Fàbregas.
 Oficines Collectiva Obrera Pons,
 Industrial Cotonera.
 Manufactura Femi.
 Josep Domènech.
 La Auxiliar de la Construcció, I. C.

L' HOSPITALET

Ajuntament de L'Hospitalet.
 Conselleria Obres Públiques.
 Conselleria d'Economia.
 Conselleria de Sanitat.
 Conselleria de Cultura.
 Conselleria de Governació.
 Conselleria de Serveis Públics.
 Conselleria de Proveïments.
 Albert Germans, E. C.
 Courtalds Hispània, S. A.
 M. Bierge, C. O.
 Tomás Balaguer.
 Auxiliar Tèxtil Algodonera, I. C.
 Lluís Tey.
 J. Munté i Busquets, S. L.
 Refineria Moderna.

Foneria de Ferro i Acers.
 Joan Salat.
 Anglada i C.^a
 Indústria del Transport Socialitzat.
 Tintoreria Gomar, E. C.
 Trinxet, Collectivitzada.
 Betaic, Fàbrica núm. 4.
 Obrers de la Casa Comunal n.º 4.
 Aceites Bau, S. A.
 Coop. Popular Olis i Vins.
 Treballadors de la casa J. Argente
 i Soriano.
 Establiments Gasull, E. C.

PLA B E S O S

Ajuntament de Pla de Besòs.
 Casa Llandrich.
 Productes «Búfalo».

SADURNI D'ANOIA

Xampany Freixenet, Collectiv.
 Empresa Collectivitzada Miró.
 Xampany Calixtus.
 Xampany Rigol.
 Geroni Parera i Figueras.

E L M A S N O U

Genís Oliveras.
 Joan Colomé.
 Antoni Faixas.
 Federació Local de Sindicats.
 Fàbrica Matalí.
 Jaume Espinosa.
 Vídua de Marian Fernández.
 Joan Pagès.
 Maria Comerma.

C O R N E L L A

Ajuntament de Cornellá.
 Vidrieria de Cornellá.
 Stat. Gral. de Cables Elèctrics.
 Joan Gimeno.
 J. C. de la Goma de Cornellá.
 Hispano Alemana de Relojeria,
 S. L.
 Siemens Industria Eléctrica, S. A.

M A R T O R E L L

Taller Collectiu «El Libertari».
 Fill de Pere Pujol, S. A.
 Francesc Simó.
 Indústries Montserrat.
 Josep Termes.
 Salvador Ferrer.
 Sardà i C.^a, C. C.

MOLINS DE LLOBREGAT

Taller Collectiu d'Embalatges i Vi-
 rutes.
 Samaranch, E. C.
 E. C. Filla de J. Ferré i Mora.
 Foment Nacionalista Esquerra Re-
 publicana.
 Fàbrica de Gel «Alaska».
 Fill Ferran Roca, E. C.
 Manufactures Joan Roca.
 E. Collectivitzada Capellades.

PINS DEL VALLES

Ajuntament de Pins del Vallès.
 Collectiva de Paletes i Manobres.
 Tintoreria Smart, E. C.

T E R R A S S A

Anònima Font Batallé, E. C.
 Josep Clapés i Fills, E. C.
 Guillem Vigo, C. C.
 S. A. Manufactura Tèxtil, E. C.
 Fontanals, E. C.
 Humet Germans.
 J. Pons i Sala, E. C.
 Indústria Collectivitzada Pont Au-
 rell i Armengol.
 Orriols i Escudé.
 Josep Macias.
 B. Puig.
 Salvador Cardellach.
 Eduard Nogués.
 Pere Geis.
 Sastreria i Camiseria Armengol.
 Miquel March.
 Collectivitat de Carrossers.
 Banc Comercial de Terrassa.
 Jover i C.^a
 Fill de J. Marcet, E. C.
 E. C. J. Rossell, S. A.
 Ram de la Construcció (S. Paletes)
 J. Puigbó, E. C.
 Sala i Badrinas, E. C.
 Consell d'Empresa del Cinema.
 Fill de J. Turu, E. C.
 S. A. Materias Industriales, E. C.
 S. Badiella, E. C.
 Coop. de Begudes Carbòniques.
 Malles Fines, E. C.
 Filatures Matari, E. C.
 Amorós i C.^a, Collectivitzada.
 Transports U. G. T.
 Esteve Querol, E. C.
 Ferreteria «L'Aranya».
 Ram Construcció (Secció Fusta).
 Jorba Germans.
 M. Codina, E. C.
 Collectivitat Electricista.
 Jaume Fornells, E. C.
 Garcia Germans, E. C.
 Francesc Torredemer, S. A.
 S. A. de Pentinatge i Filatura de
 Llana, E. C.
 Tarrasa Industrial, E. C.
 Cooperativa Distribuïdora de For-
 ratges i Grans.
 Ventalló i Tussell.
 Fill de F. Roig Llauger, E. C.
 Josep Altisen.
 S. Salallaserà.
 Fills de Domènec Domingo, E. C.
 Francesc Argemí.
 Mediasseda, E. C.
 Josep Roig.
 Roca Pous i C.^a, E. C.
 La Electra Industrial.
 Fill d'E. Badiella, E. C.
 J. Freixa Fills, E. C.
 Comercial Farnés, E. C.
 Barata Germans, E. C.
 Guillemont Serra, E. C.
 Josep Bruguera.
 Cooperativa Auto-Mecànica.
 La Industrial Toallera.
 Indústries Màs, E. C.

Contil. de Mosaistes i Portlandistes.
Sindicat del Transport, S. S.-C.N.T.
J. i M. Duran, E. C.
Astals, Autonell i Taló, E. C.
Acondicionament Terrassenc.
Collectivització «Tèxtil Egara».
Donadeu i C.ª, en Cta., E. C.
Filats d'Estam Alt Llobregat, E. C.

RUBÍ

Elèctrica Rubí.
Josep Martí.
Collectivitat de Rajolers.
Coop. Popular «La Rubinenca».
Col. de Mosaics i Cement Armat.
Collectiva de Camperols.
Pintors Unificats.
Sindicat Agrícola.
Centre Democràtic Republicà.
Sindicat d'Indústria.
Els Obrers de la C. Miquel Serra.
Collectiva de Pastes Rubí.
Farré i Balmes.
Collectiva de Pastes Rubí.
Collectiva de Llauners i Lampistes.
Collectiva de Transports Mecànics.
Collectiva de Mecànics Serrallers i Ferrers de Rubí.
Rubí Industrial, C. O.
Gaspà, Oliart i Busdindui, S. L.
Jaume Borrel.
Collectiva Tèxtil.
Collectiva de Flequers de Rubí.
Joventuts d'Esquerra Republicana.
Fill de Salvador Camps.
Cooperativa «La Primitiva».
Els Treballadors del Taller de Gravats d'Antoni Ginso.
Collectiva de Fusters i Ebenistes.

SABADELL

M. Saladich Casanovas i C.ª
Banc de Sabadell.
Alfons Rodríguez i C.ª, S. L.
Cooperativa Obrera de Paqueteria i Astrakans.
Ricard Guasch.
Tamburini i Colomer.
Hereus d'Enric Rocamora.
Menna Claramunt.
Giralt i Casas, E. C.
La Casa Bori i Cirera i els Treballadors.
Feliu Comadran i C.ª
Suc. de Duran i Arús.
E. Margarit i Giralt, C. C.
Lleó Armel.
Suc. de Garriga Germans, E. C.
Teixits Tort-Llonch, S. A.
Agrupament de la Ind. del Moble.
M. Bosser i Badia.
Domènec Codina.
Tallers Collectivitzats de Construcció de Telers Mecànics.
Successor de Josep Sallarés Deu.
Teixits i Aparells, Collectivitzats (abans Casanovas).
Figueras i Ruiz.
Miquel Dalmases.
Joan Màs, C. C.
Fernández Vila i C.ª, en Cta.
Francesc Miquel.
P. Alguersuari.

Anònima Torres Font.
Tèxtil Lluch, E. C.
Successor de D. i C. Sellarés.
Ind. Auxiliar Casablanques, E. C.
Teixits Duran, S. A.
Suc. de Silvestre Romeu Voltà.
Francesc Sampere Germans, E. C.
Escorihuela Ureta i Reverter (Patrons i Obrers).
Collectivitat de la Indústria de Cardes i Similars.
Comissió d'Economia.
Ramon Mallofré.
Gorina, S. A., E. C.
Josep A. Campmany.
Fill de J. Romeu.
Estanislau Muñoz.
F. Franquesa.
A. Sampere i Brujas.
Ricart i Vives.
Magí Aguilà.
P. Mañosa.
Mestre i Abellà, E. C.
Balsach i Mogas.
Jaume Rovira.
Tèxtil Pañera, S. A.
Jaume Pont.
Josep Cops.
Tomàs Gorina.
Jaume Prats.
Joan Prats i Salvany.
Agrupament de Sastres.
Feliu Barnola, E. C.
Joan Artigas.
Montero, Fabregat i Graneri, en Cta.
Antoni Marcet.
Jaume Fonolleda.
Josep Garcia.
Mateo i Brujas i C.ª, Collectiv.
Pere Balsach.
Lluís Romeu.
Rafael Estany.
Joan Casals.
Sanmiquel i Carulla.
Jaume Campmajó.
Cooperativa d'Obrers Flequers «La Preferida».
A. Estapé.
Joaquim Marimón, C. C.
Successor de Llonch i Sala.
Suc. de Baygual i Llonch, E. C.
Aparells Tries, S. A., E. C.
Vicenç Planas, E. C.
Miquel Vilar.
Pau Pierre i Obrers.
Ezequiel Estruch, E. C.
Joan Rocabert.
Successor de Valentí Gurina.
Grau i Iglesias, S. A., E. C.
Fill d'Emili Sallarés, Collectiv.
Gorina Germans i C.ª, Collectiv.
La Llanera Espanyola, S. A.
Els Treballadors de la Casa Llorens i Tona, E. C.
Ramon Buxó i Pi.
Manuel Corominas, Collectivitzada.
Comité Obrer de Control Salvador Placiol.
I. G. F. E. (Corbera i Feliu, Stat. en Cta).
Treballadors de la C. Joan Morral.
Fills de Miquel Sala i Obrers.
Obrers de Bacià i Sanahuja.
Garcia i Ubach, E. C.

Obrers de la Casa Vidua Casafie.
Teixits Hermen.
Isidre Martí i Obrers.
J. Pratginestos.
Fill de Fèlix Sagrera.
Vidua d'Ignasi Bros, C. C.
Agrupament de Mosaistes, Pedra Artificial i Cement Armat.
Jenny Turull, S. A.
Josep Puig, E. C.
Successora de Cuadras i Prim, C.
Marcel·lí Puig i Obrers.
Jaume Planas.
Casablanques, C. O.
Indústria Relotgera Collectivitzada.
Jaume Domènech.
Tallers Sabadell, E. C.
Tallers Collectivitzats Balart.
U. G. T.-C. N. T.
Hermenegild Martí.
Josep Germà.
Humet i Garriga.
Grau i Codina.
Suc. de Filla de Josep Buxó.
Josep Domingo.
J. Sardà.
Fill de Joaquim Colomer.
Lavados y Peinados, S. A.
Francesc Llonch, C. Collectivitzada.
Societat Anònima Marcet.
Manufactura de Filats d'Estam, S. A., E. C.

MONTCADA

Ajuntament de Montcada i Reixac.
Josep Vilalta.
Tomàs Carbonell.

MOLLET

Teneria Franco-Moderna Española, E. C.
Treballadors de Tencría Moderna Franco-Española, E. C.
Fills de Moretó, S. A.
Sindicat Agrícola de Mollet.
«La Espiga del Vallès», E. C.
Sedes Ros i Campaña, Collectiv.
Indústria Socialitzada Ram de la Fusta.

MANLLEU

Ajuntament de Manlleu.
Societat Anònima Serra.
Taller Socialitzat Collectiu del Ram de la Fusta-C. N. T.-A. I. T.
Vidua Lluís Viñas.
Pere Colomer.
Pere Rifà.
Jaume Salami.
Conductors Elèctrics Roqué, I. C.
Casa Garcia de C. Eguia, E. C.
Fraguas del Ter, E. C.
Tintes P. i A. Roqué, S. A.
Productes Lactics, E. C.

SITGES

Sindicat de Pescadors de Sitges.
R. Termes i Junyent.
Coop. O. de Calçats de Sitges.
Fill de Pau Benazet, Fàbrica Collectivitzada.
Joan Soler.

MANRESA

Ajuntament de Manresa.
Industrial Santasusana, E. C.
La Moderna, F.ª de Vidre, C. O.
Fills de Jaume Armengol.
Miquel Soler.
C. Puigdel·livol.
Enric Bonjorn.
Antoni Vila.
Creadora Manresana.
Farmàcia B. Riu.
Josep Durella.
Forn i Dord.
Eusebi Prat.
M. Peri i Faura.
Emili Riu.
Joaquim Miralles.
Salvador Sampere.
Calçats Torra.
Joan Ponsà.
Ignasi Dalmau.
Joaquim Perera.
Lluís Guitart.
Domènec Andreu.
Indústria i Magatzems Jorba, C.
Filats i Teixits F. Roca, Collectiv.
Empresa Collectiv. Auto-Transport Manresa-Berga.
Indústries de Serrar i Creosotatge, Collectivitzades.
Manufactura de la Pell, Collectiv.
Indústries Collectiv. M. i E. Cura.
Josep Moltó, I. Collectivitzades.
Espectacles Públics Collectivitzats.
Emili Prunés.
Tints Baltiérrez, S. A.
Sol Germans i C.ª
Jaume Matamala, I. C.
Marian Padró.
Comerc. Indústries Albareda, S. A.
Joan Sala.
Galetes «La Polar».
Sederes Balcells, E. C.
Manufactures Carreras, S. A.
Autobusos Manresa.
Manufactura Pireneo.
Calçats Cortés, Collectivitzats.
Filla de J. Casajuana, S. A.-C. C.
S. A. Carné.
Oxigen i Construccions Metàliques Antoni Bertran.

VILANOVA I LA GELTRU

Consell Municipal de Vilanova i La Geltrú.
Comité Obrer de l'Aqüeducte Vilanovès.
Indústries Collectivitzades d'Arts Blanques.
Transports Mecànics, E. O.
Ciments Blancs Griffi.
Dipòsit Gral. de Queviures i Similars.
Gran Aqüeducte.
La Calibradora Mecànica, S. L.
«El Fènix», I. Collectivitzada.
Miquel Puig (Fàbrica Alcohol).
Tallers Tomàs, I. Collectivitzada.
Barberies Socialitzades.
La Fàbrica J. Font i Vilaseca, E. C.
Fàbriques Marqués, E. C.

P R E M I A

M. Puig i Riera, E. C.
Cooperativa «L'Unió».
Aprestos Reunits, S. A.
Sindicat Unic del Ram de la Construcció, C. N. T.
Sindicat Unic de Treballadors C. N. T.-A. I. T.
Estampats i Aplicació Lyon-Barcelona.
Pompili Pujol.
Salvador Salomó.
Sindicat Unic de Barbers C. N. T.-A. I. T.

A R E N Y S

Destilerías Molfulleda, S. A.
Caballé i Vila.
Indústria de la Pell, C.N.T.-A.I.T.
A. Vives i C.
A. Miquel i Nebots.
Successora de Vidua Josep Riera
Josep Ferran Condominas.
Fill de Fonrodona.
Esquerra Republicana.
Fills de Rossend Julià.
F. Badosa.

VILASSAR DE MAR

Federació Sindicats Agrícoles del Litoral.
Tintoreria Industrial, S. A.
Jubany Germans.
Comercial Ballester.
Sindicat Unic de Barbers.
Casasnovas Germans, E. C.
Sindicat Unic de Treballadors de Vilassar de Mar.
Indústria Socialitzada del Calçat.
Manuel Roca.
Gabriel Bosch.
Genís Cotet.

VILAFRANCA DEL PENEDES

Consell Municipal de Vilafranca del Penedès.
Comité Comarcal U. G. T.
Miquel Torres.
Maria Forns.
Vidua Pons Ribalta.
J. B. Verger.
E. Alberti.
Joan Esclasans.
Obrers de Serveis Elèctrics Unificats U. G. T.-C. N. T.
Federació de Sindicats Agrícoles de l'Alt Penedès.
Francesc Guarro.
Ramon Tomás.
Jaume Rafeca.
Joan Hill, Explotació Collectiva.
Vidua A. Saumell.
Josep Freixedas i C.^a, Ltda.
Josep A. Batlle.
Josepa Sendra, Vidua Mestres.
Vidua J. Ferrer i Cabra.
Pere Busquets.
Pere Miré.
Josep Calofré.
Cooperativa de Fusters i Ebenistes i Carrossers.

Pere Martí i C.^a
Sebastià Balagué.
Joan Espuñés.
Valls Vives i C.^a
Xavier Pallerola.
Jaume Sabaté.
Josep Martí, Expl. Collectiva.
Fàbrica de Farines «La Vilafranca», I. C.

C A L E L L A

E. C. Zenón Nicolau.
Dolors Botella.
Fills de Francesc Saula.
La Tèxtil Calellenca, S. C.
Vilaró i Llobet.
Fills de Frederic Forets.
Francesc Vendrell.
Francesc Alabern.

C E N T E L L E S

Vidua de Vicenç Batlle.

V I C

Cooperativa Obrera de Transports Reunits de Vic.
Banc de Construcció, Paletes i Manobres.
Marnet «Siberia», S. A.
Associació Obrera-C. N. T.
Fàbrica de Farines «La Moderna», E. C.
Cooperativa de Vic.
Indústries Ausetanes, S. A.
Farineres Marca Ramon, I. C.
Robert i C.^a
Colmado Oller.
Barberia Collectiva.
Vidua de Josep Arasa (Casa dels Nois).
Sastreria Collectiva.
Merceria Solà.
Drogueria Junyent.
Jaume Ylla i Aliberch, S. A.
Garatge i Armeria Planell, Col.

M A T A R O

Font, Indústria Collectivitzada.
Molfort's, S. A.
Tallers J. Roura.
Obrers d'Indústries Minguell.
Comercial Transatlàntica, S. A.
Vicenç Rité.
Martí Estrany.
Sindicat Agrícola de Mataró.
Vidua de S. Fradera.
Gèneres de Punt Rafael, S. A.
Industrial Mataró Girona, S. A.
Manufactures Ribas i Julià, S. A.
C. Control Filatures Viñas, S. A.
Josep Vilatersana.
S. A. Climent Marot.
Joaquim Cucurull.
Josep de Girona.
«La Hilanderà» de Ramon Masó.
Fills de Francesc Ponsà.
Josep Viladevall.
Eloi Català.
L. Bosch.
Vidua de Julià Ginestà.
Tintoreria Universal, E. C.

Fontdevila i Torres.
Mercè de Caralt.
Coop. dels Transports de Mataró.
Fill d'Albert Marchal.
Fills d'Antoni Fàbregas.
Joan Lluís Uriñana.
Hereu de Josep Torrens.
Manufactures Gollat.
Albert A. Gnauk.
Tramvies de Mataró a Argentonà.
Fills de Llorenç Llinàs.
Sindicat Metallúrgia i Similars (Secció Carrosseries).
Joan Novelles.
Taller de Fusteria núm. 1-C. N. T.-U. G. T.
Cristalleries de Mataró, C. O.
Unió de Cooperatives de Mataró.
Lluís Viladevall.
M. J. L. E., S. A.
Robreño Esperalba i Puig.
Enric Araño.
La Industrial de Mataró, S. A.
Cooperativa d'Obrers Barbers.

I G U A L A D A

Ajuntament d'Igualada.
Conselleria de Circulació i Transport.
Agrupament Ram de Construcció (Seccions Obres, Mosaics, Llauneria, Electricitat, Pintura, Seralleria, Rajoleria i Fusters).
Filla de Francesc Valls Brufau.
Collectivització Borràs. Proveïments Químics.
Collectivització de Calç, Guix i Ciments del Noia.
Farmàcia Bausili.
Pere Estrada.
Joan Sardà i Farriol, E. C.
Agrupament de Flequers.
Consell Empresa Ram de la Fusta.
Curtits Sisquella, C. C.
Pere Valls, S. en C.
Josep Biosca.
Francesc Victori.
Casa Miserachs.
J. Castells.
Francesc Sanfeliu.
Josep Balcells.
Jaume Majoral.
Obrador Collectiu de Decoradors en Pintura.
Tint, Blanqueig i Aprestos, Collectiu.
Teixits Collectius d'Igualada.
I. C. Aprestos Solà C. N. T.-U. G. T.
Consell Local de la Indústria de la Pell.
Ateneu Igualadí Classe Obrera.
Vidua d'A. Castellfort.
M. Mercader.
Joan Alegre.
Vidua de Josep Pons.
Joan Martí i Mercader.
Salvador Vidal.
Pau Mitjans.
Fill de Pelegrí Castells.
Ramon Capellà.
Joan Rojas.
Ramon Armengol.
Prudenci Jané.
Miquel Fermanyer.
Joan Vendrell.

Isidre Guitart.
Joan Solernau.
J. Piqué.
Josep Lledó, E. C.
Confiteria A. Closa.
Miquel Gassol.
Josep Torrens.
Emili Font.
Josep Cortadellas.
Confiteria Targarona, C. O.
Emili Compte.
Càndid Busquets.
Miquel Vives.
Federació Comarcal de Cooperatives d'Igualada.
Unió de Treballadors de la Hispano Igualadina.
Comité de Control de la Fàbrica Riba i Carné.
Isidre Torner.
Josep Martínez.
Josep Massó.
C. O. Fàbrica Gumersind Godó.
Cooperativa Sanitària Farmàcia Mutualista.
Joan Pont.

B E R G A

Ajuntament de Berga.
Sindicat Unic d'Oficis Diversos.
Farmàcia Vilardaga.
Elies Sala.
Josep Padrós.
Tallers Collectius (S. Lampistes).
Vicenç Lluesma.
Tallers Collectius (S. Manyans).
M. Ballús.
Joan Juvé.
Jaume Sala.
Impremta J. Huch.
Josep Alberich.
Joan Figuls.
Pere Fàbregas.
Josep Casals.
Ramona Martí.
Lluís Perearnau.
Pere Rosell.
Joan Canellas.
Josep Rexachs.
Miquel Cardona.
Josepa Estrada.
Pere Armengou.
Estanislau Casamartina.
Vidua Noguera.
Joan Peix.
Pau Armengol.
Farràs Germans.
Domènec Casals.
Lluís Bellarà.
Pau Vilanova.

G I R O N E L L A

Tèxtil del Bergadà, E. C.
Serradora Montraveta, Collect.
Banc Comercial de Crèdit.
Unió de Cooperadors.
Fausti Viladomiu.
Serradora Puig.
Sindicat Oficis Diversos.

P U I G R E I G

Successors d'A. Serra Feliu, E. C.
Ignasi Vidal Germans, E. C.

Banc Comarcal de Crèdit.
L. Mata i Pons, E. C.
Manufactures Manén, E. C.
Joan Puigbó.
Auto-Taller Puigreig.
Rafael Casals.
Ramon Climent.
Vidua Frederic Horta.
Josep M.^a Abadal.
Josep Prat.

BAIX MONTSENY

Ajuntament del Baix Montseny.
Treballadors de la Fàbrica «Productes SILA», S. A.
Collectiva Auxiliar de Teixits «La Unió».
Collectivitat Unica de Barbers.
Textil Pala, E. C.
Sindicat Agrícola del Baix Montseny.
Federació Obrera-C. N. T. - A. I. T.
Joan Ros.
Martí Calls.
Fills de Joan Sibina.
Eduard Domènech.
Josep Deulofeu.
Moisés Ribas.
Esteve Monrabà.
Joaquim Sibina.
Josep Casas.
Joan Bosch.
Joan Major.
Màrtir Missé.
Blai Deulofeu.
Manuel Montasell.
Josep Vigas.
Josep Prat.
Ricard Duran.
J. Bosch.
Maria Badia.
Vicenç Sagristà.
Joan Vila.
Llorenç Terrats.
Martí Bosch.
Josep Casadevall.
Vicenç Sibina.
Empresa Collectivitzada Pamias.

TORELLO

Consell Municipal de Torelló.
Comité Control Obrer - C. N. T.
Indústries de Foneries. Taller de Maquinària Collectiva.
Salvans, S. A., E. C.
Sindicat Collectiu Ram Construcció C. N. T.-U. G. T.
Obradors Collectivitzats de la Metallúrgia.
Sindicat Unic de Comerç de Fusta.
Central de Transports.
Joan Coma.
Taller Collectiu de Llauners.
Taller Collectiu de Fusters.

SALIENT

Ajuntament de Sallent.
Coop. de Lampistes i Electricistes.
Casa Noguera, C. O.
Napoleó Roca.
Farmàcia Badia.
Mercè Miravittles.
Valentí Arau.

Fàbrica de L. Mata i Pons.
Collectivitat de Paletes.

TARRAGONA

Rafael Panasach.
Ind.^a Gastronòmica Collectivitzada.
Vidua de Daniel Socias.
Unió Espanyola d'Explosius.
La Unión Agrícola, S. A.
Transports Collectivitzats.
Manuel Pedrol.
G. Oliva i C.^a
Gerard Chinchilla.
Casa Malé, C. O.
La Vinícola Ibèrica.
Les Balears.
Fills de Joan Vila, Casa Col.
Sindicat de Treballadors del Crèdit i de les Finances-U. G. T.
Cambra Comerç de Tarragona.
Llibreria Guardias.
Federació Tabaquera Espanyola-U. G. T.
Indústries Blandineres Collectivitzades.
Josep López.
Xocolates Orpi, Piera i Bruguera.
Reca ders Collectivitzats.

REUS

Collectivització Auto-Transport i els seus Derivats.
Transport Tracció a Sang, U. G. T.-C. N. T.
Francesc Verges.
Associació Unica de Barbers i Peruquers, Collectivització.
Ferreteria Popular, U. G. T.
Successors de Joaquim Navàs.
La Hispania, E. C.
Bar Solei, E. C.-U. G. T.-C. N. T.
Dr. Arnosa.
Enric Fontana.
Unió d'Obrers Metal·lúrgics-U. G. T.
Gili, S. A.
Hotel de Londres.
Bol d'Or.
Vidua Josep Gras.
Restaurant de París.
Agència Baró.
Pere Tella.
Sastreria Caralt.
Marc Massó.
Las Américas.
Eugeni Coca.
Magatzems Llovera.
Pujol, Bergues i Esteve, S. L.
Sindicat d'Exportadors de Fruites seques.

VALLS

Cooperativa Elèctrica de Valls.
Industrial Padró, S. O.
Collectiva Transport Sang.
Sindicat Societat Agrícola.
Cooperativa Serradors Mecànics.
Josep M.^a Oller.
A. Llagostera.
Magatzems Cases.
Josep Domènech.
Casa Segú, Collectivitzada.
Rodolf Fernández.
Coop. Panificadora Vallenca.

PUIG-ALT DE TER

Fàbrica de Ciments de Frederic Martín.
Fill de Ramon Benet.
Coop. Obrera de Consums.
Banc d'Edificació de Paletes i Manobres.
Isidre Costa.
Agrupació Transports-U. G. T.
Roc Canudas.

CERVERA

Galetes «La Palma», C. Ob.
Federació Industrial de Transports de Catalunya.
Collectivització de Farratges de Cervera.
Collectivitat Indústria de Ciment i Guix.
Collectivitat Indústria de Pastes per a Sopa.
Farinera Cooperativa «La Cervera».
Collectivitat d'Obrers Forners.
Collectivitat de Taxis.
Collectivitat de Paletes i Manobres.
Collectivitat de Serralleria Mecànica.
Taller Collectiu del Ram de la Fusta.
Collectivitat d'Arts Gràfiques i Premsa.
Collectivitat de la Sastreria.
Collectivitat de Gorres i Capells.
Joan Sala.
Emili Parcerisa.
Dolceria Seres.
Agustí Piqué.

TARRAGA

Ajuntament de Tàrraga.
Hispano Targarina.
Vidua de Joan Badias i Pedrisa.
Cooperativa Industrial Obrera.
Cooperativa Obrera Industrial Flequera.
Maquinària Agrícola Trepat.
Estanislau Trepat.
Joan Fusté. Agència Ford.
Cooperativa Industrial Farinera Reunides.
Empresa Collectiva Secanell.
Filla de F. Pijoan.
Samuel Perenya.
Ferro Segarra, E. C.
Vidua de J. Argelich.
Baldomer Trepat.
Pere Ramon.
Llibreria Güell.
Josep Badias.
Cooperativa Obrera d'Alcohols.
Magatzems Catalunya.
Vidua de Marian Castellà.
Vidua de Frederic Aribau.
Sebastià Bergadà.
Francesc Moreu.
Josep Prenafeta.
J. Costafreda.
Josep Elias Gomà.
Magí Mateu.
Domènec Cucurull.
Gil Prats.
Vidua de R. Parareda.

Joan Burgues.
Pau Olivé.
Ramon Trull.
Vidua de J. Sanrama.
Josep M.^a Ortiz.
Antoni Elias.
Vidua de Pius Tasies.
Francesc Mateu.
Ramona Parareda.
Ramon Felip.

GIRONA

Ajuntament de Girona.
Comissaria Delegada de la Generalitat.
Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya.
Farinera Encesa, E. C.
Transports Collectivitzats.
Sindic. Espectacles Públics-C.N.T.
Joaquim Soler.
Casa Priante, E. C.
Francesc Massot.
Farinera Teixidor.
Magatzems Llens.
Josep Xifra.
Jaume Farró.
Sindicat del Ram de la Fusta.
Empresa Agustí Encesa.
Casa R. Puig, E. C.
Control Casa X. Pérez.
Pere Boadas.
Ricard Oliver.
Dalmau Carles Plà, E. C.
J. Cruz i C.^a
Clíniques Dental, Collectivitzada.
Narcís Cornellà.
Ajuria, S. A.
Societat Anònima Regàs.
Successor de Jaume Catà.
Victor Auguet.
Fill de Nicolau Regàs.
Casa Maurici.
Maria Torra.
Enric Gusó.
Electricitat i Subministres de Mateu Regàs.
Casa Oriol Carbó.
Josep Escatllar.
Miquel Ferrer.
Miquel Mascort.
Francesc Geli.
Adroher Germans.
Magatzems Gerunda.
Ignasi Fius.
S. A. Grober, E. C.
Vidua de Josep Ferrés.
Lluís Arxer.
Joaquim Roca.
Ramon Baró.
Societat Anònima Rexach.
Josep Casadevall.
Manuel Pujades.
Casa Amich.
Fotografia Barber.
Josep Vilagrau.
Joaquim Tordera.
M. Ribas i Soler.
Manuel Dedeu.
Joaquim Malagelada.
Sindicat Professional de Cansaladers.
Josep Gavalda.
Sindicat de Sanitat.

Albeverio, Serra i Solà.
Sindicat del Ram del Paper i Cartó i els seus Derivats.
Sindicat de Treballadors del Crèdit i de les Finances.
Sindicat Metallúrgia-U. G. T.
Sindicat de la Indústria de l'Edificació U. G. T.
Sindicat de l'Edificació, C. N. T.

BLANES

Sindicat Agrícola de Producció.
Cooperativa «La Blandense».
Casa del Poble (Centre Republicà d'Esquerra).
Josep Utset i Valls.
Joan Castañé.
R. Doll.
Genís Robert.
Vidua E. Rocafort.
Societat Anònima de Fibras Artificials.

GUIXOLS

La Suberina, S. A.
C. A. Grainer i Fills, S. A.
Fills de H. A. Bender.
J. Irla i C.
E. Rosselló i Vila.
Agustí Roldós i Calzada.
Joan Sanjaume.
Josep Botet.
Arara i C.^a, Successors R. Vidal.
Ferran Cervera.
Josep Burgell i Motger Fills, S. L.
E. Trachsler.
Jean Prioux.
Josep Manic.
Unió Metallúrgica Obrera, E. C.
Fàbrica Gas Guixols.
Ferrocarri a Guixols i Girona.

AGRAMUNT

Ajuntament d'Agramunt.
Sindicat Agrícola d'Agramunt i llur Comarca.
Josep Balaguer i Obrers.
Fills d'Agustí Ros.
La Tèxtil Lonera, de R. Ros.
Jaume Ros i Vicens.
Josep Galceran.
Ramon Veladas.
Societat Recreativa «La Barretina»
L'Esquerra Republicana de Catalunya.
Miquel Pera.
Jaume Marquilles.
Josep Ribera.
Antoni Bonet.
Ramon Palou.
Jaume Roca.
Josep Vilalta.
Fortunat Sans.
Antoni Guasch.
Torrons Pipa.
Partit Socialista Unificat de Catalunya.
Unió General de Treballadors.
Guants Rex, E. C.
Vicenc Mora.
Josep Ros.

FIGUERES

Ajuntament de Figueres.
Santiago Massot.
Narcís Font.
Josep Puig.
Santiago Socías.
Miquel Mario.
Joaquim Ribot.
Lluís Imbert.
Joan Guardiola.
Rosa Majó.
Sebastià Carré.
Andreu Suñer.
Pere Alegri.
Enric Casadevall.
Joaquim Serra i Isern.
Narcís Olivés.
Monell.
Aurèlia Pi.
Bonaventura Casamitjana.
Casa Dalfou.
Jaume Navarra.
Joan Bosch i Blasi.
Jacint Bosch.
Calçats Canadell.
Climent Calsno.
Antoni Baruel.
Maria Palliserà.
Josep Bonereu.
Federació de Sindicats U. G. T.
Joan Garriga.
Vidua Fàbrega.
Narcís Oliveras.
L. Pérez.
Joan Pujol i Ribera.
Miquel Comas.
Joaquim Xutellà.
Neus Moradell.
Jaume Tutau.
Josep Flori.
Emili Negra.
Francesc Planella.
Pere Viñas.
Federació Local de Sindicats Unics C. N. T.-U. G. T.
Fills de Jaume Gelart (Fèlix).
Antoni Banet.
Josep Trayter.
C.^a Comercial Vicenc Sallarés, S.A.
Hotel Paris.
Francesc Marquet.
Lluís Massot.
Farmàcia Deulofeu.
Esteve Iglesias.
Ricard Martín.
Casellas i Navarra.
Josep Roig.
Carles Perxas.
Jungla Germans.
Fortunet i Gratacós.
Josep Carbonell.
Joaquim Dunjo.
Francesc Guillaument.
Juli Mateu.
Amadeu Fondecaba.
Joaquim Marco.
Fill d'E. Cruañas.
Robert Lebl.
Josep Bartés.
M. Roca, Vidua Ros.
Lluís Fèlix.
Josep Fàbrega.
Josep Torrent.
Llibreria Masdevall.

Josep Martí.
Pere Gardella.
Fills de Lluís Comet.
Consol Sorribes.
Narcís Gou.
Ramon Sicart.
Pere Vila.
Vidua de S. Navarra.
J. Garriga.
L. Casas.
Vidua i Fills de Joan Mallol.
Francesc Salvagnar.
Josep Carbonell.
Joan Siques.
Albert Pararols.
Joan Màs.
Pere Pellicer.
Francesc Solés.
Josep Morell.
Pere Teixidor.
Joan Miravittles.
Filla Barnet.
E. Soler i Bofill.
Manuel Garcia.
M. Fontdecaba.
Lluís Giralt.
Josep Vicens.
Joan Imbert.
Lluís Barrull «Cafè Excelsior».
Enric Pau.
Antoni Carreras.
Laureà Delclòs.
Tomàs Pujol.
Norbert Paris.
Filla de J. J. Colomer.
Miquel Quintana.
Joan Xirau.
Josep Prat. Queviures. Estab. n.º 3.
Manuel Vallespir.
Josep M.^a Cortada.
Cats Aiguavella.
Joan Solé.
Josep Jacomet.
Pere Ventura.
Manuel Gil.
Francesc Quinta.
Antoni Guasch.
Joaquim Llombart «Palace Hotel».
Marius Gelart.
Joan Arpi.
Vidua R. Cortada.
Pere Sanz.
Ramon Mercader.
Germans Vilanova.
Salvador Torres.
Francesc Lladó.
Macari Estela.
Manuel Albalat.
Josep Gurt.
Joan Duran.
Antoni Costa.
Establiments Crumols.
Laboratoris Portolà.
Jaume Tort.
Narcís Rogent «Bar Emporium».
Rossend Rosdevall.
Marius Fàbrega.
Clara Torrens.
Joaquim Rasa.
Brú i Moya.
Antoni Ferrer.
Casa Llobet.
Vicenc Vives.
Farmàcia Ferran.
Ricard Salau.

Joan Romans.
Miquel Naval.
Martí Ferrer.
Lluís Gifré.
Vicenc Armandares.
Josep Sanes.
Octavi Unal.
Enriqueta Dorca.

PALAMOS

Indústria Pesquera Collectivitzada Palamós.
Cooperativa Obrera Transports del Baix Empordà.
Indústries Corcheras Montaner, S. A.
Miquel Palet i Boix.
Discos de Corcho, S. A.
Servei Socialitzat del Ram de Construcció.
L'Equitativa, Coop. Popular.

RIPOLL

Ajuntament de Ripoll.
Elèctrica Iris de Ripoll.
Filatures Noguera, E. C.
Metallúrgia Casals Ripoll, E. C.
Preparació Tèxtil.
Coop. Popular «L'Econòmica».
S. A. Filats J. Comas.
Horitzons Nous, Fàbrica de Pastes per a Sopa.
Comitè Econòmic d'Espectacles Públics.
Ferreteria Casanova, E. C.
Josep Salvans.
Em. Collectivitzada de Construcció.
Sayos i C.^a
Fàbrica de Farines «La Collectiva».
F.^a de Curtits, Vidua F. Castells.
Taller Collectiu Ram Fusta.
M. Casanovas i Guillem, C.
Xocolates Ramon Sirvent.
Guixos Ripoll, E. C.
Taller Collectiu d'Esparters.
Coop. Obrera de Cadiraies.
Cooperativa Arts Gràfiques.
Banca Suñer.
Miquel Sargatal.
Pintura Collectiva.
Pere Ribas.
E. Tomàs i Fills.
Coop. Xocolates Monestir.
Josep Llaudat, S. C., E. C.

PALAFRUGELL

Manufact. de Suro Armstrong, S.A.
Esteve i Messer, S. A.
P. Pareras.
Trefinos, S. A.
Tallers Trill, E. C.
Genover i Emanuel.
Tallers Galart.
Tallers Corredor, C. O.
Tallers Dellonder.
Josep Gallart.
Pere Bisbe.
Genís i C.^a
Joaquim Esteva.
Joaquim Plaça.
E. Bruguera.

BARCELONA

Unió de Cooperadors.
Estabanell i Pahisa, S. C.
Cables Elèctrics.
Unió Vidriera d'Espanya.
Comercial Pirelli.
Badal i Comes.
Grup Confederal.
Laboratori Andròmaco.

BADALONA

Indústria Pesquera de Badalona.
Collectivitat de Peixaters.

CORNELLA

Collectivitat de Pagesos, Jacint Verdaguer, 1.

VILABOI

Collectivitat Agrícola de Vilaboi.
Cooperativa Reivindicació Obrera Vilaboiana.
Filatures Gossipium, I. C.
Cooperativa de Producció «Quirze Parés».

ROSES DEL LLOBREGAT

El Personal de la Casa Joan Estapé.
Pere Alvarez, S. A.
Aguilar, E. Collectivitzada.
Aluminio Hispano Suiza, E. C.
Fill de Solà Sert, E. C.
«La Protectora», Indústria Municipalitzada.
Sindicat Agrícola de Rabassaires.
Federació Local U. G. T.
Gabriel Vila i Coll, E. C.
Fàbrica de Conserves «U. H. P.»
Collectiva de Fonedors.

ESPLUGUES

Pastas Alimenticias «El Gallo».
Establiments Rocafort Doria, S. A.

ST. JUST DESVERN

L'Auxiliar de la Construcció, I. C.

SITGES

Calçats Puigibet, de V. Mirabent,
Collectivitzats.

BLANES

Societat Anònima de Fibres Artificials.

GRANOLLERS

Ajuntament de Granollers.
Agrupament de la Indústria Gastronòmica.
Collectivitat del Transport Mecànic.
Elèctrica Obrera de Llum i Força.
Fàbrica de Farines «La Perla del Vallès».
Destil·leries Montaña.
Garatge Baulenas.
Coop. Distribuidora Comarcal.
Centre Collectiu de Recaders.
Indústria Decorativa del Moble.

Cooperativa de Carbons.
Sindicat Unic d'Espectacles.
R. Arnau i Pellicer.
Fàbrica de Farines «La Jacinta».
Fleques Collectivitzades.
Nicolau Clotet.
Francesc Ventura.
Comitè de Control Francesc Soler.
Comitè de Control de la casa M. Crusellas.
Secció de Lleters de Granollers.
Cooperativa de Sabons i Lleixius.
Collectivitat d'Electricistes i Lampistes.
Collectiva Talladors de Carn de Xai.
Tèxtil Vallesana Oriental.

RUBÍ

Els Treballadors de la Casa Miquel Villa.

VILANOVA I LA GELTRÚ

La Papelera Catalana, E. C.
Sindicat de la Indústria Pesquera i Annexes.
Cooperativa Agrícola Vilanovina.
Federació d'Indústries Ferroviàries de Vilanova.

VILAFRANCA DEL PENEDES

Fàbrica de Farines «La Vilafrantina».

VIC

Unió General de Treballadors.
Federació Comarcal de Cooperatives.
Albó Molins.

PREMIA

Coop. d'Indústries Metal·lúrgiques.

MANLLEU

Hilanderia, Ind. Collectivitzada.
«La Piara», Productos del Cerdo.
Coop. Obrera de Transports.

IGUALADA

Joan Vilanova i Subirana.

VENDRELL

Ajuntament de Vendrell.
Vídua Josep Mumbrú.
Eduard Riera.
Joan Ribas.
Pau Bó.
Impremta Ramon.
Isidre Jornet.
Salvador Altés.
Josep Bernadas.
Pau Ramon.
Josep Solé.
F. Arbós.
Mercadé.
Cooperativa Popular de Paletes i Manobres.
Miquel Pla.

LLEIDA

Casa Piferrer, Collectivitzada.
Coop. Lleidatana Producció de Pa.
Indústries Carbòniques Unificades.
Empresa Collectiva Modest Torres.
U. G. T.-C. N. T.
Sindicat Professional d'Obrers Barbers.
Sindicat Unic del Ram de la Fusta.
C. N. T.-A. I. T.
Collectivitat «Crisa».
Agrupament de la Indústria del Moble.
Francesc Franquet.
Taller Collectiu de Guarnicioneria.
U. G. T.
Collectivitat Obrera de Mosaics i Aplicacions de Ciment C. N. T.-U. G. T.
Magatzem Socialitzat.
Miquel Mestre. U. G. T.-C. N. T.
Vídua de Josep Faney.
Bòviles Collectivitzades. C. N. T.-U. G. T.
Enric Serecigni.
Taller de Calçat Collectivitzat.
U. G. T.
Casa Llorens, Magatzems Collectivitzats.
Josep Oliva.
Julia Mangrané.
Curtits Ilerda, Socialitzada.
Josep Gené.
Tèxtil Lleidatana.
Josep Albalat.
Fusteria Collectivitzada. U. G. T.
Romeu Oliver i Fortuny.
Magatzems Florensa.
Agustí i Ferrer.
Josep Daniel i Ariño.
Societat General d'Oxigen.
Ajuria, S. A.
Ramon Soler.
Josa i Gassó.
Casa Balasch.
Transport Collectivitzat. C. N. T.-U. G. T.
Jordi Llorens i Ribas.

BORGES BLANQUES

Ajuntament de Borges Blanques.
Emili Cambrodi.
Sindicat Baix Urgell.
Unió de Sindicats Agrícoles Comarcals.
Antoni Deu.
Fàbrica de Farines «La Magda».
Vídua Baiget.
C. N. T.
Sindicat Agrícola Pla d'Urgell.
Ricard Mias i Codinas.
Cooperativa Flequera.
Antoni Falcó.
Fàbrica de Pastes «Bach», Collectivitzada.
Fàbrica de Sabons Francesc Rubinat.
Centre Esquerra Republicana de Catalunya.
Jaume Forteza.
Joan Aixelà.
Antoni Bergues.

GIRONA

Sindicat de l'Edificació C. N. T.

OLOT

Ajuntament d'Olot.
Llum i Força d'Olot.
Ind. Collectivitzada d'Edificació.
Fills d'Aubert, S. A.
Indústria Làctea Socialitzada (fàbrica núm. 1).
Manufacturas de Olot, S. A. C.
Fàbrica de Cadres, Collectiv.*
Cooperació Fabril.
Collectivització de Fusters i Ebanistes.
Fill de Sacrets, E. C.
B. Descals.
Ramon Serratosa.
Masllorens Germans, Collectiv.*
Fills d'Artigas, E. C.
Lluís Rius.
Lluís Bach.
Josep Teixidor.
Pelai Marqués.
Vídua Dr. Cardelús.
C. Fontfreda.
Josep Fargas.
Tomás Monteis.
Antiga Ferreteria Puig.
Joan Guitart.
Joan Plana.
J. Gou Terrades.
Miquel Puigvert.
Indústries de Foneria, S. A.
Vídua de B. Castañer.
Fàbrica Rosell, E. C.
R. Sacrets.
M. Ciurana i Vilanova.
Fill de J. Domènech.
Josep Costa.
Florenci Vinaixa.
Mateu Xaudier.
Joaquim Ros.
Jaume Tenas.
Josep Sibidi.
Bartolomé Agustí.
Transports Collectivitzats.
Mateu Vidal.
Lluís Oliveras.
Elaboració d'Articles Punt «Crit».
Francesc Aymà Vila.
Manuel Casamitjana.
Artur Simón.
Josep Sala.
J. Codina.
Ramon Puigdemont.
Francesc Felguera, E. C.
Pere Juanola.
Joan Callis.
Lluís Quintana.
Vídua de Joan Ametller.
Vídua de B. Manella.
Impremta Planadevall.
Farinera Arau, C. C.
Olot Industrial, S. A.
Obrers de la Casa Francesc Sangrà.

RIPOLL

Les Fàbriques núms. 1 i 2, Tèxtil Ballbé, E. C.
Sindicat Agrícola de la Comarca del Ripollès.
G. E. P. C. I.

